שבועון לבית ולמשפחה, גליון מס' 179. יום ד', י"ט בחשון תשמ"ח, 11.11.1987

פלמוליב כלים
אחד מעל כולם

עשרות מליוני נשים ברחבי העולם
אינן יכולות לטעות.
הן יודעות כי כפית אחת של פלמוליב בכוס מים,
מספיקה לרחיצת כמות גדולה של כלים,
בצורה יעילה ומבריקה.

לכן, התרכיז לרחיצת כלים - פלמוליב
הוא הנמכר ביותר גם בישראל.

מעדן
את עור
ידיך.

עוד מוצר מלהיב של קולגייט-פלמוליב

COLGATE-PALMOLIVE

קלילת יופי
קלילת יופי
קלילת יופי
פורשים רשת
לקראת הרחבת הרשת הארצית.
המעונינים לפתוח סניפים.
מתבקשים. לפנות לסניף הראשי:
קלילת יופי רמות השבים.
המתאימים יעברו הדרכה והכשרה.
סניפים ברחבי הארץ
רמות השבים:
ת"א:
ירושלים:
חיפה:
ק. שמונה:
בתים:
יהוד:
קלילת יופי
הגיזרה

וורדו
להכנס למיטה בקלות...
משגע - חינם
VERDU
עכשיו בוורדו מבחר חדרי שינה
במחירים שכדאי להתעורר בגללם
חוג הסלון בישראל ידע עד היום שסלון קונים
בוורדו. אבל מהיום - כולם חייבים לדעת -
כן, אגף חדש ומהודר לחדרי שינה נפתח בימים
אלה בוורדו.
לבחירתך מבחר עצום של חדרי שינה מיובאים
מאירופה בכל הסגנונות ובכל הרמות.
אחד מהם ודאי מתאים לטעמך ולאפשרויותיך.
לרגל הפתיחה - מבצע: אתם רוכשים חדר
שינה במחיר הכירות וזוכים בסט מצעים
צבעוני ומהודר - חינם.
המבצע לתקופה קצרה ולמלאי מוגבל - מהרו.
denka OF DENMARK
OLDENHUIS BV
moser
VAN BEURDEN
SCAPA
וורדו תרבות הדיור
פתוח במוצ"ש
רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 22
שעות הפתיחה: מ־9.00–20.00 רצוף.
בימים שלישי ושישי מ־9.00–13.00 ובמוצ"ש.

נישואי קפריסין

אחרי שקראתי את מכתבו של הרב יצחק ברדע, ("סגנון" מס' 175), בו הוא מגיב על נישואי קפריסין, אני מרגישה חובה להגיב:

טרם נישואי נרשמתי במשרדי הרבנות בגררה. הוכרחתי לקבל הדרכה מרבנית. "חילונית פגרה" כמוני – צריכה לעבור חינוך מחדש, שנמשך עד שהרבנית מאשרת שאכן אני ראוייה לטבול במקווה. נכון כבוד הרב, ש"הרבנות לא מחייבת טבילה אחרי התחונה", אבל לפני החתונה היא כהחלט מחייבת!

אתה בוודאי יודע שללא אישור מ"המקווה" – אותו מבקש הרב עוד לפני שנכנסים מתחת לחופה – לא תתקיים החופה!

תסלח לי, אבל כשאתה שואל "מה בזיון יש בכניסה לרבנות יותר מאשר לפקיד העירייה בלימאסול?" – אני מחשיבה זאת כשאלה רטורית.

ירושלים אתי עשירי

בכל זאת: שטיפת מוח

קל מאוד לזהות את שיטת שטיפת המוח המיסיונרית הנקוטה בידי המתקראים "מחזירים בתשובה" בדבריה של גב' פרידה לופו ("סגנון" 28.10), המטיחה האשמות־כשל חינוכי בהורי מתודדים.

בסמינר שנערך בימים אלה בנושא "החזרה בתשובה", מטעם המכון ללימודי יהדות "שורשים", בשיתוף עם אגף התרבות של משרד החינוך, דיווחו פסיכולוגים כי בתחום הפסיכולוגיה הקלינית נוטים לראות חוזרים בתשובה באור פאתולוגי והיו מקרים לא מעטים שבהם נזקקו אנשים לאישפוז כשל מחלת נפש. החוקרים ציינו את תופעת ההתנערות של המתחרדים מכל אידיאולוגיה ופרישה מהבית, מהמשפחה ומהסביבה, והעמדה של שינוי בהתנהגות – כדבר מרכזי תוך כדי האלהת טקסי פולחן.

תהליך שטיפת המוח שעוברים דווקא אקדמאים ומשכילים למיניהם, שנפלו במלכודת "המחזירים", מלמד על טיפול מקצועי היפנוטי, המרוקן את מוחם מכל הידע הרב שצברו ושתילת אמונות הבל תפלות במקומם.

כדאי לגב' לופו ללמוד שהאלטרנטיבה לסגנון חיים פרימיטיבי של תקופת יציאת מצרים, הם חיי תרבות, מדע, יצירה ומעשה, תיאטרון ומוסיקה, שאינם כלולים במערכת החיים במאה־שערים.

"החוזרים והמחזירים בתשובה" יודעים היטב שבעולם המודרני – לא יכולה הדת לתפוס את המקום שהיא מועידה לעצמה בחיי האדם, ולכן המלחמה בחזרה בתשובה היא מלחמה להחזרת הדת לפרופורציות הנכונות ומאבק על לגיטימיות חיינו כחברה של בני־חורין.

תל־אביב שושנה כהן

הבעייה: עובש

כאחת שגרה במישור החוף, יש לי בעיה תמידית, והיא העובש. הייתי רוצה "לזרוק כפפה" לכל הממציאות למיניהן, שיפתחו תכשיר רצוי בצורת ספריי, שהתזה ממנו, תייבש את האיזור ובכך תימנע היווצרות פטריות עובש (והריח הנלווה להן).

אם כבר קיים תכשיר כזה – אשמח את תידעו אותי על כך.

חיפה ערנה בריקאי

דעה אחרת

מתי מותר לנתח גויה

***א**ני מתייחס לכתבה "כך שותלים לב חדש" שפירסם ד"ר פנחס ירדן במדורו "רופא המשפחה" ובה הוא מתייחס לעניין ההסכמה/הרשות לתרומת אבר.*

ד"ר ירדן אומר, בין השאר:

1. "קבלת הסכמה לתרומת אבר של נפטר הוא תהליך מורכב".

2. "פעולות של ממש בגוף התורם מתחילות רק לאחר פטירתו, ולאחר קבלת רשות מתאימה לביצוע התרומה (ממשפחת התורם)".

מצאתי לנכון להעמיד את הדברים על דיוקם, כדי למנוע שהאמור בכתבה יביא לכלל טעות – שתוצאתה הימנעות מקבלת תרומה של אבר להשתלה וע"י כך לאבדן הזדמנות נדירה להצלת אדם ממוות.

חוק האנטומיה והפתולוגיה אינו דורש קבלת הסכמה מוקדמת מבן משפחה של נפטר לניתוח הגויה כדי להשתמש בחלק ממנה להצלת חיי אדם. כל שהחוק דורש הוא שתימסר הודעה לבן־משפחה על ניתוח הגויה לאותה מטרה.

על ההודעה להימסר לבן־משפחה (לא לכל בן־משפחה, רק לאחד מאלה המנויים בחוק) עד המועד המאוחר ביותר שבו אפשר להוציא את החלק מהגויה. לא ניתן למסור את ההודעה, כאמור, מחמת חוסר אפשרות לאתר בן־משפחה – מותר הניתוח ובלבד שנעשה נסיון סביר למסור את ההודעה.

תנאי נוסף לביצוע נתיחת גויה, במטרה להשתמש בחלק ממנה להצלת חייו של אדם, הוא שהנפטר לא התנגד בכתב בחייו שגוייתו תנותח או שהתנגד לכך בכתב בן־זוגו, אחד מילדיו, או אחד מהוריו.

יש להבדיל בין "קבלת הסכמה" של בן משפחה, שהיא פעולה יזומה של הרופא, לבין התנגדות בכתב של בן משפחה, שהיא פעולה של המשפחה ולא של הרופא. ההבדל הדק הזה הוא הפותח פתח רחב יותר לנתיחת הגויה לצורך הנ"ל.

אם הנפטר לא השאיר בני־משפחה (אלה המנויים בחוק) – לא תנותח גוויתו, אלא אם הסכים לכך בחייו בכתב. זה המקום היחיד בחוק המדבר על הסכמה בהקשר האמור לעיל (להבדיל מהתנגדות), אך כאמור מדובר במספר המצומצם של נפטרים שלא השאירו בני משפחה.

למען הסר ספק, האמור לעיל דן בניתוח גויה כדי להשתמש בחלק ממנה. כאשר המטרה היא להשתמש בחלק מהגוויה להשתלה שלא כרוכה בהצלת חיים, כגון השתלת עצם וכדומה, יש בהחלט צורך בהסכמה של בני משפחה.

אגב, החוק קובע כי שימוש בקרנית של נפטר להשתלה באדם במטרה להצילו מעיוורון, שימוש למניעת ליקוי בראייה או בשמיעה, שימוש בכליה של נפטר ושימוש ברקמות עור של נפטר להשתלה להציל חייו של אדם – הם שימושים בחלקי גוויה להצלת חיים, אם כי למראית עין אין הדבר נראה כך מנוסח החוק.

א. נאור, עו"ד, היועץ המשפטי, הדסה

סגנון

6
רגע, חושבים!

44,15–14
מנחם תלמי:
ג'מוסין – חיים בסגנון אחר

16
נפתלי קראוס:
טבעת – מנסיכה לנסיכה

19–18
למה גברים אוהבים נשים טפשות

20
אלכס דורון:
הצלחה ללא גיל

29,27
יוסי לבצלטר:
חחיים עם קוצב לב

32
אוריאל מירון:
תפקודי ראיה אצל ילדים

עורכות: חמר אבידר וליאורה עיני

עורכת מוסף "בריאות": תהילה עופר

עיצוב ועריכה גרפית: כרמית אדלר, רותי בנאי

מודעות: גילה שניידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:

**אשה קטלנית, מדונה, אי אפשר שלא להתאהב בקסם שלה, בפרצוף הילדותי־מיתמם שלה, בקולה הצפצפני־מתפנק.
כאן, בתמונה מתוך הסרט החדש בכיכובה, "מי הנערה הזו", המוקרן בארץ החל משבוע זה.
רשימתה של עירית שמגר, עמ' 10.**

מגבות ורדינון

חדש! מצעים יפהפיים במחירי הכרות
ועוד מציאות בחנות המפעל:
חלוקים משגעים * מגבות בשלל דוגמאות

חנות המפעל: פתח תקוה, אזור התעשיה ק. מטלון, מבטחים 6, 03-9223531

רגע, אושבים 1.

אריה יאס

צפתית במקום צרפתית

פתאום קם הבנאדם בבוקר, מחליט שנמאס לו לשמוע דיבורים על האחרון שיכבה את האור, ותוצלארץ, ומושבת לוס־אנג'לס וירידה וכל זה, והוא מוכרח לעשות משהו ציוני. לעשות. לא לדבר. חושב־חושב מה צריך לעשות בתור התחלה, והפתרון נראה לו פתאום כמו התגלות: צריך לקנות תוצרת הארץ!

ההגיון פשוט: אתה קונה תוצרת מקומית. הבית־חרושת לא נסגר מחוסר ביקוש למוצרין, לבנאדם יש עבודה ולא צריך ללכת לחפש גליקים מאמריקה.

כל־כך פשוט: קנו תוצרת הארץ! לא צריך ללמוד בשביל זה כלכלה באוניברסיטה. הנה, אתה נכנס לחנות, קונה גבינה צפתית במקום צרפתית, ואתה יודע שעשית משהו בשביל מדינה, בשביל אנשים של מדינה, מה כל הזמן מקטרים ולא עושים שום דבר בשביל מדינה שלהם, אידיוטים.

נו, טוב. עכשיו אתה צריך גם למצוא חנות שמוכרת לך כחול־לבן.

כי מי אומר לך שיש דבר כזה בחנויות?

השבוע, למשל, נכנסתי לחנות למוצרי חשמל. רציתי בטריות. בטריות עבריות, בשביל שלא יכבו את האור בלוד. "תדיראן", אמרתי למוכרת. "אני רוצה בטריות תדיראן".

הנערונת הביטה בי כמו במישהו שסובל ממכת שמש: "יש לי רק בטריות פיליפס. שמע לי, קח אותן, הן מצויינות".

"לא רוצה מֵייד אִין הולנד", התעקשתי. "רוצה תדיראן, מֵייד אִין ארץ חמדתך".

"זה מה שיש", אמרה לי בלחישה צרודה. "תנסה בחנות ממול".

ניסיתי.

המוכר, בחור גבוה עם משקפיים, הוריד את המשקפיים מהאף, ניגב אותן טוב־טוב והסתכל בי שוב. "למה לך תדיראן? קח נאשיונאל. הרבה יותר טוב. שמע לי. אני יודע מה שאני מדבר".

"איפה עשו את הנאשיונאל?" – שאלתי.

"בטאיוואן", אמר הבחור. "הכי טוב, מה אפשר לעשות. שמע לי. אני יודע מה שאני מדבר".

"אבל אני לא רוצה נאשיונאל של טאיוואן", הודעתי לו, כנראה עם ברק משונה בעיניים, "אני רוצה נאשיונאל של ישראל".

"יש לנו גם פיליפס מהולנד", אמר הבחור. "אבל הטאיוואני יותר טוב. שמע לי. אני יודע מה שאני מדבר".

"מאיפה? מאיפה אתה יודע?" – שרקתי לעומתו.

"אם אני אומר לך שאני יודע – אז שמע לי". הבחור שומר טור חזק.

"תעשה לי טובה", שרקתי בעצבנות מתחננת, "גם אני רוצה לדעת. אל תתן לי למות אידיוט. גם אני רוצה לדעת למה נאשונאל טאיוואני יותר טוב מנאשונאל ירושלמי".

הבחור, מגלה אדישות מוחלטת לצמאון הדעת שלי. "אני אומר לך וזהו זה. שמע לי".

אני מנסה בחנות שלישית ורביעית, ובחמישית כבר אין לי כוח. אני מציג בפני המוכר בטריה ישנה של תדיראן ודורש חלושות: "תן לי ארבע כאלה. בדיוק כאלה, הבנת?"

"אין בעיות", הוא אומר. "שישה שקלים וארבעים, בבקשה", והוא מגיש לי חבילה קטנה שארזו במהירות.

בבית אני פותח את החבילה. שחור בעיניים. "מֵייד אִין ג'רמני".

אפילו פיסטוק חלבי כאן הוא מדיסלדורף... ■

אברהם שרון

עובר דירה, נשאר בבית

במעבר מדירה לדירה אני פוגש בעצמי אחדות מתכונות האופי הבסיסיות ביותר שלי. הסירוב האווילי, המובן והתמוה כל כך, להיפטר מחפצים שנצברו עם הזמן, ולעולם שוב לא אעשה בה שימוש ולא יהיה לי בהם שום חפץ.

הרתיעה מאי לקיחת דברים, אשר תרף התחושה שאינני זקוק להם – "טוב שיהיו".

הרצון המוזר, המוכר, לחשוב שאולי, מי יודע, עוד יימצא לגרוטאות, לזוטות, לפכים, לסיכות לשמונצעס, תפקיד כלשהו במערך המילואים של החיים.

הקושי להשליך לסל הפסולת או אל חבית האש את המחברות המסודרות להפליא מבית הספר היסודי: את התרגילים בפיסיקה, אשר רק השד והמורה הטוב יהושע יודעים איך בכלל הצלחתי לפתור אותם; טבלת הזמנים המורכבת של האנגלית; קרבות היסטוריים; נוסחות התרכבות חומרים, שיעורי מהילה ביניהם, מינונם, ריחם – עולם הולך ונעלם. האם אזרוק אותו ושתיים אל כל חומרי הידע האלה אשר זה מכבר העלו עובש בזכרוני?

במעבר מדירה לדירה מסתבר, פתאום, עד כמה עמוק מוטבעת בי הנטיה לאגור, לשמור, לנצור "שיהיה", אותה נטייה עליה אני משתומם, או משיג כאשר אני מזהה אותה אצל ידידים. ההיווכחות לדעת ש"הגן הפולני" הוא אחד המרכיבים הבולטים במכלול הזהות הישראלית, אותה ירשתי ועצבתי ושקדתי על פיתוחה – "פולני" כלומר: חסך שלא יחסר, מנטליות של הישרדות, אגירה לשם שימור, שהכבודעם יהיה מלא כמחסן לשעת חירום (שלא נדע) במעבר מדירה לדירה אני מגלה, שהבית האמיתי החם המלווה, נמצא בלב.

לא בית מידות, לא וילה תלת־מפלסית. לא ארמון. צריף קטן. מקדש מעט. זה הכל וזה די.

בית אותו אני נושא כמו צב הפוך על פיו בתוכי, בית בו אני מכיר כל עיקול וכל מובלעת, כל כתם טיח וכל נשירת טיט, כל זווית וכל מרצפת.

אינני מן הנאחזים בקרקע מסויימת.

מאז ומעודי אני חש, שגם השורשים, כמו בית, צומחים בפנים, ועוד הלב מעמיק ונוטע.

אין לי סנטימנטים לקירות. יש לי רגשות לאווירות וגם אותן, כמו רוחות כמו מקומות, טוב להחליף מעם בפעם. ■

אבי דר

קני לי קרם לחות

על מספר שאלות שלך פשוט אין לי תשובה. שאלות כמו "תגיד, אתה אוהב אותי?" – לאיזו תשובה את מצפה ממני אחרי עשר שנות נישואין, שמונה חודשים אצל היועצת המופרעת שלך "לבעיות בחיי נישואים", חמש פעמים טיול מאורגן לחו"ל, דירת ארבעה חדרים, שלושה ילדים, פעמיים התפייסות על מדרגות הרבנות, ופעם בשבוע ארוחת ערב אצל אמך?

שאלה יותר קשה מזו, החוזרת לפחות פעם בשנה, בדרך כלל לקראת יומולדתי/ יום הנישואין/ יום האם/ חגים ושמחות – "תגיד, אתה בכלל מקשיב לי? איזו מתנה אתה רוצה?", והתשובה הרגילה – "עזבי אותי, בחייך. באמת, אולי תנסי להפתיע אותי השנה".

וותיקים קוראים לתופעה "תיסמונת קרם היומולדת": הציפיה, עוד מגיל צעיר, לגלות את תוכן המתנה העטופה בנייר צבעוני ועיטורים נוצצים, והאכזבה הלא שבתוכנו מחכה למתנה משעשעת, כייפית, משהו שתמיד רצה והתבייש לקנות לעצמו, והנה הוא מקבל עניבה, ארנק, אפטר־שייב, הספר האחרון של עמוס עוז, גרביים. ידעתי. יהיה כבר מה להעביר הלאה.

לקראת יומולדתי הקרוב החלטתי לערוך "רשימת מתנות". דברים שתמיד רציתי ולא איכפת לי, יקירתי, אם אקבל אותם גם בשנה הבאה משום שבעצמי ועל עצמי לא אבזבז סכומים שכאלה. אבל את, אישיות כלכלית נפרדת, אליבא רעמת, רשאית לעשות כרצונך. וגם אם הצ'ק נפרע בסוף מחשבון הבנק המשותף שלנו, הבזבוז יהיה על ראשך, כפרתי.

אשמח מאוד לקבל ממך את אחת המתנות, אחדות מהן, או את כל המתנות הבאות:

חלוק רחצה לבן עם מונוגרמה של בעל השמחה/ משענת אורטופדית למושב המכונית/ ויברטור חשמלי לעיסוי הגב/ משקפי שמש "קרארה פורש דיזיין"/ שעון־מחשב "data bank".

יום "טיפול נמרץ" במכון בריאות, פינוק קוסמטי לגבר ועיסוי – רפואי כמובן/ מערכת כלי גילוח מהחוד הישן; תער, מברשת והרבה סבון/ מכנסי ג'ינס כחולים קלאסיים ללא קישקושים ועיטורים – מותג, עדיין מספר 134.

קסדה חדשה לאופנוע/ מנוי חצי שנתי למועדון הסקווש/ מנוי למגזין עיצוב/ תריסר כרטיסי הגרלה מתגרדים, שנשב ביחד על השטיח, אחרי שכל האורחים ילכו, ונגרד לנו איזה אלפא־ספיידר.

משחק מחשב – שתהיה לי לפחות חבילת תוכנה אחת, עם הספרות המלאה, שלא הועתקה/ אגב מחשב, שלמי את התשלום הראשון לצג צבעוני ואני אסתדר כבר עם השאר/ עוד עט, והפעם הגיע הזמן לעט נובע.

לכל מסיבת יום נישואין נהגנו להביא לחברנו את הספר "חדוות המין" – אך כידוע, הסגרלר הולך ויורד. וישנם דברים שאני לא הייתי מעז לקנות בחנות, אלא כמתנה: חבילת קונדומים "מיוחדים", ספר על ריאגמה, חולצה אדומה, קרם לחות לפנים.

תודה מראש ■

מרכזי ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תנובה אסם

ירושלים

ירושלים רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651

נמשכת ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש נובמבר.
החלה ההרשמה לחודש דצמבר 1987

קורס בן 3 פגישות במחיר 30.– שקל

תבשילי עופות
החל מה־25.11.87, מידי יום ד', בשעה 16.30

קורס בן שתי פגישות במחיר 25.– שקל

בישול במיקרוגל
החל מה־30.12.87, מידי יום ד', בשעה 16.30

סדנאות במחיר 20.– שקל (כולל מצרכים ואביזרים)

1. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן (א') יום ג', 17.11.87, בשעה 10.30
2. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן (ב') יום ג', 17.11.87, בשעה 16.30
3. סדנא לקליעת לחמניות יום א', 22.11.87, בשעה 16.30
4. סדנא לעיצוב דגמי מרצפן יום א', 6.12.87, בשעה 16.30
5. סדנא לקישוטי מזון יום ג', 29.12.87, בשעה 16.30

הרצאות חד־פעמיות במחיר 10.– שקל

1. קישוטי עוגות יום א', 13.12.87, בשעה 16.30
2. פשטידות בשריות יום ג', 24.11.87, בשעה 10.30
3. תבשילי דגים יום ג', 24.11.87, בשעה 16.30
4. תבשילי קישואים יום ד', 25.11.87, בשעה 10.30
5. עיצוב עוגות מזרחיות יום ב', 28.12.87, בשעה 16.30
6. עיצוב בשוקולד יום א', 29.11.87, בשעה 16.30
7. תבשילי ירקות ממולאים יום ג', 1.12.87, בשעה 16.30
8. פשטידות צמחוניות א' יום ד', 2.12.87, בשעה 10.30
9. פשטידות ועוגות במיקרוגל יום ב', 7.12.87, בשעה 16.30
10. סופגניות ולביבות לחנוכה יום ג', 8.12.87, בשעה 16.30
11. פשטידות צמחוניות ב' יום ד', 9.12.87, בשעה 10.30
12. מרקים מחבילים לחורף יום ג', 15.12.87, בשעה 16.30
13. בוחוריים (ארוחת בוקר וצהרים נוסח אמריקה) יום א', 27.12.87, בשעה 16.30
14. פשטידות ועוגות במיקרוגל יום ד', 30.12.87, בשעה 16.30

חיפה

חיפה רח' עמק הזיתים 3, הדר הכרמל, מיקוד 33065 טל. 04-521501

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש דצמבר 1987

קורסים בני שתי פגישות במחיר 15.– שקל

1. בישול צמחוני החל מה־1.12.87, מדי יום ג', בשעה 10.00
2. בישול במיקרוגל מתכונים חדשים – דלי קלוריות החל מה־7.12.87, מידי יום ד', בשעה 16.30
3. תבשילי דגים החל מה־15.12.87, מידי יום ג', בשעה 17.00
4. בישול במיקרוגל (בסיסי) החל מה־27.12.87, מידי יום ד', בשעה 09.30
5. בישול ללא כולסטרול החל מה־29.12.87, מידי יום ג', בשעה 17.00
6. מרקים מחבילים לחורף החל מה־30.12.87, מידי יום ד', בשעה 17.00

הרצאות חד־פעמיות במחיר 10.– שקל

1. תבשילי חצילים – (חלבי) – מתכונים חדשים יום ג', 1.12.87, בשעה 17.00
2. הכנת סלטים – (בשרי) – מתכונים חדשים יום ד', 2.12.87, בשעה 10.00
3. אפיה ביתית מיוחדת – (מתכונים חדשים) יום ד', 2.12.87, בשעה 17.00
4. ארוח חגיגי לחנוכה – (חלבי) – מתכונים חדשים יום א', 6.12.87, בשעה 17.00
5. תבשילי חצילים – (חלבי) – מתכונים חדשים יום ב', 7.12.87, בשעה 10.00
6. ארוח לערבי החורף – מתכונים חדשים יום ג', 8.12.87, בשעה 16.30
7. בלינצ'ס במליות שונות יום ד', 9.12.87, בשעה 17.00
8. מנות עיקריות דלות קלוריות יום א', 13.12.87, בשעה 17.00
9. בוחוריים – (ארוחת בוקר וצהרים נוסח אמריקה) יום ב', 14.12.87, בשעה 10.00
10. הכנת פטה ומוסים שונים (בשרי) יום א', 27.12.87, בשעה 17.00

הרצאות חד־פעמיות במחיר 15.– שקל (כולל מצרכים ואביזרים)

סדנא לעצוב מרצפן – שלב ב' (הכנת בובות וחיות)
1. יום א', 6.12.87, בשעה 09.00
2. יום ג', 15.12.87, בשעה 16.30

הרצאות חד־פעמיות במחיר 8.– שקל

ארוח גבינות ויין
1. יום ד', 9.12.87, בשעה 10.00
2. יום ב', 28.12.87, בשעה 17.00

ההרצאות מלוות בהדגמות ובטעימות

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכזי ההדרכה, בימים א'־ה' בין השעות 08.00־15.00 בלבד.

אפשר לרכוש את הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד", "תפוד ועוד", "הוד ועוד", ו"בעד ועוד" במחיר 5.– שקל היחידה או שלושת הספרים במחיר 12.– שקל או הארבעה במחיר 17 שקל
כמו כן את ספר "הבישול הביתי" במחיר 15.– שקל

הוא עם יוד

חברת "יהודית מילר" השייכת ל"תיא" יצאה עם סידרת מוצרי טיפוח חדשים על בסיס פלצנטה וג'ינסנג. את צאת הסידרה, ששמה "סולוס", הם חנכו בשבוע שעבר במסיבת קוקטייל חגיגית, אליה הוזמנו בעלי חנויות וסוכנים. מישהי קראה למנכ"ל החברה, ד"ר אריה גניגר — אריה גנגר. הוא תיקן את הטעות ואמר שזה בסדר, הרבה מתבלבלים והוא כבר התרגל לזה. לא, הוא לא מכיר את ההוא מניו־יורק, למרות ששניהם למדו שם באותה תקופה. חוץ מזה הוא סיפר, שהמוצרים הוותיקים והנוסטלגיים של "תיא", "דרמפון" ו"בת־אורן" נמכרים עכשיו יותר מאשר פעם. "אנשים שניסו הכל, חוזרים כנראה הביתה".

ליאו קופלר ("סופרפארם") מימין וד"ר אריה גניגר. גם התאילנדים אוהבים. צילום: אירית רוחם.

גם התיאלנדים אוהבים את הדרמפון. לפני 20 שנה הוקמה בתאילנד חברה שמייצרת את הדרמפון. התאילנדים ממש פיתחו את הנושא ויצרו סידרה שלמה של מוצרים בשם הזה. ■

בלי מדליות

האיטלקים חגגו את "יום הצבא" שלהם שחל ב־4.11, במלון "דניאל" בהרצליה. הוזמנו הנספחים הצבאיים מהשגרירויות השונות שלבשו מדים, בכל מיני צבעים, מקושטים בשלל אותות, מדליות, עיטורי גבורה וסרטים. הוזמנו גם לובשי מדים ישראליים, שלבשו סתם חאקי בלי שום מדליות, סרטים וקישוטים. היה שר הבטחון, יצחק רבין. והיו גם שתי לובשות מדים, שהגיעו היישר מנקורה שבלבנון. הן שבדיות, בלונדיניות ורווקות ששייכות לכוח יוניפיל. רופאה מרדימה ואחות שעובדות שם בבית־החולים. מה הביא אותן לנקורה? "הרגשת השליחות, הנסיון שמקבלים מהעבודה הזאת, יצר ההרפתקנות והחוויה", הסבירה האחות. ■

מיקי גבריאלוב עם נאוה וריסון בן־יקיר. פגישה ב"פירושקי". צילום: ישראל סלובי.

הוא לא ישכח

המוסיקאי מיקי גבריאלוב ואשתו מיכל, הפגישו את רימון בן־יקיר, הבעלים של המסעדה "פירושקי" בתל־אביב, עם נאוה, שהפכה לא מכבר לאשתו. ומאחר שלבן־יקיר כבר הכירו קודם הרבה מאד חתיכות ושום דבר לא יצא מזה, הוא בוודאי לא ישכח לבני הזוג גבריאלוב את הטובה הזאת. אז בשבוע שעבר, כשלמיקי גבריאלוב מלאו 38, ערכה לו אשתו מיכל מסיבת הפתעה. במסעדה של בן־יקיר כמובן. האירוח הנדיב, כולל שקיות למוזמנים, היה על חשבון הבית, כמובן. ■

צרפתי עם סיכויים

משלחת של מזכירים מחוזיים של המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית ביקרה בשבוע שעבר בארץ. הם היו אורחי המחלקה לקשרי חוץ של מפלגת העבודה. 24 צרפתיים, מתוכם 5 יהודים, שנפגשו עם שמעון פרס, שלמה הלל, מוטה גור ועוד אישים ממפלגת העבודה. דיסקסו בעיות, שאלו שאלות, ניסו ללמוד מה קורה כאן אצלנו. הם, למשל, דיברו על שינוי שיטת הבחירות, שאלו על הירידה, ובעיקר שוחחו על סיכויי השלום ועניין הועידה הבינלאומית.

במוצ"ש, ערכו להם מסיבת פרידה במלון "דן" תל־אביב. מסביב לשולחן ענק ישבו, אכלו ארוחת ערב ובעיקר דיברו. האורחים בצרפתית, המקומיים בעברית. היה מי שדאג לתרגם.

ראש המשלחת, דומיניק שטראוס־קאן, אמר שנהנה מהמיפגשים הללו ובעיקר מהעובדה שסוף סוף גם יצא לו לבקר בישראל. הוא יהודי, בן 38, והספיק כבר הרבה בחיים. נולד בפריס למשפחה שמצד האבא הגיעה מחבל אלזאס ומצד האמא מטוניס. במשך 10 שנים הם גרו במרוקו. הוא כלכלן והיה מרצה לכלכלה באוניברסיטה. עכשיו הוא חבר הפרלמנט הצרפתי מטעם המפלגה הסוציאליסטית ואחד מ־15 המזכירים המהווים את נשיאות המפלגה. חוץ מזה הוא נשוי כבר פעם שניה ויש לו חמישה ילדים. אשתו אמנם לא יהודיה, אבל הוא בהחלט מתכוון להביא לכאן את הילדים, שיכירו את ישראל. הם יבלו בקיבוץ נגבה הנשיא, אצל ישראל אבידור, החבר של הנשיא פרנסואה מיטראן.

דומיניק שטראוס־קאן (מימין) עם מיכאל בר־זוהר. הקולגות ריכלו. צילום: אירית רוחם.

על דומיניק שטראוס־קאן, "ריכלו" הקולגות מישראל, שהוא כוכב עולה במפלגה שלו ונחשב לאחד מהאנשים החזקים שבה. אם הנשיא מיטראן שוב יבחר, הם אמרו, אז לשטראוס־קאן יש סיכויים טובים להיות שר בממשלה הבאה. ■

קטנים

אחובה טלמור מ"עמותת חיים", אירגנה ב"מרכז מסובים" יום כיף לילדים המאושפזים במחלקה להמטולוגיה ואונקולוגיה ב"בילינסון". הצ'ופר של היום היה בקיום תצוגת אופנה, אותה אירגנה שוה זלצמן, "האם המאמצת" של מצועי צה"ל. היא שילבה בתצוגה 14 ילדים חולים, שהתקבלו בתשואות רמות על ידי חבריהם, שהציגו דגמים של מיטב היצרנים. המנחה הוותיקה, אילנה מרגלית, התקשתה להסתיר את התרגשותה ומחתה דמעה למראה הביצוע המושלם של הילדים החולים ★ ★ ★ לפחות חבר כנסת אחד — יודע עכשיו כיצד לנהל שיחה עם חרשים. ח"כ נחמן רז, יו"ר ועדת החינוך והתרבות, ביקר ב"שמע" – בית הארגון הארצי המטפל בילדים ונוער ליקויי שמיעה, שמע על בעיות האוכלוסיה וגם למד על רגל אחת את שפת הסימנים.

רימונה שיח

היעש מקורה שבלבנון. "יצר ההרפתקנות והחוויה". צילמה: נאוה שמש.

מראה

עירית שמגר

"קח אותי למרכז העניינים". מדונה, בתמונה מתוך הסרט "מי הנערה הזו"

הנערה הזו מצחיקה

פרצוף ילדותי תמים, קול צפצפני, משחקת אותה אלילת בד הוליוודית מן הימים ההם. מדונה. אשה שהיא תופעה.

עכשיו זה כבר ברור: הכל בצחוק, לגמרי בצחוק. גרבי הרשת על רגלי־כדורגל, החזיות השחורות מנפחות הציצים, האודם הכי ארום והגבות הכי שחורות עם התלתלים הכי־הכי בלונדיניים – מדונה (ממש קשה להאמין שזהו שם אמיתי) יודעת איך לשחק אותה ברבי־דול וגם לצחוק עליה. איך להיות מרלין מונרו ולא למות מאהבה, איך להיות הכי־אשה־הכי־ילדה־הכי־סקסית־וולגרית – הנערה המצחיקה ביותר בעיר.

את התחת שלה היא עוטפת בחצאית אורגנזה לבנבנה מעומלנת, על הגב היא שמה מעיל עור שחור של מלאכי הגיהינום. את הקול הדקיק האינפנטילי שלה היא מוציאה משפתיים אדומות כדם ושרה על מה זה להרגיש "כמו בתולה" או "נערה תומרנית". בלי בושה היא מגניבה את מונרו, ואת לנה טרנר, את קרול לומברד ולא שוכחת טיפה מרה מסוג ג'ואן קראופורד או בטי דייויס.

מה שעשתה מיי ווסט בחיוכים דו־משמעיים עושה מדונה בעינטוז עליו ושבע רצון. יש לה כל כך הרבה מעריצים, כל כך הרבה תקליטים מצליחים, בעל אחד לשעבר (השחקן שון פן) והמון תמונות בעיתונים. גם בפלייבוי.

היות שמדובר בכוכבת (אמריקנית) אז יש לה גם המון פחדים והתלבטויות, וילדות קשה. היות שמדובר בכוכבת (אמריקנית) של שנות השמונים אז היא גם רצה בפארק, אוכלת רק צמחוני ויש לה מחשבות על החיים. השבועון הפופולרי ביותר בישראל, ה"טיים" מגזין, ראיין את מדונה מעמדת הערצה והרי מה שהיא אמרה להם, פחות או יותר, רק מקוצר:

אבא:

אני בתו החביבה של אבי. הוא היה איש חזק מאד. יש לו דעות מוגדרות על כל נושא. הוא מאמין בנישואים ובאהבה לאדם אחד. הוא היה איש חיל אויר ואחר־כך למד הנדסה.

אמא:

אמי נפטרה כשהייתי בת שבע. היה לה סרטן. אני זוכרת אותה כדמות מלאכית, סלחנית. היא הייתה חולה ותלשה. לא היה לה כוח לשחק איתי ואני נורא כעסתי עליה. הרגשתי יותר חזקה ממנה. אני חושבת שזה גרם לי להתבגר מהר.

אמא חורגת:

אחרי מות אמי גרנו עם קרובים. אחר־כך אבי שכר מטפלות ומנהלות משק בית עד שהוא נשא אחת מהן. אני לא רוצה לדבר עליה בכלל. הרגשתי כמו סינדרלה: יש לי אם חורגת, המון עבודות בית ואין לי בגדים יפים ואני לא יוצאת אף פעם.

בתולים:

כשגדלתי אהבתי את הגוף שלי, ולא התביישתי בו. אהבתי בנים ולא התביישתי. לא שיחקתי משחקים. אם נער מצא חן בעיני, ניגשתי אליו ישר. אולי בגלל שהיו לי אחים והייתי רגילה לבנים מסביב. אך כשלמדתי בתיכון הכל הפך לאי הבנה. בנות קראו לי זגזונת והבנים אמרו שאני נימפומנית. הם פרשו את הישירות שלי כמתירנות. הבחור הראשון שאיתו שכבתי היה חבר שלי במשך זמן רב ואהבתי אותו מאד, כך שאינני מבינה מאיפה באה כל הרכילות הזו.

נערצים:

כשהייתי ילדה הערצתי נזירות. במשך כמה שנים רציתי להיות נזירה. ראיתי אותן כדמויות טהורות, נעלות משאר האנשים, ממושמעות, יפהפיות ושלוות. נזירות הן סקסיות. אהבתי גם את קרול לומברד וג'ודי הולידיי ומרלין מונרו. הן היו מצחיקות ונורא מתוקות ומטופשות. הזדהיתי עימן, המצחיקנות שלי ורצוני לשלוט באנשים ובאותו הזמן הצורך שלי לקבל פינוק. הידענות שלי והתום שלי. שניהם.

שאפתנות:

אני מאד שאפתנית, ואלמלא הייתי מוכשרת כפי שאני שאפתנית ודאי הייתי תפלוצת. אינני מופתעת מהצלחתי. זה נראה לי טבעי. לשיר ולשחק הם בעיני שני דברים מאד דומים. לעמוד בפני קהל זה להראות את כל הפגיעות שלך, כמו לבכות בפני אנשים. אני חושבת שיש לי השפעה על בני אדם, אני רואה עצמי בעיקר כקומיקאית, ואני מתכננת לביים סרט, בקרוב.

בגדים:

אני אוהבת בגדים, אך בצורה מצחיקה. לצרף דברים כמו מדים וגרבי רשת, צרופים לא מתאימים כאלה. אני אוהבת להתחפש בבגדי: להתלבש כמו מרלין מונרו, כמו בשנות החמישים. רבים מן הבגדים שעושים היום מיועדים לגופות אנדרוגניים ואלה אינם מתאימים לי.

פמיניזם:

יש אנשים שחושבים שאני מעבירה את הנשים שלושים שנה אחורה. טוב, אני חושבת שבשנות החמישים נשים לא התביישו בגוף שלהן. אני חושבת שהן נהנו מן המיניות שלהן והרגישו חזקות בנשיות שלהן. נשים אינן כמו גברים. הן יכולות לעשות דברים שגברים אינם יכולים לעשות. אם אנשים אינם מבחינים בהומור שבהופעה שלי – סימן שהם אינם רוצים להבחין בו.

פירסום:

אני אוהבת לעמוד על הבמה ואני אוהבת את המעמד המעריץ בעיני אנשים, את ההתרגשות והמתח. אבל עכשיו אני צריכה ללכת לכל מקום עם שומר ראש. אני מרגישה כלואה בחדרי מלון. הגעתי למצב שאני לא יוצאת בכלל. מה שמעניין אותי זה ההשפעה שיש לי על אנשים כשאני על הבמה ומה היחסים שלי איתם בחיי היומיום. אינני יושבת ומחשבנת כמה כסף אני מרוויחה או כמה אני מפורסמת.

קתוליות:

קתוליות נותנת לי חוזק פנימי. אני לא הולכת לכנסיה, אבל אני מאמינה באלוהים. כשהייתי קטנה הייתי מלאה רגשות אשמה, חשבתי שאלוהים מביט בכל מה שאני עושה. בת 11 ו־12 האמנתי שהשטן שוכן במחסן בביתנו והייתי רצה מהר מהר במדרגות שלא יתפוס אותי.

ניו־יורק:

חסכתי כסף לכרטיס בכוון אחד. זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שעליתי על מטוס. נכנסתי למונית ואמרתי: קח אותי למרכז העניינים. הוא הוריד אותי בטיימס־סקוויר, ואני והתחלתי לטייל. הייתי די מבוהלת מן האנשים, הבנינים הגבוהים. פתאום ניגש אלי מישהו ושאל: למה את מסתובבת עם מעיל חורף ומזוודה כדרך? השאירי את זה בבית. הסברתי לו שאין לי איפה לגור. אז הוא לקח אותי אליו הביתה ושם הייתי שבועיים. הוא לא ניסה לאנוס אותי או משהו. רק טיפל בי והכין לי ארוחת בוקר. אחר־כך עשיתי בחינות ללהקת אלווין איילי והתקבלתי. לא היה לי כסף אז אכלתי פופ קורן. וזה טוב מאד. משביע, לא משמין וזול מאד.

אז זהו. מדונה. תופעה וזמרת, כוכבת המביאה את עצמה, ורק את עצמה. עדיין לא ראינו אותה בסרט של ממש. "סוזן סוזן" היה הגילוי של מדונה כאישיות מצולמת, את "הליידי משנחאי" החליטו לא להראות כאן ויודעים כנראה מדוע, ו"מי היא נערה זו", שיוצג עכשיו, גם הוא סרט כמעט פריקי. מה שהוא עושה קורה מסביב למדונה ומציג אותה מכל הכוונים. הנה היא עם חצאיות קצרצרות מעומלנות, גרביים שחורים מנוקרים והרבה שרירים, עם השערות הלבנות שלה, האודם הכי ארום והגבות הכי שחורות. בקושי מגלים שיש לה עיניים כחולות.

הקול צפצפני דקיק, הפרצופים ילדותיים־תמימים, היא משחקת אותה נכון כאלילת בד הוליוודית מן הימים ההם ההם – אבל זה לא באמת. אנחנו כבר יודעים מה רוצה נערה זו: לחצזיק אותנו. ■

לשעוני היוקרה Supreme ו- V.H.Q.
אוריינט מעניקה אחריות עד 10 שנים

השילוב המושלם של אמנות יפן המסורתית, עם הטכנולוגיה התעשייתית המתקדמת שלה, יחד עם המסורת רבת השנים והחתירה המתמדת לחדשנות ולהשגים בתחום הייצור והעיצוב, הציבו את חברת אוריינט בשורה הראשונה של תעשיית השעונים בעולם.

- חומרים חדשניים שמקורם בטכנולוגיות של תעשיות החלל, כגון "טיטניום" (מתכת קלה וקשיחה פי כמה מהפלדה), המעניקים לשעון קלות-משקל וחסינות מפני פגיעה
- תהליכי ציפוי מיוחדים בזהב ושיבוצים אמנותיים יפניים קלאסיים, המשווים לשעונים יופי יוקרתי, שכמוהו לא ניתן היה להשיג בעבר
- תהליכי ייצור באמצעות מערכות ממוחשבות ורובוטיקה מתקדמת, המעניקים למנגנוני השעונים של אוריינט את איכותם המעולה ודיוקם המירבי – והתוצאה המופלאה:

אוריינט – שעון יוקרתי עם אחריות עד 10 שנים.

שעונים מיוחדים - לאנשים מיוחדים

המאפיין את הגברים והנשים החברים במועדון האקסקלוסיבי של אוריינט, הוא השעון שהם עונדים.

פרטים אצל השען-התכשיטן שאצלו רכשת את השעון, או במשרדי החברה.

ייבוא, שיווק והפצה: בני משה קרסו, סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. LTD. JAPAN

קורים דברים

אסוציאציות חופשיות

הקהל החיפני לא אהב אותה, את עו"ד פליציה לנגר. בדיון שנערך לאחר הצגת "עיר חופשית", מחזה המספר על שלושה נעבעכים תמימים, אותם מגלמים דות סגל, איציק ויינגרטן, ודרור קרן, הנרצחים בידי כוחות גדולים של צבא ומשטרה, טענה עו"ד לנגר שההצגה עוררה בה אסוציאציות על מה שהתרחש בפרשת אוטובוס 300.

הקהל החיפני, לוקאל-פטריוט למהדרין, לא רצה שיערכו לו השוואות והשלכות מן הסוג הלא-נעים. "אירלנד זה אירלנד", טענו כנגדה, "ולא לנו חלק בתאצ'ר ולא נחלה בבן אליזבט השניה".

אבל פליציה לנגר, בנימוס חייכני של דודה פולניה, עמדה על שלה: "סליחה, רבותי. זכותי שתהיינה לי אסוציאציות חופשיות משלי. חיפה היא עדיין עיר חופשית, לאו"

מה שנכון – נכון. ■

אריה יאס

קולט אינה מתרגשת

דלית גנור, רעייתו של שגריר ישראל בדנמרק, עמוס גנור, תפסה יוזמה משלה, בעת ביקורה של קולט אביטל, סמנכ"ל הסברה במשרד החוץ, הזמינה דליה מספר עתונאיות דניות בכירות למפגש על קפה וכריכים. השיחה שהתקיימה בבית השגריר התפרשה על מגוון נושאים מדיניים, החל מועידת השלום ותדמית ישראל בעקבות מלחמת לבנון וכלה במעמד האשה בישראל.

דליה גור. העיתונאיות כאורחות בית השגריר.

כשנשאלה קולט אביטל מדוע היא אינה רצה לכנסת, הסבירה לעיתונאיות הדניות את המבנה המפלגתי בישראל המקשה על נשים להתמודד על עמדות מפתח פוליטיות. הדניות – הרגילות לראות נשים לא מעטות בתפקידי שרים ומודעות היטב לכך ששליש ממושבי הפרלמנט הדני תפוסים על ידי נשים – לא כל כך הבינו זאת.

קולט אביטל לא התרגשה מהעיתונאיות שהיו מעודכנות בענייניה הפנימיים של ישראל והיא הסבירה את בעיותיה הבטחוניות של ישראל בעלת התדמית הבלתי סימפטית של "מדינה אגרסיבית וכובשת", גם בסקנדינביה. אחת העיתונאיות התעקשה לדעת, האם קולט אביטל הרווקה היתה מסוגלת לעשות קריירה גם אילו היתה נשואה ואם לילדים, ועל זה השיבה הסמנכ"לית הישראלית בכנות: "אינני יודעת". המפגש שאמור היה להמשך שעה קלה הפך לשיחה ידידותית בת שלוש שעות. ■

אסתר אדלשטין
קופנהגן

כל קולות צרפת

בשקט-בשקט ביקר בארץ בדרן-חקיין, זמר ושחקן פאריסאי, ז'ורז' השני. משהו כמו מוטי גלעדי וטוביה צפיר, רק גבוה יותר (1.90 מ'), צעיר יותר ("בוא נגיד 30. זהו. מחיר אחרון"), מתיז ניצוצות שארם צרפתי תוסס והומור משוגע לכל הכיוונים.

לישראל הגיע ז'ורז' השני להופעה אחת בלבד, במסגרת כנס של חברת "פרמה" הצרפתית, המייצרת ציוד לסלונים של עיצוב שיער, שנערך ב"דן קיסריה". מנהלי החברה החליטו שאין טוב יותר מבדרן כמו ז'ורז' השני, שבגדרונו "יושבים" כל המי ומי של הפוליטיקה והשאנסון הצרפתי, החל מהנשיא מיטראן, דרך סילבי וארטן, ז'ילבר בקו, ראש הממשלה ז'אק שיראק, עד לזמרת דאלידה. כל קולות צרפת באריזה נאה אחת.

ז'ורז' השני. הקהל לא נתן לו לרדת.

הקהל הנלהב לא נתן לז'ורז' השני לרדת מהבמה, והבחור המוכשר נידב עוד שעה אחת של צחוק. אחר-כך שאלו אותו לפשר שמו. מסתבר שז'ורז' השני הוא לא נסיך או רוזן. כשהגיע ללמוד בקונסרבטוריון לאנסון בפאריס, כבר היה בין התלמידים ז'ורז' אחד, והמנהלת, המלחינה מ[illegible], החליטה בו במקום לא לסבך את העניינים עם שמות משפחה וקבעה שהבחור יהיה ז'ורז' השני. ■

אריה יאס

שומר ראש אישי

צ'יצ'ק. בלי ידיים, בבקשה.

רקדנית בטן בת 14 מופיעה בימים אלה במועדון "באבא בבק" ביפו. צ'יצ'ק שמה. בגיל שנתיים – כך לפי הסיפור – נמצאה זנוחה באחד מיערות תורכיה. משפחת צוענים עברה במקום ואספה אותה. אם המשפחה היתה רקדנית בטן, והיא יכלה להוריש כבר לאסופית שלה – אם לא את הריקוד, בצד "כלל ברזל" שלימדה אותה: "אל תתני לגברים לגעת בך".

ואמנם – צ'יצ'ק הילדה, הגיעה לארץ בלווי צמוד של אביה המאמץ, שיש לו תפקיד כפול: הוא מנגן בתזמורת המועדון וגם שומר אישית לוחצת על בתו.

הסיפור, בשביל העתונות והקהל, יפה מאוד. עכשיו נראה גם את צ'יצ'ק. ■

רימונה שי

כאן, ממש כאן, 4 ימים ו־4 לילות

ב־125 ש"ח *

תוכלו להעביר 4 ימים ו־4 לילות של חופשה מהנה שעליה חלמתם

במלון

הולידיי טבריה

עם מועדון-לילה מפואר ושלל תכניות מגוונות, בריכת שחיה, מועדון בריאות, סאונה, ג'אקוזי, מתקנים רבים, מטבח עשיר ומגוון בטעמים פיקנטיים.

טלפון: 067-21901-2-3

★ המחיר כולל דמי שירות, לא כולל מע"מ

ברונית מאושרת מוותרת לבעל

ברונית מולטימיליונרית, חכמה, עליזה עם חוש הומור בריא, סימפטית, עממית, סופרת ואשת יחסי ציבור – כל זה באשה אחת: הברונית נאדין דה רוטשילד. אפשר לקנא – אבל מוכרחים להתפעל וגם רוצים לפרגן לה.

הברונית הגיורת, נשואה באושר, ובוודאי בעושר, זה 25 שנה לברון אדמונד, מרבה לבקר בישראל. בסיפורים מתארים אותה כסינדרלה שהחלה את דרכה ככוכבנית קולנוע וכבת בלתי חוקית. ספרה הראשון, המתאר את חייה כברונית ("הברונית חוזרת הביתה בחמש") הפך לרב מכר. אנשים אהבו לקרוא את הדרך הפשוטה, שבה תיארה בהומור דק, כיצד הפכה מסינדרלה לברונית.

הברונית נאדין דה-רוטשילד מציגה את ספרה החדש.

ספרה השני, שיצא לאור השנה ("מאושרת ואינה מצרה על כך") נמכר יפה. בספר אפשר למצוא עצות לנשים כיצד לשמור על בעל וחיי נשואים מוצלחים. הוא לא ימצא חן בעיני הפמיניסטיות.

התורה שלה, בקיצור: "תמיד לוותר לבעל. לא להיכנס אתו לעימותים או לתחרות, להיות סובלנית ונדיבה, לסבול בשקט".

בתכנון – עוד ספר. הנושא: חסוי, לפי שעה.

בימים פנויים מכתיבה, היא מסייעת בידי בעלה ביחסי ציבור לחברת היינות שלו. נוסעת אתו ברחבי תבל ומנהלת כמה ארמונות. משתתפת באירועי צדקה ועוד מוצאת זמן לשתות תה עם חברות.

ביקרנו אצלה, בארמונה שליד ז'נווה, "שאטו דה פרני", ו"נדלקנו" מהפשטות והעממיות שבה. מיץ תפוזים וביסקוויטים הגישה בעצמה. משרת לא נראה בשטח. לבשה שמלה לבנה מג'רזי "שעברה כמה עונות", לדבריה.

שערה אסוף לאחור בגומיה והשורשים הלבנים נראים בבירור. אז מה ? לבארונית אסור ?

רק את התכשיטים מיהרה לאסוף, לקראת צילום. שיער, שיער, אבל תכשיטים צריכים להיראות יפה. והם היו מרהיבים. ענק, עגילים, טבעת, סיכה וצמיד מיהלומים ואזמרגדים.

והיא גם חולמת. בראיון שהעניקה ב־1984 לאיש "מעריב" אריה יאס, הודתה שחלומה להיות, ביום מן הימים, נשיאת מדינת ישראל. "מה יש", אמרה הברונית, "אסור לחלום? הרי אני יודעת, מנסיוני, שספורי אגדות קיימים במציאות"... ■

שרי רובר, ז'נווה

נישואים בקצב הסילון

טום וינסט, 38, וסנדי רולנד, 23, החליטו להתחתן במהירות הבזק. אצה להם הדרך, או הם עלו על מטוס קונקורד וכשהמטוס היה מעל לאס וגאס הם קיבלו את ברכתו של הכומר ג'וני ב. לוב, אותו הם צרפו אליהם למסע. עכשיו הם מתכוונים לחיות בשקט. ■

נשיקה אווירית מעל לאס וגאס. **(שרות גאמא)**

הצלחה ישראלית בתערוכת "אנוגה"

שישים יצרני מזון מישראל נטלו חלק באירוע הגסטרונומי הגדול מסוגו בעולם – "אנוגה" – תערוכת מזון הנערכת אחת לשנתיים בקלן שבגרמניה.

5200 מציגים מ־80 מדינות, חשפו את הפנינים בכתר הגסטרונומיה, עמדו על הישגי המתחרים, וקיבלו החלטות על מבנה סל המוצרים העתידי.

עשרות אלפי מבקרים, ביניהם בכירי הממשל בגרמניה, היטיבו את ליבם ביינות צרפת וקליפורניה, טעמו מכבד האווז הצרפתי המעובד בשיטות שונות ומוגש כ"ציור צלחת", והתבוננו בדגי הסולמון הענקיים הנחים על משטח הקרח המנצנץ, מעוטרים בדגלי דנמרק.

שוקה שפירא, חבר קיבוץ עינת, נפעם מהעניין שמגלה ציבור הקניינים הבינלאומי בדקדקים והקרוטונים המיוצרים ב"מעדני בר". "נציגי פינלנד ואוסטרליה חזרו אל הביתן מספר פעמים", סיפר שוקה, שהוסיף: "אני יוצר קשר עם נציגי ארצות שאינן נמצאות כלל על מפת ייעדי השיווק שתיכנן המפעל".

גזי קפלן, מנכ"ל "טבעול" (משמאל), סוגר עסקה עם קניין גרמני.

גזי קפלן, מנכ"ל "טבעול" אומר: "לפני שנתיים הצגנו לראשונה את מוצרינו בתערוכה ויצרנו קשרים שהולידו ייצוא בהיקף של מיליון דולר לאנגליה, הולנד ובלגיה. 'אנוגה' היא קצה של חוט, שאחריו יש לעקוב במהלך השנה, כדי לממש את העניין הגסטרונומי ולהפוך אותו לשטרות מצלצלים".

"'אנוגה' היא מפגש חברים", אומר מיכה דנציגר, מנכ"ל "יכין", שחברתו ייצאה בשנה שעברה מוצרים בהיקף של 117 מיליון דולר. "אנו מנצלים את התערוכה לפגישות עם לקוחות, להידוק היחסים הבינאישיים ולהחלפת הדעות. לעצות הידידותיות יש השפעה על מבנה היחסים, ועל טיב העסקים".

ב'אנוגה' ניתן למצוא רעיונות לעשייה שיווקית אחרת ולמחשבות חדשות בתחום פיתוח העסקים בתעשיית המזון הישראלית. על כך יעידו דבריו של דרק פריץ, מנהל השיווק של "דולח", חברת שיווק גרמנית המייבאת מישראל לגרמניה את יינות "כרמל" בהיקף של 24,000 בקבוקים לשנה. "לגל התיירות הגרמנית הפוקד את ישראל יש השפעה מרחיקת-לכת על הרגלי צריכת היין של הקהל בגרמניה", הוא אומר. "תיירים גרמניים שטעמו את היין שלכם, הם אלה שעוררו את הביקוש ליין הישראלי בשוק המקומי. אנו משווקים בהצלחה את יינות 'כרמל' דרך רשתות השיווק והחנויות הגורמה המציעות יין איכותי". ■

שמחה יהודית בחוצות מילאנו

קצת באיחור, אבל כפי שכבר נאמר "אין מוקדם ומאוחר" – הנה מה שאירע בפסטיבל הבין-לאומי לתרבות יהודית שהתקיים באחרונה במילאנו, איטליה.

60 ימי חגיגה של תיאטרון יהודי היו שם, במקום שבו איש מבין העובדים אינו יהודי. פסטיבל הנושא אופי של מאורע תרבותי בעיר – ולא מסע התעוררות חסידי.

הרעיון להפקה האדירה הזו היה איטלקי פרופר, ואחראית לו הבמאית אנדריאה רוצ'אמה, ששמה תרם להתייחסות הרצינית לנושא. נשיא הרפובליקה ומשרדי החוץ והתיירות פרשו חסותם על האירוע.

את הסיפור הזה מביאה לנו ניצה יהלום-מיצד, שהיתה האחראית על קשרי החוץ ויחסי הציבור של המאורע. ניצה היא ישראלית המתגוררת במילאנו ושוהה שלושה חודשים בשנה בארץ.

קבוצה של שחקנים יהודיים מרומא, הציגה את "גימפל תם", עיבוד מיוחד של הצגת "הדיבוק", בהפקת התיאטרון המקומי ובהשתתפות שניים. מטובי השחקנים, פרנקו פרנצ'י ולוצ'ילה מורלאקי, זכה לכיסוי נרחב בעתונות המקומית.

והיו שם מופעים קאברטיים ביידיש עם שירים כמו "כשהרב צוחק" ו"לו הייתי רוטשילד".

הצלחת הפסטיבל גרמה למארגנים לחשוב שכדאי להפוך אותו לאירוע של קבע וכבר נקבע שבאפריל 88' – יחזור על עצמו.

"הדבר שהוא אולי הכי חשוב לציין", אומרת ניצה, "הוא שהפסטיבל הזה לא היה עצוב. תמיד נוטים לחשוב על היהודים כמו על עם של מסכנים. נכון שהמאורעות השונים, הפרעות, השואה – כל אלו הם חלק מרכזי בהוויה היהודית, אבל הם בהחלט לא התרבות היהודית. מי שהגיע לפסטיבל – גילה את השמחה היהודית", אומרת ניצה.

הוי טיטוס. 60 יום של תרבות יהודית בראש חוצות במילאנו – וכל עתוני איטליה עונים "אמן". ■

ס.ב.א.

מנחם תלמי
צילום: ראובן קסטרו

אן המקום

ג'מוסין
חיים בסגנון אחר

אי קטן בצפון תל־אביב. היה גדול יותר. במשך השנים הצטמק מעט. אחר־כך, עם סלילת דרך חיפה, חצו אותו לשניים. וכך במקום ג'מוסין של פעם, יש לנו היום גבעת עמל א' וגבעת עמל ב': שתי ממלכות נפרדות, ששיכוני ענק וכביש רב־נתיבי מפרידים ביניהם. ואין ממלכה אחת נוגעת באחרת.

אתה מבין, זה החיים שלנו. לקבל אורחים. לפתוח שולחן. מתחילים עם בירות, פיצוחים. לפני זה ואחרי זה יש קפה, יש תה. עם נענע. לא מהחנות. הנענע אנחנו מגדלים אותה בעצמנו. תסתכל מאחורי המרפסת, תראה איזה יופי של נענע. אז כמו שבאים האורחים, בעצמך ראית, אומרים לילד, תצא, תביא כמה עלים. ואיך שהמים רותחים, זורקים בפנים, עם התמצית. זה ההנאה שלנו מהחיים. שבאים אצלנו להתארח.

"אין ערב שאנחנו לבד. באים אנשים מהשכונה. באים מהעיר. בעיקר בקיץ. גם אחרי הצהריים באים אנשים. כמו שאתה באת. כמו שבא האשכנזי הזה. אתה מכיר אותו. שמו שכטר. לא מכיר? לא ראית אותו בטלוויזיה? היה בתכנית 'זה הסוד שלי', לפני כמה שנים, כשעוד היה עובר באנטנות. בן שבעים היה הבן־אדם בזמן שהיה מטפס על אנטנות שבעים מטר לתקן משהו למעלה. עכשיו הוא בן שבעים ותשע. גמר עם העבודה. מה רוצים, שיטפס בגיל שבעים ותשע שבעים ותשע מטר? וואלאק שכטר, תשים סוכר בתה שלך. תיקח גם כן חתיכה עוגה.

"או, ככה, אתה רואה, גם לפנות ערב, אחרי העבודה, באים אנשים לשבת פה. וזה החיים שלנו. איזה קפה קטן, איזה תה. מדברים. צוחקים. העיקר שיש אנשים. תאמין לי, בנאדם בלי חברים אין לו חיים. מקבל מחלות. מת מהר. אנחנו טוב לנו פה. אפילו שזה לא מי יודע איזה בית. אפילו שהעירייה לא מנקה פה. אין דבר. אנחנו מנקים לבד. כל שכן נותן כמה גרושים ומביאים מישהו שינקה איפה שהעירייה לא מנקה. נשבר צינור של המים, לא מחכים לעירייה. פה הם לא באים כל כך מהר. אז אנחנו מביאים לבד מישהו. עולה כמה גרושים. אין דבר. שרק לא יבלבלו לנו את המוח ויתנו לחיות בשקט.

"אנחנו, כמו שאתה רואה, בתוך העיר. במקום הכי לוקסוס. אבל חיים כמו בכפר. כל אחד עם החצר הקטנה שלו, עם העצים שלו, עם הפרחים שלו. זה לא שיכון צמרת. אבל זה מה שיש. שאלוהים רק יחזיק לנו את הבריאות. הנה התה עם הנענע, תשתה. מרגיש את הטעם של הנענע? זה לא נענע עייפה מהחנות. זה צומח אצלנו מתחת לברז. כל הזמן מטפטפים עליה מים. אנחנו בתוך העיר, אבל חיים כמו בתוך הכפר".

פסטורלה קטנה בעיר הגדולה

אי קטן בצפון תל־אביב. היה גדול יותר. במשך השנים הצטמק מעט. אחר־כך, עם סלילת דרך־חיפה, חצו אותו לשנים. וכך יש לנו היום גבעת עמל א' וגבעת עמל ב'. שתי ממלכות נפרדות, ששיכוני ענק וכביש רב־נתיבי מפרידים ביניהם. ואין ממלכה אחת נוגעת בשנייה.

לפני שהיתה גבעת עמל, לפני שנחצתה לשתי ממלכות נפרדות, היה כאן הכפר הערבי ג'מוסין, שנשק לשוליה של תל־אביב. בעצם, גם הוא נחלק לשנים: ג'מוסין המזרחית והמערבית. באמצע עברה הדרך הישנה יפו – פתח־תקווה. תושביו המקוריים של הכפר הערבי היו בדואים שהתפרנסו מגידול ג'מוסים (תאו) בביצות הירקון. עם גידול הישוב היהודי וייבוש הביצות, צומצמו שטחי המרעה שלהם והם הפכו לפועלים. לערך בשנת 1925 התחילו לבנות לעצמם צריפים ובקתות, שהחליפו את אוהלי־השיער. המאהל הבדואי הפך לכפר של ממש שהתפשט לכל עבר.

אחר־כך פרצה מלחמת העצמאות והכפר הערבי נותר ללא ערבים. תל־אביב בלעה אותו. פליטים יהודים מאזורי הספר שליד יפו מצאו בו את פתרונם הדיורי. מאז הוא נותר אי מוזר של תמונת ימים עברו, בתוך תחומה של עיר מתרחבת ומתפתחת, המגביהה שיכוני יוקרה, הפורשת גנים ורחובות מודרניים. קצת פינו פה ושם, קצת נגסו בשוליים. אבל משהו מג'מוסין נותר.

בזו שמעברו המזרחי של הכביש לחיפה יש בעיות אקוטיות, עקב נסיונות פינוי. בזו שמצדו המערבי – שקט. אין מגעים בין הצרדים. תושבי המיתחם הזה

סלאמס מבחוץ – "ארמונות" קטנים מבפנים

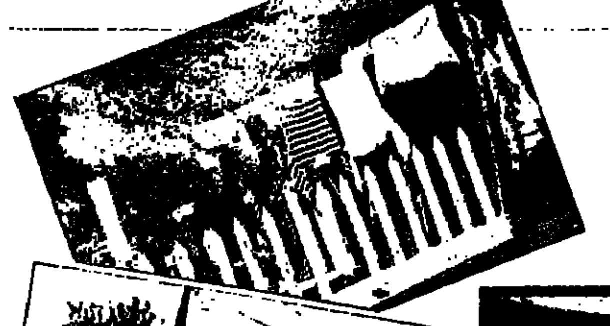

יודעים שהם יושבים על אחת האדמות היקרות ביותר במדינה. הם מצפים לקבל תמורה הולמת – לפי הבנתם – כתנאי לפינויים. ובינתיים, לפחות כשהמדובר בגבעת עמל א' – שקט, שלווה. ואם אינך מחטט יתר על המידה, לא יורד לעומקם של דברים – הפסטורלה חוגגת. "אנחנו לא גרים בארמונות" – הם יגידו לך – "אבל לא מתאוננים".

מיבנים ערביים של פעם. בקתות ובתים ששופצו, הורחבו, נעטפו בחצרות שגדלו בחשאי. פסטורלה של משכנות־דחק. פרחי בר של עונת החורף. עצי פרי. תרנגולות מקרקרות בתוך חצרות מוגנות. כל אחד שם – עם חלקת אלוהים הקטנה שלו, עם תקוות כמוסות, עם מטען של סבלנות.

באחד הבתים בשכונה, סביב שולחן הנושא תקרובת של בירה ופיצוחים, אומר לנו בעל־הבית: "תראה, אומרים שכל דונאם כאן שווה שלושה מיליון שקל, אולי שלושה מיליון דולאר. לא זוכר בדיוק. אומרים שלפי פסקדין של בית־המשפט העליון אם מפנים תושבים מהסוג שלנו – צריך לשלם להם שמונים אחוז מערך הקרקע. תעשה חשבון כמה זה. אנחנו לא נדרוש את כל השמונים אחוז. יסתדרו אתנו בפחות. רק שיציעו משהו הגיוני".

תושבים עם תעודות פליט

"אני יודע שאנחנו נראים כמו סלאמס. אלה שנכנסו לגור פה בבתים הגדולים האלה שבנתה 'קלרין' על ידנו – פחדו מהשכנות שלנו. ראו כזה סלאמס, חשבו מלא עבריינות, מלא פשע. נזהרו. אחר־כך, לאט לאט, התחילו לרדת, להתקרב. התחילו להכיר אותנו. ראו שאנחנו לא נושכים. היום אין בעיות. הם צוחקים כל פעם שמדברים על זה ואומרים: איך פחדנו ממכם, איך חשבנו כל מיני דברים על האופי שלכם.

"תראה, אנחנו לא פלשנו הנה. הביאו אותנו לפה. לא כולם רצו להיות פה כשהביאו אותם. לפני ארבעים שנה היה פה סוף העולם. על יד תל־אביב, אבל רחוק ממנה. היינו צריכים ללכת דרך השדות בשביל להגיע העירה. הרבה מהתושבים פה באו עם תעודות פליט. גרו על יד יפו, על יד מנשייה. ההגנה הוציאה אותם משם. הנה, תיקח את אדון חזן למשל. זה שגר פה למטה, שיש להם חנות קסטות וידאו".

אדון אהרון חזן, גבר תימני בשנות החמישים. ממושק, בעל גוף. גם לו יש מרפסת בשביל לקבל אורחים, בשביל לפתוח שולחן. בחורף, כשקר במרפסת, יש חדר־אורחים. "מרפע", הוא אומר, "כמו אצל הערבים". גם הוא אוהב שבאים לבקר, לשבת, לדבר. גם הוא אומר שבלי חברים לבנאדם אין חיים. משהו כמו: בנאדם בלי חברים זה כמו ציפור בלי כנפיים.

(המשך בעמ' 44)

ש. איילה (ניו־יורק)

טבעת מנסיכה לנסיכה

טבעת משובצת יהלומים, מעזבונה של מיסיס סימפסון (שבגללה ויתר מלך אנגליה על כסאו), עשתה בימים אלה את דרכה מז'נווה לברוקלין, ל"נסיכה" אחרת: חסידה של הרבי מליובאוויטש, שבעלה חפץ ביקרה.

מיסיס סימפסון. מכירה פומבית בז'נווה.

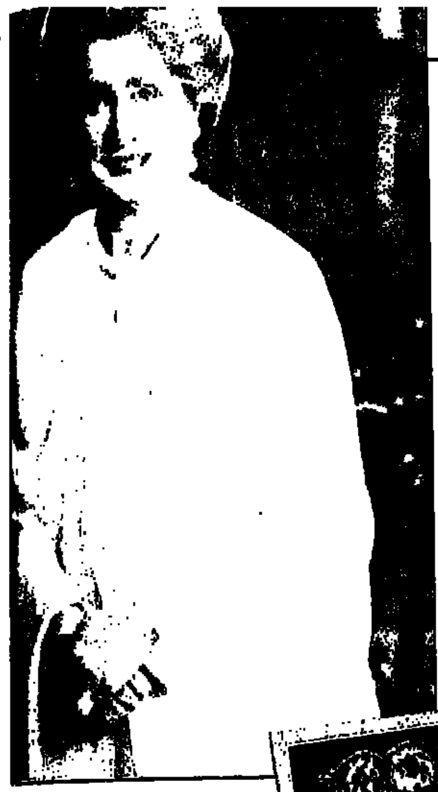

גברת רבקה ח. "רחוק מפנינים מכרה"

הטבעת. מחיר מציאה: 33 אלף דולאר.

הגב' רבקה ח. עוד לא עברה את השישים, אך נראית הרבה פחות. היא אשת־חיל אמיתית, גם אבל לא רק במובן שמחבר ספר "משלי" משבח את נשות החיל. שישה ילדים נשואים (ארבע בנות ושני בנים), 25 נכ־דים, נכון לשעה זו, כן ירבו. בן ובת וכמעט מחצית ממנין הנכדים נמצאים בארץ, היא בתל־אביב, הוא בצ־פת.

הם חסידים ומיותר לומר שעלו לארץ במצוות רבם, שהוא – ניחשתם – הרבי מליובאוויטש. הבת הקטנה, שרק לפני כשנתיים נישאה, נמצאת עם בעלה באורוג־וואי, בשליחות. אין שם לא חלב כשר, בשר מביאים מניו־יורק, אין חברה, אין כלום, אבל יש יהודים ו"הרי שליחים שולחים למען היהודים ולא למען הנוחות" – אומרת רבקה. לפעמים כאשר מתגעגעת ו"בא לה", היא קופצת על מטוס ומגיעה לאורוגוואי, או לצפת, או לתל־אביב.

בעלה, ר' הירש, מעשירי הקהילה, זהב ואבני־חן, עסקיו חובקים עולם. נוסע לטוקיו, לבאנגקוק (שם הקים באחרונה מקווה, עבור הסוחרים היהודים שעוב־רים במקום, יחד עם נשותיהם) וגם לבריה"מ. בכניסה לרוסיה, ארץ הולדתו, הוא נשאל פעם כמה כסף יש אצלו והשיב שיש לו כתב־אשראי על מיליון דולר, כי היה בדרכו למזרח־הרחוק לרכוש סחורה. הפקידה ביק־שה אותו להמתין רגע, קרא לחבריה כדי לראו "איך נראה מיליונר אמריקני אמיתי".

יותר ממה שהוא אמריקני "אמיתי", ר' הירש הוא יהודי אמיתי. יצא מרוסיה בחוסר־כל, התגלגל בישי־בות, סבל חרפת רעב, עד שיצא למרחב. תחילה בברא־זיל ואחר כך כאן, בניו־יורק. היום הוא "גביר" עם סגנון, עם ידע רב, הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא ומפזר הון רב למעשי צדקה וחסד. ככך נמצאת אשתו, רבקה, שותפה נאמנה לו. אחרי שגידלה וחינכה שישה ילדים לתורה ולתעודה, בתחילה בתנאים קשים, עתה כשכולם נשואים, היא פנוייה למעשי צדקה, פעילויות בגלוי ובסתר, הן כמסגרת ארגון נשי חב"ד והן באופן פרטי, בצורת "מתן בסתר", שאיש לא יודע מה ומי. באחרונה סייעה בהפקת סרט וידיאו על חמש בעלות תשובה נודעות, שמטביעות חותם על נשות הקהילה החרדית בברוקלין. את הסרט עשתה בעלת תשובה נוספת, שהיתה בעבר מפיקה בטלוויזיה הישראלית. הסרט נשלח גם לאורוגוואי, תורגם לספרדית ומסייע שם לפעילות הבת ובעלה השליח.

בעלה משבח ומהלל אותה ומתבטא בנוסח רבי עקי־בא, שאמר לתלמידו על רחל אשתו: שלי ושלכם – שלה היא. נדיר לראות חיבה כזו בין בני זוג, הנשואים זה לזו ארבעים שנה. ומאחר שעיסוקו של הירש בתכ־שיטים, אך טבעי הוא שרבקה אינה סובלת "מחסור" בתחום זה. אולם באחרונה הוא עשה מעשה בלתי רגיל. כאשר נודע לו כי בז'נווה מוצאים למכירה פומבית את התכשיטים שבעזבון הגב' סימפסון – שבגללה ויתר מלך אנגליה את כסאו וחזר להיות הנסיך מווינדזור – שלח לשם נציג מיוחד שהשתתף במכירה וקנה טבעת משובצת יהלומים – במחיר "מציאה" של 33 אלף דו־לר. ר' הירש קנה את הטבעת לרבקה רעייתו, אולם היא לא רוצה לענוד אותה ("יש לי מספיק, כמה תכשי־טים אני צריכה") ובינתיים מוצגרת הטבעת בעסק המשפחתי שבמנהטאן, מאחורי זכוכית משוריינת. ראי־תי אותה – היא באמת יפה מאד ואני בטוחה מה הייתי עושה, אם בעלי היה קונה לי דבר כזה.

אבל ל"נסיכה" רבקה ח. די בתשומת הלב של בעלה. כבוד הטבעת וכבודה של מיסיס סימפסון במקומם מו־נח, אך רבקה ח. נהנית יותר מנכדיה, שבמועדי תשרי ממלאים את ביתה הגדול. שניים באו מצפת, שישה מתל־אביב והשאר מצויים בקרבת מקום, באים לשחק בבית סבא וסבתא. זו נחת יהודי אמיתי, או כמו שאומר בעל "משלי" על אשת־חיל "רחוק מפנינים מכרה". אין ספק שגם טבעת משובצת יהלומים במשמע... ■

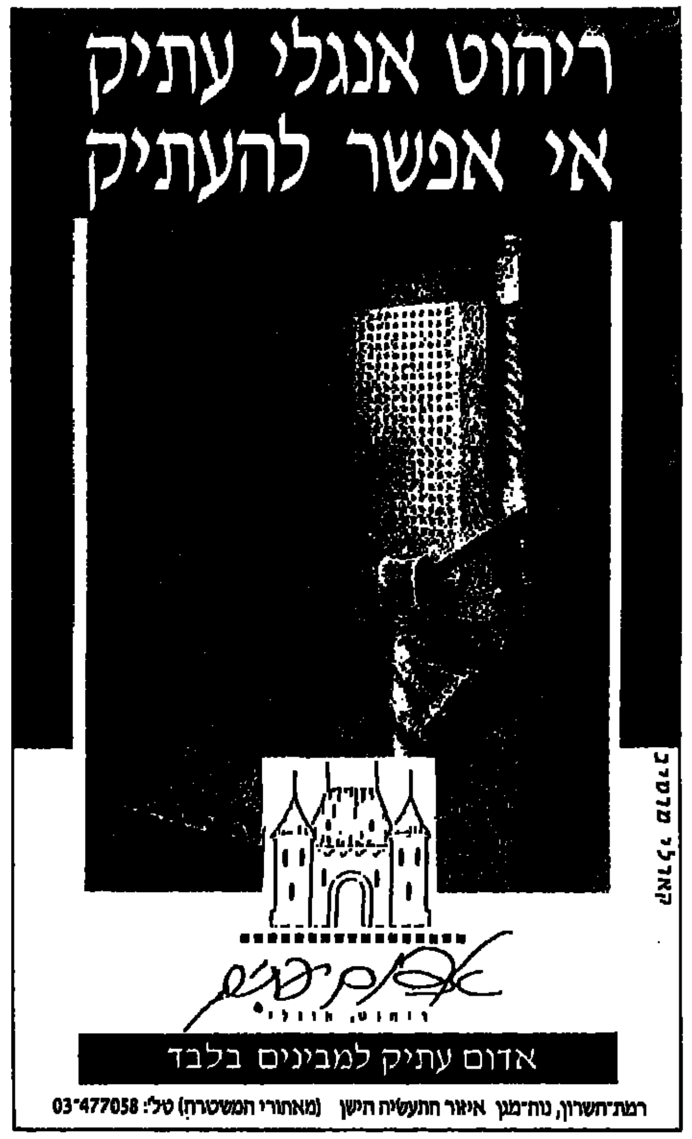

פלאזה טבריה
הכוכב החמישי עושה את ההבדל

כשאתה יוצא לחופשה, אתה רוצה את הטוב ביותר, לנו בפלאזה טבריה זה ברור. לכן אצלנו אתה נהנה מחופשה של 5 כוכבים, במלון של 5 כוכבים.
במלון פלאזה טבריה חדרים מפוארים, אירועים עם סגנון, פעילויות בשפע, מסעדות בטוב טעם, שירות מכל הלב ואפשרויות בילוי וטיול באתרי הנופש באיזור.

מבצע: לילה חינם
למתארחים בפלאזה טבריה
3 ימים – הלילה הרביעי
על חשבוננו
(לינה וארוחת בוקר בתוקף עד 10.12.87)

צלצל עכשיו 06-792233
פלאזה טבריה - חופשה עם סגנון
★★★★★

כרטיס הכניסה שלך לעולם האופנה:
burda moden

בורדה, עיתון האופנה שלך.
קחי בורדה לידיים ותוכלי לתפור לך ולבני משפחתך מלתחה חדשה לחורף.

- דגמים נפלאים בצבע אדום המחמיאים לגזרתך!
- דגמי ערב נוצצים.
- חצאיות בלוזון לתפירה מהירה.
- חליפות סקי לכל המשפחה.
- שפע מתנות בעבודת יד להכנה עצמית.
- עשרות גיזרות מוכנות לתפירה עצמית.

קחי בורדה ליד והכיני את מלתחתך לחורף.

מצורף לגליון: עשרות גזרות לתפירה עצמית.

לרשותכם גליונות בורדה מיוחדים

★ בורדה של חצאיות, חולצות ומכנסיים. (100 דגמים שונים !)
★ בורדה מיוחד לילדים (96 גזרות !)
★ בורדה לעבודות יד – ריקמה, סריגה ועוד שפע רעיונות.
★ בורדה לסריגים ובגדים מצמר.
★ בורדה מיוחד בשפה הערבית.
★ בורדה מיוחד למידות גדולות

להשיג בכל דוכני העיתונים
מופץ ע"י סטימצקי

קווינסי מודל
אופנה לצעירות ★ בגדי הריון
מבחר משגע של חליפות, חולצות, שמלות וחצאיות בגדי הריון ומידות גדולות, לעונת המעבר והחורף.
קווינסי - האופנה לכל עונה!
יצור ושיווק בסיטונות וליחידים
הרצל 24 קומה א', טל. 03-5102003
Queency MODEL

המכון לפריון העבודה והייצור
עכשיו נצלי את הזמן הפנוי...
הצטרפי להשתלמות קצרה בנושא מבוקש במשק!
עיבוד תמלילים
בשפות
* אינשטיין * וורדמיל (גירסה חדשה 4.5)
* א.ב. * תמליל
בשעות היום או הערב
פרטים והרשמה: המרכז לענ"א, מח' ההדרכה,
טל' 03-330071, לאחר שעות העבודה: 03-430215

שני המינים

רוברטה
אן גראנט

למה גברים אוהבים נשים טפשות

רוב הגברים המצליחים מכריזים, שהם רוצים בבת זוג אשה אינטליגנטית ועצמאית. אז למה רואים כל כך הרבה גברים מצליחים מסתובבים עם פרחות תלויות על זרועם?

כשהמועמד לנשיאות גרי הארט נאלץ להפסיק בפתאומיות את מסע־הבחירות שלו, בעקבות דיווחי עתונות על הרומן בינו לבין הדוגמנית הבלונדינית עתירת החמוקים, דונה רייס, שאלה אמריקה כולה "למה?" למה שפוליטיקאי חכם ומצליח, הנשוי לאשה נאה, תומכת ויצוגית, לי הארט, ימיט על עצמו חורבן בהתחברותו עם צעירה הטובה, שנראית נאיבית למרי למרות התואר באוניברסיטת דרום קליפורניה?

יהיה זה רק הוגן לציין, שהארט אינו אלא דוגמה אחת בשורה ארוכה של פוליטיקאים נואפים. נשיאים, החל בג'פרסון וכלה ברוזוולט, החזיקו פילגשים מהצד. ג'ון קנדי, לפי הדיווחים, בגד בג'קי כמעט מהרגע שהתחתנו. גם הנאפופים של טד קנדי קיבלו פומבי, לאחר תאונת המכונית בצ'פאקידיק, ב־1969, שכתוצאה ממנה מצאה את מותה בטביעה מארי ג'ו קופצ'ן, ובכך הגיעו גם שאיפותיו להיות לנשיא אל קיצן המר.

לכל אורך ההיסטוריה, הפרו גברים בעלי עוצמה וממון, ואפילו אנשי דת, את נדרי הנישואים שלהם, כדי ליהנות מיחסים אסורים עם נשים, כהן ראו שעשוע מיני גרידא.

פרס על הישגים

מאז התנועה לשחרור האשה, היחסים בין המינים אמורים להיות שונים. ובמידה מסויימת, זה אכן המצב. אך רבים מהגברים המסתובבים במסדרונות השררה, בוושינגטון, בוול סטריט או בהוליווד, עדיין משגרים לנשים מסר מעורב מאוד. מצד אחד, גברים מצליחים טוענים שהם רוצים בת־זוג אינטליגנטית ועצמאית. אך למרבה האירוניה, נראה שרבים מהם רוצים להחזיק בצד גם נערה מהסוג הישן: מישהי נאה, אך פסיבית, הניתנת לכיבוש מיני ולשליטה אינטלקטואלית. מדוע הדו־ערכיות הזאת? ומדוע נשים מסויימות מרגישות צורך לשחק את הטפשה?

הסבר פשוט אחר הוא, שגברים שהגיעו למעמד, מרגישים, לעתים קרובות, זכאים לסמל־ההצלחה המוכר מימים ימימה: נשים יפהפיות. מאז ומתמיד נחשבה נערה זוהרת התלוייה על זרועו של גבר מצליח מעין "גביע" או מדלייה, שאפשר להתפאר בהם לפני גברים אחרים.

הגברים מחפשים את אידיאל היופי הנשי, לדברי וורן פארל, מחבר הספר 'מדוע הגברים הם כפי שהינם' (מקגרו־היל, 1986). "הגברים נחשפים מדי שנה לכעשרים מיליון מודעות פרסומת, בהן מופיעות נשים יפהפיות. כשאנחנו מגיעים לבית־הספר התיכון, אנו כבר מכורים לרעיון של האשה היפה. אבל היא הולכת רק עם השמיניסטים, לא איתנו. ואז אומרת לנו החברה שיש לנו דרך להגשים את חלומותינו – להיות מצליחים. לגבי גברים במקצועות מסויימים, כמו פוליטיקה, נישואים ואורח־חיים מסורתי הם כמעט חובה. אך הדבר מגביל את נגישותם (או, מכל מקום, אמור להגביל) אל מה שהם רואים כפרס על הישגיהם – הערצתה של אשה יפה.

"בעלי ואני רואים את זה תמיד", אומרת מארחת וושינגטונית נודעת. "סנאטורים וחברי־קונגרס נשואים מקיימים כל הזמן רומנים מחוץ לנישואים. כשהם מגיעים לוושינגטון, הם יודעים שסוף־סוף הגיעו לצמרת – והם לא מוכנים להחמיץ את הצ'ופרים".

אם סקס וסמל־מעמד הם הסיבות הברורות ביותר לכך שגברים מחפשים נשים יצוגיות, מסתבר שהרבה גברים במקצועות חופשיים פשוט רוצים כיף ורגיעה בשעות הפנאי שלהם. בילוי בחברת אשה יפהפיה שאינה מציבה הרבה דרישות מעניק להם תחושה מסויימת של שחרור והקלה. העובדה שאשה זו לא ניחנה בעודף שכל רק תורמת לעניין.

מנתח אחר, נשוי ואב לתינוקת בת חודש, איחר להגיע לעבודה ערב אחד. כששאל אותו אחד מעמיתיו מדוע, השיב: "הייתי עם החברה שלי". לאחר מכן התלונן, כמה הוא תשוש מהשיגרה בבית־החולים, וכמה הוא מרגיש אשם כלפי אשתו הצעירה, שתובעת יותר ויותר מזמנו. "אז למה אתה לא עוזב את המאהבת?" – שאל החבר לעבודה. "הייתי רוצה", השיב, "אבל אני סחוט לגמרי". החבר הסביר, כי במאהבת הוא כנראה "מצא מישהי שאינה מציבה לו דרישות – מישהי שבחברתה אפשר להירגע ולשכוח מכל הדאגות".

יש גברים המודעים לסתירה הזאת. ברוס, רופא רווק בן שלושים־ותשע, אמר שכאשר יחליט להינשא, ימנה באשה חזקה ועצמאית, אחת בעלת קאריירה משלה, "כי אחרת זה יהיה משעמם". אבל אז הוא הודה, כי לא מכבר יצא לו לבטל תכנית לארוחת ערב וסרט בחברת אשה אינטליגנטית ומצליחה: "עבדתי קשה כל היום, לא היה לי כוח לשיחה רצינית. בסך הכל רציתי מישהי שתפנק אותי", אמר.

אך גם אשה חכמה יודעת לפנק. גברים שטוענים כי הם רק רוצים להירגע עם אשה מסתירים אולי מניע אחר. "אני מרגיש", אומר סופר המדע הבידיוני איזק אסימוב, שחיבר יותר מ־300 ספרים, ונשוי לפסיכיאטרית, "שגבר אינטליגנטי עשוי להתחבר עם אשה שאינה פיקחית במיוחד כי היא אינה מהווה לגביו איום. אשה שמסוגלת לנצח גבר בוויכוח עלולה לפגוע מאוד באגו שלו".

גראה שרעיון השיוויון עדיין אינו מקובל במיוחד על גברים רבים. במאי־סרטים ידוע, פנוי לפי שעה, סיפר כיצד ניהל פרשיות שונות עם נשים שהיו פחות חכמות ממנו. "אני חושב שאני מקבל מזה סיפוק מסויים", אמר. "כך אני יכול לנהל את ההצגה כרצוני, מה שלא הייתי יכול לעשות בחברת אשה המשתווה אליי". אם כך, יש גברים הנמשכים לאשה מסויימת כמאהבת לא בזכות מה שיש לה – יופי וסקסאפיל – אלא בזכות מה שאין לה – שכל. זה מה שמניע גברים המצליחים כלפי־חוץ, אך מבפנים סובלים מהיעדר בטחון עצמי.

נרקיס מלך הביצה

אשה אינטליגנטית מצפה שהכבוד וההערכה יהיו הדדיים. גבר שאינו מסוגל להשיב הערכה לוקה בדרך כלל ברעב נרקיסיסטי עמוק – אומרים הפסיכולוגים.

"רובנו מקבלים את תחושת ההערכה העצמית בילדותנו. איננו זקוקים כל הזמן לחיזוקים", אומר ד"ר רוברט מייקלס, יו"ר המחלקה לפסיכיאטריה במרכז הרפואי של אוניברסיטת קורנל, ניו־יורק. "אבל אם בתוך ילד הרגשת בלתי־נאהב, אתה עלול להמשיך את חייך בחיפוש אחר אהבה וחיזוקים; אתה תזדקק לשבחים פשוט כדי להרגיש שאתה בסדר".

גברים כאלה בוחרים על פי רוב במקצועות בולטים, כמו פוליטיקה, רפואה, או עסקי שעשועים, כדי לזכות בכבוד ובהערכה. אן ווטסון, פסיכולוגית קלינית, מתייחסת לגברים מסוג זה בכינוי "הגיבור". היא אומרת: "תפקידו של הגיבור הוא לכבוש, ותפקידה של האשה, בהקשר זה, הוא להיות תמיד שופעת הערצה והבנה".

לרוע מזלם, המציאות לעתים קרובות מאכזבת. "טיפוס הגיבור נזקק לקבלת־פנים של גיבור", ממשיכה ווטסון. "ואשתו אינה מסוגלת תמיד לספק לו קבלת־פנים כזאת. היא מכירה את חולשותיו ואת פגמיו, והיא אולי אינה מעוניינת בסקס באותה תכיפות כמו שלו".

חשש מפני קירבה

וכך, יפנה הגיבור למודנבות שלו, למזכירות במשרד, או למישהי צעירה ונאיבית – או פשוט טפשה. חברה חדשה תראה רק את החזות החיצונית שלו, המתוכננת בקפידה. היא תחזק לו את האגו ותשתוקק לקיים איתו יחסי מין. היא לא תסבך לו את העניינים או תציב דרישות – לפחות בשלב הראשוני של היחסים.

"גברים רבים בוושינגטון זקוקים לחיזוקים מתמידים לאגו שלהם", אומר פקיד ממשל אמריקני בכיר. "בחורה פיקחית לא תניח שינצלו אותה בדרך זאת. אך יש נשים מהסוג הפסיבי, שמוכנות לשחק את המשחק".

ההתרועעות עם טיפוס הפרח'ה יכולה להיות גם דרך של הגבר להרחיק את עצמו מאשתו, אומר הפסיכואנליסט ריצ'ארד רוברטיילו. "כשגברים מסויימים מרגישים שאינטימיות אמיתית מתפתחת בינם לבין נשותיהם, הם מרגישים פחד בלתי־מודע מפני אובדן גבריותם", הוא מסביר. "ילדים חוששים להינתק מאמם ומפתחים הגנות פסיכולוגיות כדי לגדול ולהיות לגברים. ילדות אינן צריכות לעבור את הניתוק המכאיב הזה כדי לחזק את זהותן המינית. וככל שאמו של הילד יותר שתלטנית, הגבר יצטרך להציב יותר מחסומים. לכן, אפילו גבר שיש לו קשר טוב עם אשתו עשוי להצטרך להוכיח שהוא הזכר הכובש. הוא יכול לאהוב את אשתו ולהימשך אליה מינית, אבל הוא לא יכול ממש לכבוש אותה. היא תתנגד לכך. לפיכך עליו לצאת אל מחוץ למסגרת הנישואים כדי לספק יצר זכרי זה".

ווטסון מסכימה איתו. "לעתים תכופות גברים חוששים מפני קירבה ביחסי הנישואים", היא אומרת. "בכך שיש לו רומן, יש לו סוד – חלק של עצמו, שאשתו אינה מודעת לו. בעיניו, הוא גבר אמיתי".

ככל שהסברים אלה נשמעים הגיוניים, התנהגות מסוג זה מעידה על היעדר בגרות. למעשה, רוב הטיפוסים המתפרפרים אינם גברים שאוהבים במיוחד נשים או סקס, אלא גברים שעדיין לא התבגרו. וככל שהם משיגים יותר כוח והשפעה, הם נעשים גם שחצנים מאוד, ומרגישים שהחוקים המסדירים את התנהגות החברה הרגילה אינם חלים עליהם. לדברי המומחים, זהו אחד המאפיינים של גרי הארט.

ד"ר דייויד שפיגל, פסיכיאטר בבית הספר לרפואה של אוניברסיטת סטנפורד בקליפורניה, אומר: "גברים כאלה אינם שוקלים את השלכות התנהגותם על רעייתם או על משפחתם".

מה יכולה לעשות אשה שאיתרע מזלה להיות נשואה למתפרפר כפייתי? "הוא אינו עתיד להשתנות", אומר רוברטיילו. "אלא אם כן ירגיש חרטה עמוקה ויבקש לתקן את דרכיו – ורובם אינם מרגישים כך".

למה נשים משחקות את הטפשה?

האם יש תקווה? רוברטיילו אומר, כי במקרים נדירים, האשה כל כך בטוחה באהבתו של בעלה ובמשיכה המינית שלו אליה, שהיא יכולה לסבול את הבגידות שלו – אם כי בימים אלה, איום האיידס עלול לחולל שינוי בגישתה הסלחנית. אך אצל רוב הנשים, הכאב בשל התפרפרויותיו של הבעל אינו מתאזן עם מעלותיו החיוביות. במצבים כאלה, מייעץ רוברטיילו, מוטב לאשה לנתק את הקשר.

אך מה עם הנשים עצמן? מדוע הן עדיין מבקשות להיות אובייקטים מיניים, סמלי־סטאטוס או צעצועים? "נשים מסויימות אוהבות להימצא בחברת אנשים בעלי השפעה; זה עניין של פיתוי הדדי", אומר ג'אד מארמור, פסיכואנליסט מלוס־אנג'לס. יתרה מזאת, יתכן שכרוכים בכך שיקולים שאינם כל כך טפשיים. יש נשים המאמינות, כי התחברות עם בעלי השפעה וממון תסייע להן לטפס בסולם החברתי. ולפעמים הן גם צודקות.

למעשה, פרח'ות מהסוג הממולח הזה מתגוררות לעתים קרובות במתצות השררה. בניגוד למה שחושבים המאהבים והמעבידים שלהן, הן אינן בתורות סכלות ופסיביות. רבות מהן אפילו פיקחיות ומלאות תחבולות. לעתים קרובות הן משיגות על־ידי כך ג'ובים טובים, בעלים מוצלחים והרבה כסף. "זה קורה בדאלאס", אומרת בעלת־טור רכילות מפורסמת. "אז למה שזה לא יקרה בחיים האמיתיים? מאיפה אתם חושבים שהתסריטאים שואבים את הרעיונות שלהם?"

הפסיכולוגים תמימי דעים לגבי הקביעה, כי ברוב המקרים גברים מסוג הדון־ז'ואן המצוי רוחשים הערכה מעטה בלבד לבנות המין היפה בתור בני אדם. ונשים שמניחות שינצלו אותן הן בדרך כלל מאוד ציניות, או כל כך חסרות בטחון עצמי, שהן אינן מצפות ליותר מזה.

אשה שג'ון קנדי חיזר אחריה אך לא הצליח לזכות בחסדיה, אמרה: "לגביו, כל העניין היה החיזור. אני חושבת שהוא התאכזב, בתוך תוכו, כשהנשים היו נכנעות. היה בכך אישור נוסף להערכה הנמוכה שרחש לנשים – וגם סימן שהוא צריך להתחיל שוב בציד".

עוד אמרה האשה: "פעם שאלתי אותו למה הוא עושה את זה, למה הוא מסתכן בשערוריה בזמן שהוא מנסה לקדם את הקאריירה שלו. הוא משך בכתפיו ואמר: 'אינני יודע. אני כנראה לא יכול להתאפק'. על פניו היתה הבעה עצובה כזאת. הוא נראה כמו ילד קטן שעומד לפרוץ בבכי". ■

(שרות "לייידיס הום ז'ורנאל", מיוחד ל"מעריב")
תרגום: שרית פרקול

הדלקה

אלכס דורון

לא חשוב הגיל

וינסטון צ'רצ'יל

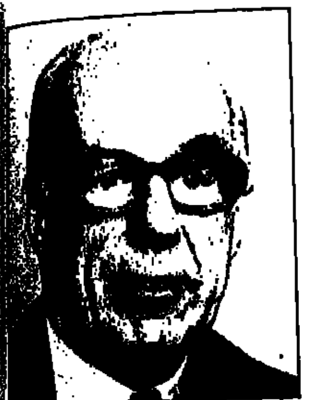
בנג'מין ספוק

מיי ווסט

ליאופולד סטוקובסקי

הנרי פורד

בוריס בקר

לא מעטים סבורים כי בגיל 35 או 40 הם כבר בבחינת "מי שהיו". אנשים עם עבר, או אפילו שעבר זמנם. כתוצאה מהערכת מצב כה פסימית, הם שוקעים במרה שחורה ומצב רוחם העגום, בעניין הזה, נעשה קודר עוד יותר למקרא ידיעות כמו שחטניסאי המערב־גרמני תג'ינג'י בוריס בקר, נעשה אלוף ווימבלדון בגיל 17 או שאחת ושמה רות לורנס קיבלה ציון מעולה באוניברסיטת אוכספורד והיא בת 13 בלבד.

עוד יותר מתסכל, כאשר הם מגלים רשימה ובה שמותיהם של אישים שעשו היסטוריה בגיל צעיר עוד יותר: וולפגאנג אמאדיאוס מוצארט, לדוגמא, כבש את אירופה בקונצרטים ובחיבוריו המוסיקליים המלהיבים כשהיה בן שש ואילו וויליאם פיט הבן, המכונה גם פיט הצעיר, היה שר האוצר בממשלת אנגליה כבר בגיל 23 וראש ממשלתה בגיל 24 (בשנים 1783 עד 1801). בגיל 24 פירסם צ'ארלס דיקנס את חיבורו הגדול "כתבים מעזבון בית הועד הפיקוויקי", שעשוהו, באחת, לאחד מגדולי הסופרים באמצע המאה הי"9.

ואם נלך רחוק יותר, אזי אלכסנדר הגדול, ממוקדון, היה בשנות העשרים שלו, כשכבש את חלקו הגדול של העולם שהיה ידוע בימיו (356 עד 323 לפני הספירה). בן 22 פתח במלחמה הגדולה עם פרס ובגיל 23 היכה את דריווש הגדול ליד איסוס. שנה אחר־כך כבש את פיניקיה, ארץ ישראל ומצריים, ייסד את אלכסנדריה והגיע עד הודו. נאפוליון, שהתקנא בו לא מעט, אלפיים שנה לאחר מכן, היה רק בן 30 כשהכתיר עצמו לקיסר ולדיקטטור של צרפת.

ג'ון קיטס, המשורר הרומנטי האנגלי, הספיק עד מותו, בגיל 26, לחרוט את שמו בתולדות הסיפרות כמחברן של סונטות וסיפורים בחרוזים כמו אידמיון, היפריון ולאמיה.

אבל לא כדאי לחתייאש: באנגליה פורסם לא מכבר ספר כיס, במתכונת אנציקלופדית בשם המשעשע "אופני טורלסטוי" (המחבר ג'רמי בייקר, הוצאת גראפטון) ובו שפע בלתי רגיל של נתונים על אנשים שהגיעו לשיא פריחתם או ליעדיהם גם בגיל 80 או 90. זאת, אולי, כדי ללמדנו שיש תקווה ויש חיים גם אחרי 40...

דוגמאות ? – כמה שאתם רוצים: לב טולסטוי מחבר "מלחמה ושלום", שנודע כבעל תאווה מינית גדולה, חרף גילו המתקדם – ועל שמו הספר הנוכחי – החל ללמוד לרכוב על אופניים בגיל 67 ובהיותו בן 70 עדיין רכב לפחות 35 ק"מ כדי "לעשות אהבה" עם רעייתו, סוניה, שהיתה אז בת 62 והתגוררה בנפרד ממנו.

הנה רשימה של אישים מפורסמים מאד שאצלם החלו החיים, למעשה, אחרי גיל 40: הנרי פורד ייסד את מפעל המכוניות שלו ב־1903, כשהיה בן 40. כוכבת הקולנוע מיי ווסט התמה בגיל זה על החוזה ההוליוודי הראשון שלה. פרדינאנד מאגלן, הספן הפורטוגלי, הפליג דרך כף הורן בהיותו בן 40. השארפה טאנזינג טיפס לפיסגת האוורסט. מייקל פאראדיי המציא את הדינאמו החשמלי ובגיל 51 גילה את האפקט הנקרא על שמו בדבר השפעת השדה המגנטי על אור. הרכילות הספרותית מספרת שהמשורר הלירי האנגלי לורד אלפרד טניסון (1809־1892) – שכתב דברים לזכרו של ווילינגטון ו"אידיליות המלך" – היה בלי ספק מאושר כשהגיע לגיל 41, כי רק אז איבד את בתוליו...

ואם נרחיק מעט – אזי הנביא מוחמד ייסד את האיסלם לא לפני שמלאו לו 43 ובאותו גיל חיבר ד.ה.לורנס את "מאהבה של ליידי צ'טרלי" וד"ר בנג'מין ספוק את ספרו המפורסם העוסק בטיפול בתינוקות. אברהם לינקולן היה בן 46 כאשר החליט להיות מדינאי, בגיל דומה היה איאן פלמינג, כשהחל לכתוב את סידרת ג'יימס בונד. מהאטמה גאנדי היה בן 49 כשנכנס לפוליטיקה.

הסופר האנגלי ג'יימס הריוט היה בן 50, כאשר אשתו פסקה שהוא זקן מדי מכדי להיות סופר. בתגובת זעם על דבריה התיישב ליד השולחן והפיק מתחת ידיו את הטובים בחיבוריו הענקיים.

בן 50 היה באדן פאול כשייסד את תנועת הצופים וכמוהו גם ווילהלם רנטגן, כאשר גילה את הקרניים המפורסמות (קרני X). ז'אן ז'אק רוסו כתב בגיל זה את חיבורו החשוב "קונטרה סוסיאל" (החוזה החברתי) שהיה בעל השפעה עצומה על המהפיכה הצרפתית. חוקר הטבע צ'ארלס דארווין חיבר בגיל זה את "מוצא המינים" – שהעניק כיוון לתורת האבולוציה.

ליאונארדו דה וינצ'י היה בן 51 כשהתיישב לצייר את "מונה ליזה" וסר פרנסיס צ'יצ'סטר היה בן 52 כשהחל במסעות שייט המפרשים שלו סביב העולם. נשיא ארה"ב רונאלד רייגן נכנס לפוליטיקה רק בגיל 53.

בגיל 60, מרגיש ג'רמי בייקר בספרו, מתחילים רוב האנשים לחשוב על פרישה, על גימלאות וחיים על קיצבת פנסיה. האדריכל ג'ון נאש, איננו ביניהם. בגיל 60 החל לתכנן את רחוב ריג'נט המפורסם בלונדון עם הפארק המהולל לא פחות. בגיל זה גם החל הפסל הנרי מור להתפרסם בזכות עבודות הפיסול המונומנטאליות שלו וסנט ברנדן ערך את מסעו הראשון מאירלנד לאמריקה. ווינסטון צ'רצ'יל היה לראשונה לראש ממשלה באנגליה בגיל 65 וצ'יצ'יסטר, שכבר הוזכרנו קודם, ערך בגיל זה את מסע היחיד שלו סביב העולם.

בגיל 70 – בעיני רבים זה באמת הגבול – זכה לראשונה הרברט מארקוזה בתהילת עולם כפילוסוף וברברה קרטלנד פירסמה את רב המכר שלה על אילוף כלבים. בייקר אינו מזכיר משום מה את אלן אליס האנגליה, ששמה נכנס לספרות הרפואית כמי שמחזיקה עד היום בשיא עולמי בהיותה בגיל 72, בשנת נשואיה הי"46, היא ילדה את תינוקה ה־13, אלא שלמרבה הצער הוא מת שעה קלה לאחר שיצא לאויר העולם.

הציירת "סבתא מוזס" ערכה בגיל 80 את תערוכת היחיד שלה ובגיל זה גם ייסד המנצח ליאופולד סטוקובסקי את התזמורת הסימפונית האמריקנית.

אפילו גיל 90 איננו "סוף העולם": בגיל זה הקליט סטוקובסקי 20 אריכי נגן והמלחין האוורגאל בראיין חיבר שבע סימפוניות.

יש גם כמה יוצאים מן הכלל, שאפילו בגיל 100 אינם "נכנעים" לכל מיני רחפים יצירתיים: ארולף זוקוב נתמנה בגיל זה ליו"ר מועצת המנהלים של חברת הסרטים פאראמונט, ואחד בשם סמואל סטריט היה בן 102 כשעמד לשאת את אשתו השישית ודיבר בהתלהבות על פתיחת פרק חדש ומלהיב בחייו העשירים. אלא שערב הכלולות ממש, נפרד מהעולם לבלי שוב.

איך כתב מבקר הספרים של ה"דיילי אכספרס" ? – "אם ג'רום בייקר אינו מצליח לשכנע אותכם שיש חיים גם אחרי 40 ושבעצם לעולם לא מאוחר – אז שום דבר כבר לא יוכל לעשות זאת". ■

למי שכבר ראה הכל
ולמי שלא ראה עדיין כלום

גם אם אתה טייל ותיק, או שאלו לך הצעדים הראשונים בעולם הגדול, אסור לך להחמיץ את דרום אפריקה. עולם ומלואו בארץ אחת. כאילו שכל פינות החמד, מכל העולם, התאגדו ובאו להיות יחד.

עכשיו, כל אחד יכול לממש את חווית הביקור בדרום אפריקה. ערך המטבע המקומי – הראנד, ירד, יחסית לדולר, ונוצרה מציאות מחירים מפתיעה וכדאית.

למשל: לינת לילה + ארוחת בוקר במלון ברמה טובה, תעלה כ–$17. אם תעדיף מלון פאר, יהיה המחיר – החל מ–$34.

ארוחה מלאה במסעדה טובה תעלה כמחצית ממחירה בתל־אביב. גם את האופנה העולמית האחרונה תמצא פה ובמחירים נמוכים להפליא...

והדוגמאות רבות רבות.

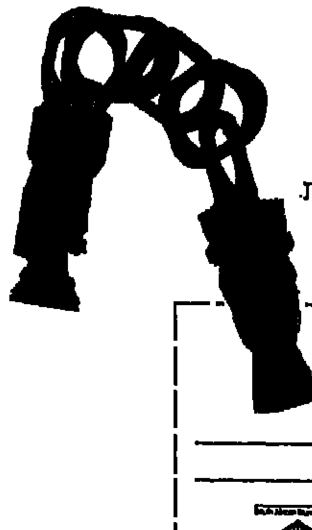

אל תוותר. בוא לראות
את כל העולם, ובמחיר
של ארץ אחת. הכנס עכשיו
לסוכן הנסיעות שלך ודרוש
פרטים נוספים.

לכבוד לשכת התיירות של דרום אפריקה,
רח' ה' באייר 14 ת"א. 62093.
נא לשלוח לי, ללא התחייבות מצידי, פרוספקט
צבעוני על דרום אפריקה.
שם ____________
כתובת ____________

לקבלת פרטים נוספים
טל: 03-257950 ,257367..

דרום אפריקה-רעיון לא יקר.

satour

גלין / הילה פרסומאים

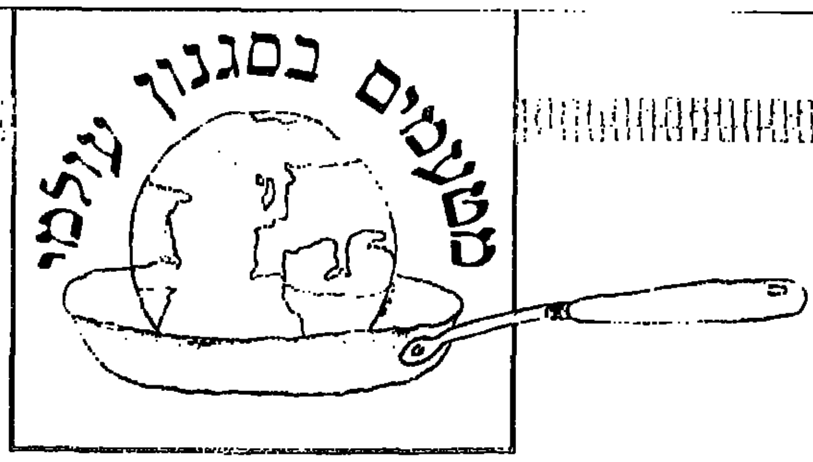

רוחי קינן

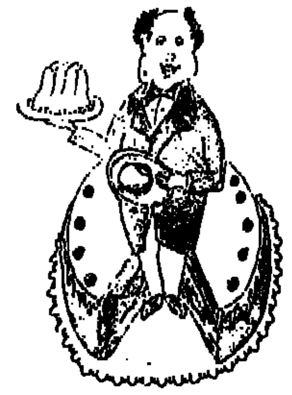

כדורי בשר

יש לנו בשבילכם הצעה מפתה – מנה עיקרית מהבילה ומשביעה, למעשה ארוחה שלמה, מוכנה בתוך פחות מחצי שעה, שאינה כוללת סטייק מבושל למחצה ועוד מיני מאכלים שאינם אהודים על הטף. נהפוך הוא. ילדים יאהבו אותה במיוחד, ואפילו המפונקים שבהם.

אין פה שום טריק ואחיזת עיניים: המדובר בארוחה, המבוססת על כדורי בשר ברוטב עשיר, ההולכים נהדר עם ירקות, עם אטריות, עם אורז ובעצם – עם מה לא?

החידוש הוא בכך, שבעזרת גיוונים קטנים, תוספות מסויימות לתערובת הבשר ומרכיבים של הרוטב, מקבלת ארוחת כדורי הבשר תפנית של מאה ושמונים מעלות על גבי הגלובוס הקולינארי שלכם. ועדיין נשארנו בתחום הזמן שהקצבנו וגם יתר ההבטחות עומדות בעינן.

אחרי שתופסים את העיקרון, אפשר לאמץ כל טעם החביב על בני הבית, כדי להכין רוטב מתאים לכדורים ותוספת נכונה עבורם. הנה כמה מהרעיונות שניסינו.

כדורי בשר בפפריקה/הונגריה

התיבול וחומרי הרוטב שאולים מהמטבח ההונגרי המפורסם. את הכדורים הללו הכנו במיקרוגל והרווחנו את שלב הטיגון, שבו יש להקפיד להפוך את הכדורים מדי מספר דקות, כדי שיושחמו מכל צד. הרווחנו כמובן גם את נקיון הכיריים והכלים, שהם רווח נקי של מי שיש לו מיקרוגל, בדרך כלל.

החומרים (ל-4 מנות):
½ ק"ג בשר טחון
ביצה
3 כפות פירורי לחם
מלח, פלפל
½ כפית זרעוני כרוויה (קימל)
2 כפות פפריקה מתוקה
2 כפות שמן
בצל גדול, קצוץ
קופסה (100 ג') רסק עגבניות
¾ כוס מים
קורט פלפלת חריפה

להשלמה:
חבילה (200 ג') אטריות ביצים רחבות
כף מרגרינה
פטרוסלינון קצוץ

ההכנה:
מערבבים את הבשר עם הביצה, *פירורי הלחם, מלח, פלפל,* הכרוויה וכפית מהפפריקה. צרים כדורים בגודל אגוז (כ-30–35).

מניחים את כדורי הבשר על כלי גדול ורחב המתאים למיקרוגל. משתדלים לסדר במעגל, כך שבאמצע לא יהיו כדורים. מכסים בנייר פרגמנט ומבשלים כ-7 דקות בעוצמה מלאה (הזמנים מתייחסים לתנורי מיקרוגל בעלי הספק של 700 וואט. לתנורים בעלי הספק קטן יותר יש להאריך את הבישול בכ-20% מהזמן). אם אין מגש מסתובב – יש לסובב מדי פעם חצי סיבוב. הכדורים מוכנים כשהם משנים לחלוטין את צבעם ואינם עוד ורודים.

מערבבים את השמן עם הבצל, הפלפל ויתר הפפריקה לקערה. מכסים ביריעת פלסטיק ומבשלים 7 דקות בעוצמה מירבית. בוחשים פעם אחת באמצע הבישול.

מוסיפים לתערובת הירקות את רסק העגבניות, המים והפלפלת החריפה ובוחשים היטב. יוצקים את הרוטב על כדורי הבשר, מכסים ביריעת פלסטיק או במכסה ומבשלים במיקרוגל 8–9 דקות. משאירים את התבשיל עוד 3 דקות, מכוסה, מחוץ למיקרוגל.

מבשלים את האטריות על הכיריים, בשעה שכדורי הבשר מתבשלים. מסננים ומוסיפים את המרגרינה והפטרוסלינון. מגישים לצד כדורי הבשר.

להכנת הכדורים לא במיקרוגל: מטגנים אותם בשמן במחבת גדולה (ראה כדורים ברוטב שמיר). מוציאים מהמחבת ומטגנים בה את הבצל והפלפלת. מוסיפים את רסק העגבניות והמים ואת כדורי הבשר. מכסים ומבשלים עוד 10 דקות.

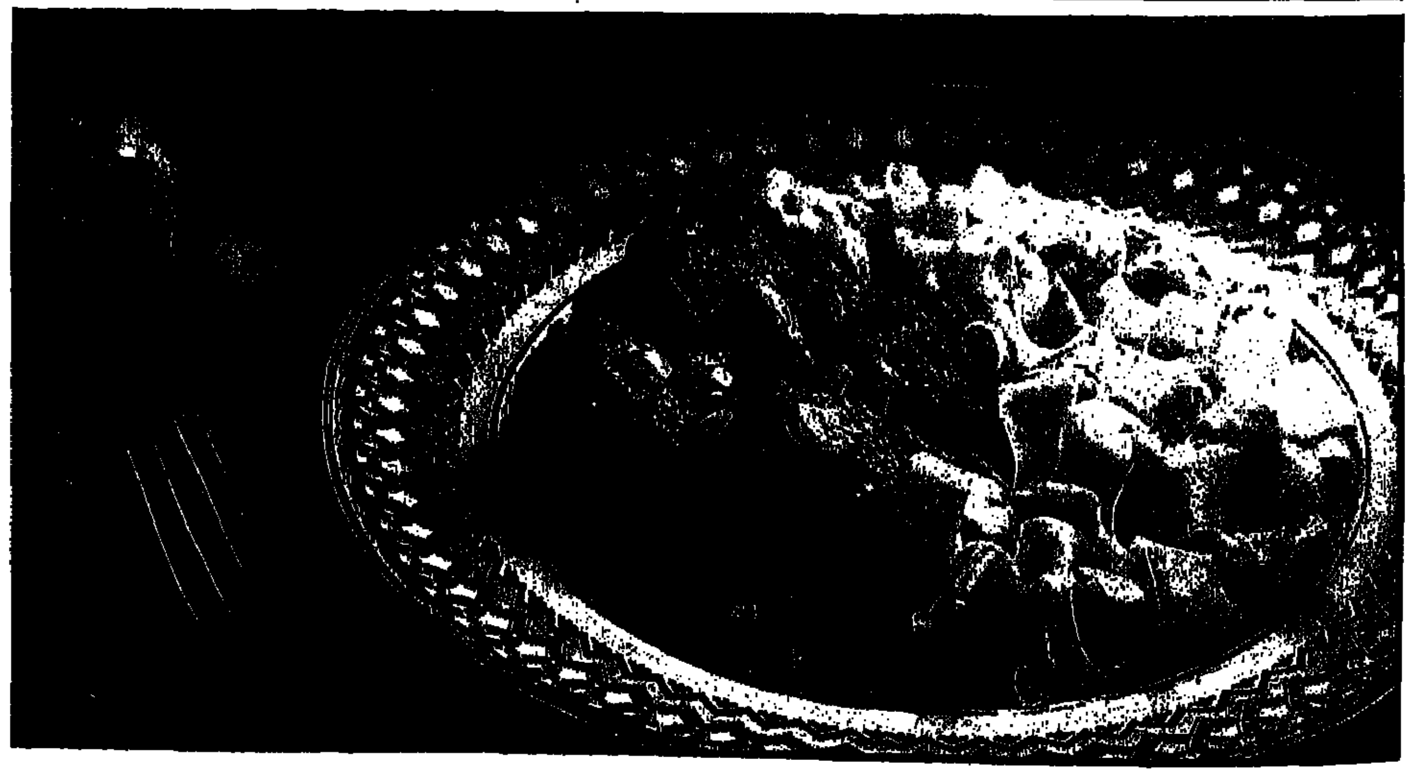

כדורי בשר מטובלים בפפריקה בנוסח הונגריה.

הקץ להשקיית העציצים בבית!
הסוף לצמחי הפלסטיק המלאכותיים!

ב"ירוק עד" ירושלים, רח' בצלאל 17, ... לנצח, ללא טיפול, ללא השקייה וללא תאורה.

מאת שלי שיר

"אני המומחו זה לא יכול לחיות. אתם עובדים עלי. צמחים אמיתיים לא יכולים לחיות ללא מים או אור" – כך אמרה בשבוע שעבר גב' רבקה רבינוביץ, כאשר ביקרה באולם־התצוגה המרהיב של "ירוק עד", ברח' בצלאל 17, מעל פונדק החלב.

הסקרנות היא שהביאה את גב' רבינוביץ, ועוד הרבה אוהבי צמחים ופרחים לאולם התצוגה היפה והמעוצב בטוב־טעם. "יש לי הרגשה שאני נמצאת בגן־עדן ירוק ופורח או בחורשת דקלים ואקליפטוסים", אמרה לורדה אייל, שהביאה לירושלים את הפטנט השוודי של העצים הירוקים לעד, ללא כל טיפול.

"זהו השיגעון האחרון הסוחף את אירופה וארצות־הברית בתחום הקישוט הירוק" – אומרת ורדה אייל, ומסבירה כי מדובר ב"צמחיה רדומה" שהיא פיתוח שוודי של שיטה המאפשרת "הרדמת" הצמחים, החל מפרחים צבעוניים ועד לעצים גבוהים וגדולים, והפיכתם לגן פורח שאינו זקוק להשקייה, תאורה, דישון או כל טיפול אחר.

את החידוש המדהים הזה הביאו לישראל אפי יוגב ומרגין דקל מרעננה. הם בעלי הזכויות להפצת ההמצאה הסנסציונית, שכבר חוללה בישראל מהפכה בבתים רבים, במוסדות ציבור, במשרדים, באולמות שמחה או בכל מקום בו פרח, עציץ או עץ מוסיפים לאווירה. הסתבר שמדובר גם בחיסכון. אין יותר צמחים נובלים. אין יותר דאגה להשקייה מתוכננת או הקפדה על תאורה. הצמחים של "ירוק עד" חיים לעד. ותארו לעצמכם, צמחיה באחריות! והצמחים חיים וחיים גם אחרי שתקופת האחריות הארוכה פגה.

זוהי, למעשה, צמחיית פלא המתקיימת בכל תנאי ובכל מקום. הצמחים שומרים על טריותם, צבעם ואפילו ניחוחם. ממש המראה הטבעי. מבחר הצמחים מגוון וכולל ורדים, שיחים שונים, ברושים, אקליפטוסים, דקלים, אשור, אלון, תמר, ועוד ועוד.

עיקרה של השיטה המהפכנית: בניגוד לשיטות הקונבנציונליות לפיהן מוטבלים צמחים במעטה חיצוני של שעווה ונקראים אח"כ חנוטים, מורדמים הצמחים השוודים מהשורש ולכן מצליחים לשמור על צורתם הטבעית לשנים רבות.

החברה השוודית מגדלת את הצמחים במשתלות ענק באירופה בהתאם לתנאי מזג־האוויר והקרקע בכל ארץ. לכן מגיעים לארץ גם צמחים שאיננו רגילים לראות.

יבואני "ירוק עד" חישבו ומצאו כי מוסדות גדולים או חברות, מסעדות וכיוצא באלה מוצאים אלפי שקלים בשנה על אחזקת צמחיה רגילה או הידרופונית. ההמצאה החדשה פשוט תמחק את ההוצאה הזו מספרי התקציב. הבשורה החדשה מביאה פתרון לעצים, שלא ניתן היה לגדלם בעבר במתחם חדרים סגורים, כמו ברושים ועצי תמר. מעתה הכל אפשר. "אפילו בתוך מטוסים ואוניות", אומר אפי יוגב, שהוא עצמו טייס.

באולם התצוגה, ברח' בצלאל 17 בירושלים, ראינו עשרות סוגים של צמחי "ירוק עד". החל מסידורי פרחים קטנים באגרטלים להצבה על שולחן או מדף, וכלה בעצים רחבי צמרת לאולמות כניסה למקומות ציבוריים ולבתי־מלון. גם המחירים נעים בקשת רחבה. מ־20 שקלים לסידורים קטנים, ועד לעשרות שקלים לסידורים גדולים ומרהיבים. ורדה אייל יודעת להעניק שירות וייעוץ ללקוחות אולם התצוגה. רבים הזמינו אותה לביתם לתכנן מחיצות ירוקות, אדניות בנויות ולעצב גן פורח ויפה בתוך הבית.

אולם התצוגה נמצא במרכז ירושלים, ברחוב בצלאל 17, מעל פונדק החלב. פתוח כל יום רצוף מ־9.00 בבוקר עד 7.00 בערב. טלפון 02-247267.

ל"ירוק עד" סניפים גם בתל־אביב, כיכר המדינה, ח' באייר 48 (הכניסה מעקיבא אריה 2), במרתף; בפתח־תקוה, רח' שטמפפר 20, באיזור התעשייה ברעננה, בית סולל בונה; ביוקנעם, איזור התעשייה, ובקרוב יפתח סניף גם באילת.

סטריאו פלוס
אולם התצוגה הגדול ביותר בארץ
המבחר הגדול ביותר בארץ.

KENWOOD
מבצע רסיברים
2x55W - KRA70
2x65W - KVR55A כולל שלט רחוק.
2x75W - KVR90A כולל שלט רחוק.
2x125W - KVR125A כולל שלט רחוק.
על כל קנית מערכת מושלמת של KENWOOD פטיפון (הנעת רצועה, חצי-אוטומטי) חינם.
מבצע

WESTRA
• מודל SX-6 2x6½" 75W = 600 ש"ח
• מודל SX-400 3 way 100W 2x10" = 900 ש"ח
• מודל SX-500 3 way 150W 2x10" = 1400 ש"ח

KENWOOD
מבצע
מגבר - 2x30W R.M.S
טיונר - דיגיטלי. AM. FM.
18 תחנות קבועות.
טייפ - דבל קסט. דולבי.
פטיפון - הנעה ישירה, חצי אוטומטי.
טיימר - דיגיטלי. תכנות להפעלה וכיבוי המערכת.
רמקולים - 2x60W R.M.S WESTRA
433 X 6
ללא ריבית ללא הצמדה
Spectrum 35 מערכת

סטריאו פלוס רחוב איזלטון 7, פינת בן־יהודה 9, תל-אביב. 63906. טלפון: 656027

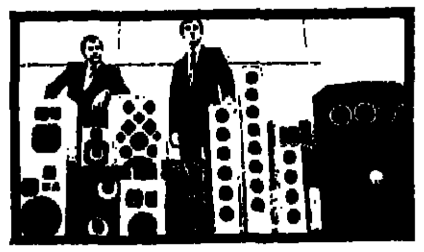

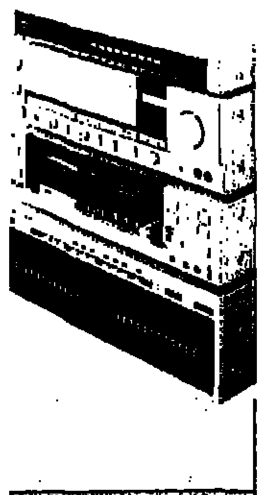

איורים: שאול צמח

כדורי בשר בקר ובשר עוף ברוטב בנוסח סין.

כדורי בשר ברוטב חמוץ מתוק/ סין

הטעם הסיני החמוץ מתוק מושג על ידי האננס ומיצו המרכיבים את הרוטב וכן התבלינים שבתערובת הבשר. משלים את הארוחה אורז סיני לבן.

החומרים (ל-4 מנות):
250 ג' בשר בקר טחון
250 ג' בשר עוף (או הודו) טחון
ביצה
3 כפות פירורי לחם
½ כפית זנגויל טחון
2 כפות שמן
5 בצלים ירוקים, מנוקים וחתוכים לחתיכות בנות 4 ס"מ
פלפלת אדומה קטנה או גמבה, חתוכה לרצועות דקות
שן שום כתושה
קופסה (כ-500 ג') נתחי אננס
כף מחוקה עמילן תירס (קורנפלור)
2 כפות חומץ
כף סוכר חום
קורט פלפלת חריפה
100 ג' אפונה

ההכנה:
מערבבים את שני סוגי הבשר הטחון עם הביצה, פירורי הלחם והזנגוויל. צרים כדורים בגודל אגוז (כ-35). מחממים את השמן במחבת רחבה ומטגנים במשך 10–12 דקות תוך הפיכת הכדורים מדי פעם כדי שישחימו היטב מכל הצדדים. מוציאים את הכדורים המטוגנים בכף מחוררת ומניחים בצד.

מוסיפים למחבת את הבצלים הירוקים, הפלפלת והשום הכתוש ומטגנים תוך ערבוב מספר דקות, עד שהירקות מתרככים אך עדיין פריכים.

מסננים את נתחי האננס מהנוזלים ומערבבים בנוזלים את עמילן התירס. מוסיפים למחבת ביחד עם החומץ, הסוכר והפלפלת. מרתיחים, תוך בחישה עד שמתעבה. מחזירים את כדורי הבשר למחבת, עם נתחי האננס ועם האפונה (אם משתמשים באפונה קפואה – יש להפשיר תחילה).

מבשלים כ-3–5 דקות, על להבה נמוכה מאוד. מגישים בלוויית אורז לבן.

טיפים:

★ בשר טחון אפשר לקנות מוכן, באריזות בנות ½ ק"ג. יש בשר קפוא ויש טרי, שניהם מוכשרים. טוב יותר לרכוש בשר טחון הנטחן לנגד עיניכם. יש היום מספר קצבים טובים ורשתות שיווק של בשר שיעשו זאת עבורכם. הקפידו שהמקום בו טוחנים יהיה נקי למשעי. בשר טחון הוא מקור בדוק לחיידקים – אם לא מטפלים בו כראוי.
★ אפשר, כמובן, לקנות בשר ולטחון בבית. כדאי להתייעץ עם קצב מומחה באילו חלקים לבחור. רצוי לא להתחכם: נתח משובח, המתאים לצלי, לא בהכרח מתאים לטחינה, או להכנת קציצות וכדורי בשר.
★ תוצאה טובה במיוחד מתקבלת מעירוב של שני סוגי בשר טחון – של הודו ושל בקר.
★ במקום פירורי לחם אפשר להשתמש בלחם לבן יבש, שרוי וסחוט. פרוסת לחם מקבילה לכ-50 ג' פירורי לחם. מתאים במיוחד אם טוחנים את הבשר בבית. אפשר לטחון את הלחם ביחד עם הבשר.
★ גם אם אתם איסטניסים – הדרך הנוחה ביותר לערבב את תערובת הבשר היא בעזרת הידיים. ובלאו הכי, יש ליטול מהתערובת, כדי ליצור את הכדורים.
★ כדי לקבל כדורים אחידים, משתמשים בכפית כמידה. אפשר לקרוץ כדורים גם בעזרת כף פריסאית (הקורצת כדורים גדולים מאבטיח או מלון).

כדורי בשר בשמיר/ סקנדינביה

הכדורים המטוגנים מתבשלים ברוטב פטריות. תערובת הבשר כמו גם הרוטב מתובלים בנדיבות בשמיר טרי קצוץ. להשלמת הארוחה – מבשלים אטריות רחבות עם שעועית ירוקה.

החומרים:
½ ק"ג בשר טחון
ביצה
100 ג' פירורי לחם
3 כפות שמיר, קצוץ דק
מלח, פלפל שחור
50 ג' מרגרינה
200 ג' פטריות טריות, פרוסות (או קופסה פטריות פרוסות משומרות)
כף קמח

להשלמה:
חבילה (200 ג') אטריות ביצים רחבות
200 ג' שעועית ירוקה, חתוכה (אפשר קפואה)

ההכנה:
מערבבים את הבשר הטחון עם הביצה, פירורי הלחם, 2 כפות הלחם, 2 כפות מהשמיר, מלח ופלפל שחור. בידיים לחות צרים מהתערובת כדורים בגודל אגוז (כ-35 כדורים).

ממיסים 2 שלישים מהמרגרינה בסיר רחב ושטוח או במחבת גדולה (עם מכסה). מניחים את הכדורים ומטגנים במשך 10–12 דקות. הופכים מדי פעם, כדי שהכדורים יזהיבו היטב מכל הכיוונים. מוציאים בעזרת כף מחוררת ומניחים בצד.

מוסיפים לסיר, או למחבת, את יתר המרגרינה ואת הפטריות. מטגנים עד שהפטריות מתרככות, כ-5 דקות. (אם משתמשים בפטריות משומרות, מסננים אותן מהנוזלים ושומרים אותם. מטגנים עד שהפטריות חמות מאוד). מחזירים את כדורי הבשר לסיר. מוסיפים כוס מים, (או את נוזלי השימורים מושלמים לכדי כוס בתוספת מים), מתבלים במלח ובפלפל ובשארית השמיר. מביאים לרתיחה ומכסים את הסיר. מבשלים על להבה נמוכה כ-5 דקות.

מוציאים את כדורי הבשר לצלחת הגשה. מוהלים את הקמח במעט מים ויוצקים בבת אחת לרוטב שנותר בסיר. בוחשים, עד שהרוטב מתעבה. יוצקים אותו על כדורי הבשר.

בשעה שכדורי הבשר מיטוגנים, מרתיחים כליטר וחצי מים. מוסיפים את האטריות ואת השעועית ומבשלים אותן יחד. כשהשעועית מתרככת (היא צריכה להישאר פריכה מעט) מסננים מהמים ומניחים בצלחת הגשה. אפשר להערים את כדורי הבשר ורוטב הפטריות על האיטריות והשעועית.

רעיונות נוספים וגיוונים:

★ נסו להשתמש בבשר כבש טחון. אפשר לתבל אותו בקארי ולהכין את כדורי הבשר. לרוטב מבשלים אפונה, גזר וסלרי מתובלים בשום, בתוספת פלחי תפוחי עץ. מתבלים בעוד אבקת קארי ומבשלים בתערובת, בתוספת מעט מים, את כדורי הבשר. מגישים עם פילאף אורז.
★ בשר כבש מתאים גם לכדורי בשר בטעם מזרח תיכוני. מוסיפים לתערובת הבשר מעט כמון, נענע קצוצה והרבה פטרוסלינון. מבשלים ברוטב עגבניות טריות מתובל אף הוא בנענע ופטרוסלינון.
★ לכדורי בשר בטעם מזרח אירופי, מתבלים את תערובת הבשר בשום כתוש. מכינים צלי מכרוב לבן או אדום – מטגנים בצל במעט שמן ומאדים את הכרוב החתוך לרצועות דקות. (טוב להשתמש במעט כרוב חמוץ, כתוספת או במקום הכרוב הטרי). מטגנים את כדורי הבשר ומחממים שנית מעל צלי הכרוב. אפשר להוסיף גם תפוחי אדמה ולבשלם עם הכרוב.
★ לטעם אינדונזי, מוסיפים לתערובת הבשר בוטנים טחונים (כ-100 ג') במקום פירורי הלחם וכן עלי גד (כוסברה) טרי, קצוצים. מבשלים את כדורי הבשר בתערובת של מים עם חמאת בוטנים ומעט פלפלת חריפה. מגישים עם אטריות אורז מטוגנות.

פרי עולמי
קיווי – קצת אחרת

השנים האחרונות כבר הרגילו אותנו למראהו של הירוק המנוקד בשחור הזה. כבר הורגלנו לראותו מככב בקישוטי מזון, מרכיב סלטי פירות מרהיבים ומהדר עוגות וקינוחים.

למדנו להכיר בסגולותיו – הוא מכיל יותר ברזל ומינראלים וויטאמין C מאשר בכל פרי אחר. חקרנו כבר את מוצאו האקזוטי שביערות סין וזה מה שמעביר אותנו גם למטבחו של ישראל אהרוני, אשר ממנו קיבלנו את המתכונים הבאים, בתיווכה הישיר של מועצת הפירות.

החידוש הוא בשידוך בין הפרי לבין בשר העוף ושילובו של הקיווי במנות לא מתוקות. הסיגנון הוא בינלאומי עם השפעה סינית ניכרת. בתיאבון.

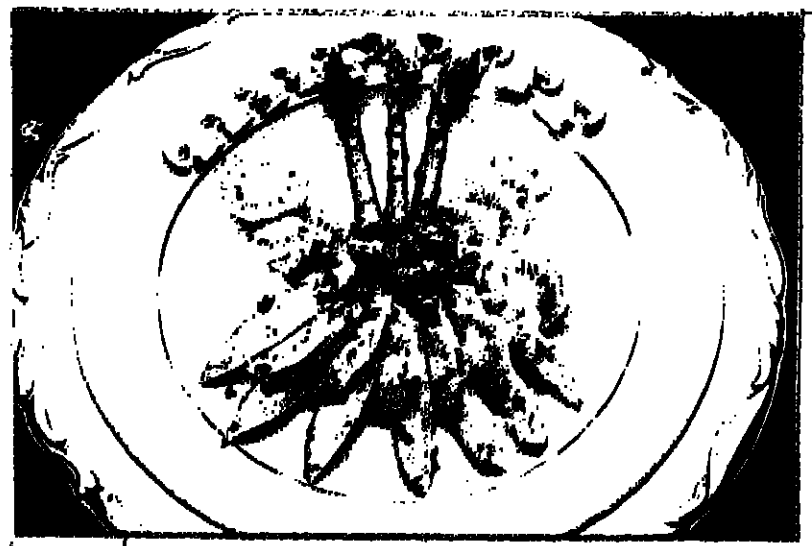

חזה עוף ממוגן עם קיווי, לימון ומנטה.

קיווי עם חזה עוף ברוטב לימון ומנטה

החומרים (ל-4 מנות):
2 חזות עוף
מלח, פלפל
3 כפות שמן זית
8 קיווי בשלים
8 גבעולי אספרגוס

לרוטב:
מיץ מ-2 לימונים (או ליים)
כף שמן זית
6 עלי מנטה קצוצים
מלח, פלפל
2 כפות אגוזי פקאן קצוצים גס

ההכנה:
חותכים כל חזה עוף לשניים, כך שמתקבלות 4 מנות עוף. ממליחים ומפלפלים מעט ומטגנים את החזות בשמן הזית 3–4 דקות מכל צד. כדאי להקפיד שלא לטגן את החזות יתר על המידה כדי שהבשר לא ייעשה יבש וסיבי.

קולפים את הקיווי לפרוסות אלכסוניות.

מבשלים את גבעולי האספרגוס במי מלח במשך כ-3 דקות. מסננים.

מניחים את כל חומרי הרוטב בצנצנת קטנה ומנערים היטב.

חותכים את חזות העוף לאורכם ומסדרים על צלחת ההגשה, עם פירות הקיווי ביניהם. מניחים גם את האספרגוס ויוצקים את הרוטב מעליו ומעל לחזות העוף. זורים את האגוזים הקצוצים למעלה ומגישים מייד.

סלט עוף עם גזר, מלפפון והרבה קיווי.

סלט עוף סיני

החומרים (ל-4 מנות):
150 ג' חזה עוף
כף שמן
גזר, קלוף וחתוך לרצועות דקות ביותר
מלפפון (לא קלוף), חתוך לרצועות דקיקות
צנון (לא קלוף) חתוך לרצועות דקיקות.
בצל ירוק, חתוך לקטעים בני 3 ס"מ
כוס נבטים
6 קיווי, קלופים ופרוסים דק

לרוטב:
2 כפות סוכר
2 כפות חומץ הדרים
מיץ מ-1/2 לימון
כף רוטב סויה
2 כפות יין לבן יבש
2 כפות מים

לזריה:
כף גרגרי שומשום

ההכנה:
חותכים את חזה העוף לרצועות דקות ככל האפשר ומטגנים טיגון קצר במחבת עם השמן, תוך ערבוב מתמיד. מטגנים רק עד שרצועות הבשר משנות את צבען ללבן. אין להאריך בבישול כדי שהבשר לא יהפך יבש וסיבי. מעבירים את רצועות העוף המטוגנות לקערה, מוסיפים את כל יתר הירקות ואת הקיווי.

בקערה קטנה מערבבים את כל חומרי הרוטב עד שהסוכר נמס לחלוטין. יוצקים את הרוטב על הסלט ומערבבים היטב, מניחים את הסלט במקרר ל-20 דקות לפני ההגשה, כדי שהטעמים יספגו ויתערבו.

קולים את השומשום במחבת יבשה תוך ערבוב עד שהגרגרים מזהיבים. מפזרים על הסלט ומגישים.

לב
בריאות

יוסי לבצלטר
מ.א. בפיזיולוגיה
של המאמץ

להקת ק(ו)צב

כל מה שרצית לדעת על קוצבי־לב ולא ידעת לשאול. ללב קוצבים משלו וקצבים משלו, אך יש שהללו משתבשים ואז יש צורך בהשתלת קוצב־לב מלאכותי, ארעי או קבוע. כיום יש קוצבי־לב מתוכנתים, טובים עד עשׂר שנים. בעמוד זה אפשר לראות את התוצאות.

היידי סטאב, בת 22, הוכחה חיה ליעילותם של קוצבי הלב. הוכחה ספורטיווית. בגיל 19 נברו אצלה תופעות הקשורות בתסמונת שנתגלה עוד בילדותה. לא רק בשעת מאמץ, גם כשישבה על כיסא, היו תנודות בדופק, מ־30 עד 200 פעימות בדקה. תרופות לא עזרו. הוחלט על השתלת קוצב. רק 3% מכלל נושאי הקוצבים הם בני גילה. זה שותיים לערך, היידי חיה עם הקוצב שהושתל לה בבית החולים האוניברסיטאי של סן־פרנציסקו, עיר מגוריה. לפני־כן היתה סטודנטית ועסקה מעט בסקי. עכשיו היא סטודנטית ואלופה מקומית בגלישת־גלים, מתכוונת להיות אלופה ארצית. בתחרויות היא "לוקחת" גברים בריאים. שירות "גאמא"

ליבו של עובר פועם עוד בטרם התקשר למערכת העצבים של אמו. ליבו של מבוגר ממשיך בפעילותו המחזורית גם אם נותק ממערכת העצבים. תופעה זו מסבירה שקצב הלב נקבע בתוך שריר הלב עצמו. ומה המנגנון האחראי על קצב הלב?

כאשר מדברים על קצב־לב של 70 פעימות בדקה, אנו מייחסים זאת לקוצב הלב הראשי של שריר הלב, הממוקם בחלק העליון האחורי של הפרוזדור הימני. תפקידו מתבטא בהעברת גירוי חשמלי בקצב מסוים, אל שאר רכיבי ההולכה של שריר הלב. כאשר אנו מתארים מצב של הולכה בשריר הלב, צריך להצביע על קיומם של שני סוגי תאים: תאים חשמליים, היוצרים והמוליכים גירויים חשמליים ותאים מכניים המגיבים ומתכווצים לגירוי החשמלי. פעילות חשמלית קודמת תמיד לפעילות המכנית, אך לא תמיד תגובה מכנית מתרחשת בעקבות פעילות חשמלית.

המייחד את קוצב הלב הראשי, זו יכולתו לקצוב בקצב מהיר יותר (60 פעימות לדקה) מקוצבי הלב המישניים, הפזורים בשריר הלב ותדירותם בין 20–40 פעימות בדקה. הקוצבים המישניים נכנסים לפעולה בעיתות חירום, כאשר קוצב הלב הראשי אינו מסוגל להכתיב את קצב הלב, בגלל תקלה. התנהגותו של קוצב הלב הראשי שונה מאדם לאדם. אצל תינוק קצב הלב הינו מהיר מאד ואילו אצל אדם מבוגר קצב הלב איטי, בדרך־כלל. ויסות פעילותו של שריר הלב תלויה במערכת העצבים, לה היכולת לפקח על חלקים השונים של הלב במצבים שונים. לדוגמא, רובנו הגיוול מגיבים לעומס מנטלי־ריגושי בהחשת קצב פעימות הלב. תופעה זו, אחת מיני רבות המתרחשות בגופנו, ניזונה משינויים הורמונליים ונשלטת על־ידי מערכת העצבים. הפרשת אדרנלין, לדוגמה, תגרום להגברת קצב הלב, מצב מוכר לחובבי הספורט, הצופים במישחקי גמר גביע אירופה בכדורסל. יש גורמים נוספים, המשפיעים על ויסות קצב הלב: רמת החמצן והפחמן דו־חמצני בדם, או הימצאות סמים שונים בגופנו.

לעיתים משתבשת פעולתו של קוצב

המשך בעמוד 29

20 שנות פעילות לחוטקס בדים בע"מ

הבד הי...
סוף מעש...
וצורתו ה...
של הבד...

לסמי היקר וה"דפוק"!
ולחוטקס בדים בע"מ
אתכם ביד אחת
להצלחה ושגשוג
אופנת נס"ל
מזרחי 9 תל־אביב
טל': 824538

לחוטקס בדים בע"מ
ברכות
להמשך הדרך
תוך שיתוף־פעולה
פורה
אלבא טקס
חומרי גלם ומכונות
לטקסטיל בע"מ
שדרות מוצקין 22, תל־אביב
טל' 03־5463741

לחוטקס בדים בע"מ
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
רוקטוויות המאוחדות בישראל בע"מ

שפע ברכות ואיחולים להישגיכם הנאים
bibabo
— ייצור ושיווק בדים

לחוטקס בדים בע"מ
אתכם ביד אחת
להצלחה ושגשוג
פי.וי. — טקס
טל' 03 827227

לחוטקס בדים בע"מ
עלו והצליחו ...
י. ול. גרינ... בע"מ
מפעל ...

ראגיט בע"מ
ייצור ושיווק
בדים סרוגים במכונות
סריגה עגולות חדישות
טל' 03־825045

לחוטקס בדים בע"מ
המשך שגשוג ופריחה
...ר עזרא — שיווק חוטים
03־650948, 03־656071

לחוטקס בדים בע"מ
...שך תנופה ועבודה פוריה
אי.בי.אס — ייצור ושיווק
אופנת נשים, גברים וילדים
רח' הקישון 78, ת"א טל. 03־823681

לחוטקס בדים בע"מ
שפע ברכות לבביות
משי סלע בע"מ
— מפעלי סריגה
טל' 03־828917, 03־826806

לחוטקס בדים בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
קולי בע"מ
ליובה ויטמן ושותפיו
שדרות הר ציון 106, ת"א
טל' 03־829524

לחוטקס בדים בע"מ
במלאת עשרים שנה
בתקוה להמשך שיתוף
פעולה פורה
המשיכו בדרככם זו
אופנת אייל
קונפקציה לסריגי נשים, גברים וילדים

לחוטקס בדים בע"מ
איתכם ביד אחת
לאורך כל הדרך
ברכות ואיחולים
Beka
— בקא בע"מ
אופנות הלבשה לגברים
ילדים ובגדי ספורט

לחוטקס בדים בע"מ
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
דימונה טקסטיל
(1979) בע"מ

לחוטקס בדים בע"מ
אתכם ביד אחת לאורך כל הדרך
ברכות ואיחולים
Yedid ידיד
ידיד יצרני בגדי תינוקות וילדים

ברכות לאוה שו לעשר שנות פעילות
חמשביר 3 ת"א
טל. 827020 – 03

לאווה שו
אתכם לאורך כל הדרך
במלאת לכם 10 שנים
סריגי ארסא

לאווה שו
אתכם לאורך כל הדרך במלאת לכם
10 שנים וקבלת התואר העסק הנבחר
פור לה פאם
סוקולוב 40, חולון, טלפון: 886934

לאווה שו
אתכם לאורך כל הדרך
סלון בדריה
רוטשילד 28 בנדרוזוב ראשון־לציון
טלפון: 941918

לאוה, איציק
ולחברת אוה שו
מיטב האיחולים ...
המשך שגשוג
ושיתוף פעולה ...
בוטיק ...

לאווה שו
אתכם לאורך כל הדרך בקבלת המוצר הנבחר
פרפומריה לימור
טלפון: 08־581366

לאוה שו לאיה ויצחק
אתכם לאורך כל הדרך במלאת לכם
10 שנים וקבלת התואר העסק הנבחר
עמיטקס ...

תהילה עופר

חַלְחֶלֶת העצם אורבת לכולם

בכנס מומחים עולמי לאוסטיאופורוזיס התברר לנציג הישראלי ש"אנחנו חמש־עשרה שנים אחורה" בגישה לנושא, באיתור המקרים ובאחידות הטיפולית.

סקר שנערך לפני שלוש שנים בירושלים בקרב נשים וגברים מעל גיל 65, נמצא כי 77% סבלו מחַלְחֶלֶת העצמות, מה שנקרא בלועזית אוסטיאופורוזיס ופירושה הידלדלות הרקמות בעצמות. ככל שהגיל היה גבוה יותר עלתה שכיחות המחלה. והיחס בין נשים וגברים היה: ששה לאחד (לאמיתו של דבר, שֵש לאחד)

סקר אחר, שהיה בחו"ל, בין אנשים שקיבלו או לא קיבלו טיפול בחַלְחֶלֶת העצמות נמצא כי: אצל 810 אנשים שקיבלו טיפול (מונע או לצורך שיפור מצבם), לא ארע אף מקרה אחד של שבר בעצמות; ומצד שני נמצא, כי מתוך 520 אנשים שלא קיבלו כל טיפול ארעו 94 מקרים של שברים, ללא תאונה, מהם: 23 שברים בצוואר הירך, 53 בחוליות, 7 גם בצוואר הירך גם בחוליות ו־11 בשורש כף היד. בשתי שקופיות שהראה לנו האנדוקרינולוג ד"ר אבנר שרגיל, ראינו בדיוק למה מתכוונים כשאומרים אוסטיאופורוזיס: חתך עצמות של שתי נשים בנות 60 הראה אצל אשה שקיבלה טיפול מונע, רקמות בצפיפות "כמו בגיל 30"; אצל הלא מטופלת ראו רקמות עם חללים רבים.

ד"ר שכטר השתתף בתחילת החורש שעבר בסימפוזיון בינלאומי לחַלְחֶלֶת העצם שהתקיים בדנמרק. 1,200 חוקרים דנו שם ושמעו דיווחים על המחלה הנחשבת לבעיה בריאותית מן הראשונות במעלה.

הכנס שיגר המלצות לפעולה אחידה. בישראל יתפרסמו בבטאון "הרפואה". לפי החלטת הכנס ההמלצות נמסרות גם לציבור הרחב, כדי לעלות את המודעות.

הציבור זה אתה, את ואני. מה הם סימני ההיכר למחלה? הטיפול? המצב בישראל?

מהסוף: בישראל יש רק מרפאות בודדות לבדיקה של צפיפות הרקמות בעצם. ורק רופאים מעטים, יחסית לנעשה בעולם הנאור, מודעים לנושא, נותנים טיפול מונע ומפנים לבדיקת צפיפות העצם בשלבים התחלתיים של המחלה. בין סימני ההיכר: ירידה בגובה; "גבנון" בולט בחוליית הצוואר התחתונה (או אם תרצו, בחוליית הגב העליונה); הופעת "תיסמונת פסקיוסת", מה שקוראים "גיל המעבר". זה הגיל של טיפול מונע ולפי המלצת הכנס הבינלאומי, הדרך היעילה למניעת "אובדן עצם" היא מתן אסטרוגן/פרוגסטרון ובמקרים מסויימים רק אסטרוגן, במינון והרכב מותאמים לכל מיקרה (לדוגמה אחרי כריתת רחם, עם או בלי כריתת שחלות, באיזה גיל וכיו"ב) ולמיגבלות.

ומה על סידן? לפי המומחים בעולם, נמלה בוטה: שטויות. ובציטוט: "סידן עודף במזון או כתוספת למזון, אינו מהווה תחליף למתן אסטרוגן, לשם מניעת אובדן העצם, גם לא בתקופה שסביב למועד פסק הווסת (מ־3 שנים לפני ועד 3 שנים אחרי מועד פסקיוסת)". היעילות היחידה בתוספת סידן נמצאה רק שנים רבות אחרי פסקיוסת, אצל נשים עם אוסטיאופורוזיס בשלבים מתקדמים מאד וסיכון גבוה של שברים.

לעומת זאת, פעילות גופנית (לדוגמה 30 דקות התעמלות 3 פעמים בשבוע או במקביל שחיה), יעילה ביותר כטיפול מונע וכטיפול בחַלְחֶלֶת העצם קיימת.

המומחים ממליצים בפני הרופאים דרכים מפורטות כיצד לאבחן וכיצד לטפל. עתה הכדור בידי הרופא המטפל. אבל אם את/ה בגיל הבעייתי, אסור לסמוך על יוזמת הרופא. יש לדרוש טיפול מונע, הדרכה, בדיקה אם צריך, טיפול. שבירת העצמות אורבת בפתח הגיל המבוגר.

להקת ק(ו)צב

המשך מעמוד 27

הלב הראשי. התנהגותו משתנה או בהתאם לארועים חיצוניים או פנימיים המתרחשים בגופנו. קצב הלב מגביר את תדירותו במצבים כמו מתח נפשי, חום, לחץ־דם נמוך, אנמיה, הלם, חוסר אספקה דמית לשריר הלב. מצב פיזיולוגי זה נקרא טאכיקארדיה (קצב־לב מהיר) והוא מאופיין בפעימות לב של 100–180 בדקה ומכונה בשם טאכיקארדיה. הטיפול במצב זה הוא בהימנעות מטבק, אלכוהול, קפה, תה, או טיפול תרופתי.

קיים גם מצב בו הלב מתעצל בעבודתו וקצב הלב מסוגל לקצוב פחות מ־60 פעימות בדקה. מצב פיזיולוגי זה מכונה בשם ברדיקארדיה (קצב־לב איטי). ברוב המקרים, קצב־לב איטי מהנורמלי הוא מצב המביא תועלת לתיפקוד הלב. גם לחולי לב לאחר התקף באיזורים ספציפיים בשריר הלב, להם קצב־לב איטי, אתו ותמותה נמוך מאלה שלהם קצב־לב מהיר, קצב־לב איטי מאפיין ספורטאים העוסקים במקצועות בהם יש עומס ניכר על שריר הלב, כמו ריצות ארוכות, שחיה, גלישת סקי, חתירה. אנו מכנים מצב פיזיולוגי זה "לב אתלט". שלא כמו ספורטאים אשר ליבם פועם ביעילות למרות קצבו האיטי, הרי קיימים אנשים הסובלים מקצב־לב איטי במיוחד והנדרשים לטיפול רפואי, המתבטא בהחלפת קוצב הלב הראשי. קוצב הלב המלאכותי המושתל באתרים ספציפיים בשריר הלב, מהווה תחליף יעיל לפתרון בעיית ההולכה.

שני מצבים מקריים אשר בגללם מושתל קוצב־לב בגופו של אדם הם: 1. הפרעות בהולכת האימפולס החשמלי בתוך הלב, הגורמות לירידה בתפוקת הלב והביטוי לכך – תופעות כמו סחרחורת ואיבוד הכרה; 2. חסם כמעט מוחלט בצרור ההולכה החשמלי של הלב.

מאז ההשתלה הראשונה, לפני כ־30 שנה, חלה תמורה משמעותית בפיתוח הטכנולוגי של קוצבי הלב. כיום יש קוצבי־לב מתוכנתים, שמשקלם 40–50 גר' ואורך חייהם עד 10 שנים.

מערכת קוצב הלב מורכבת ממקור מתח, בדרך־כלל סוללה או מעגל חשמלי אלקטרוני ליצירת גירוי מתאים וממערכת אלקטרודה־חוט, המקשרת בין המעגל החשמלי לשריר הלב. קוצבי הלב נשתלים מתחת לעור (למצב קבוע), או שמקורות החשמל נמצאים מחוץ לגוף (למצב זמני). קוצב־לב זמני מושתל בחולים שאצלם ההפרעה חולפת, לאחר שהתרחשה בגלל ארוע חריג, או אוטם שריר הלב, כאשר יש סיכוי שההפרעה תחלוף והלב ישוב לתפקד באופן נורמלי. קוצב־לב קבוע מושתל בחולים שאצלם ההפרעה בהולכה היא בלתי־הפיכה ואינה ניתנת לתיקון אלא בעזרת קוצב הלב, לתקופה ארוכה.

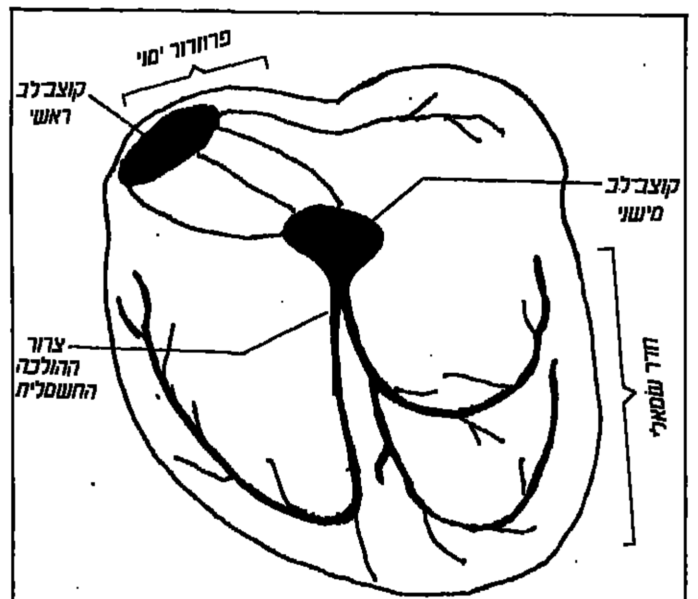

מערכת ההולכה מורכבת מגנרטור ואלקטרודה (אחת או שתיים). בדרך־כלל האלקטרודות מועברות דרך וריד מרכזי ומונחות בחור החדר הימני (קוצב חדרתאי), או בפרוזדור והחדר הימני (קוצב דו־תאי). האלקטרודות מעבירות גירויים חשמליים מהגנרטור ללב, במעגל סגור. לקוצב הלב היכולת לקצוב ולחוש בחדר, בפרוזדור או בשניהם גם יחד, על־כן יש באפשרותו גם להגיב לארועים פנימיים אותם הוא חש, כמתן גירוי או בעיכוב הגירוי. המערכת הנפוצה ביותר של קוצבי הלב המושתלים היא בעלת אלקטרודה אחת, הקוצבת וחשה את החדר הימני.

בעת פעילות גופנית, קיימת מיגבלה מסויימת בתגובתו של קוצב הלב. כיון שהוא מתוכנת מראש לקצב מסוים, לרוב 70 פעימות בדקה, הרי שאינו יכול לגרות את שריר הלב מעבר לערך זה. הפתרון לבעיה נמצא בקוצבי־לב דו־תאיים, שם קיים קשר חשמלי בין הפרוזדור לחדר והאינפורמציה מועברת לגנרטור, המגביר את תדירות הפולסים החשמליים וכך תפוקת הלב גדלה.

אצל פציינטים בעלי תגובה בלתי נורמלית למאמץ, יש להתחשב בתיפקודו של החדר השמאלי. בעת מבחן מאמץ יש לנהוג מישנה־זהירות. יש רופאים המעדיפים להימנע מהפעלת חלק גוף עליון ותנועת כתפיים בעת פעילות גופנית, אך אנשים עם קוצבי־לב יכולים להשתתף בסוגי פעילויות ההולמים את כושרם הגופני הכללי. קוצב הלב המושתל אינו יכול להחזיר את תיפקוד הלב למצב בו היה בצעירותו. אך הוא יכול להאריך את חייו של הפציינט. וכפי שרואים במקרה של היידי סטאב, להעניק איכות חיים מצויינת. ■

מדור פרסומי

בוער, זה בוער

נתחיל מזה שלא טוב לעשן בכלל ובודאי שמוטב שלא לעשן בעת נהיגה, אבל תנסו להגיד את זה למעשנים... נו טוב, תעשנו אבל לפחות אל תסכנו את עצמכם ואת האחרים כשאתם מנסים להצית סיגריה תוך כדי נהיגה (פוזלים לכביש, לגפרור ולסיגריה באותו זמן, יודעים?) שלא לדבר על הסינוור בזמן ההצתה.

לכל אותן בעיות נמצא כעת פתרון בשם "אוטומצית" המיובא מיפן ע"י חב. מ. פיינגרש ושות' בע"מ מתל־אביב.

למרות מימדיו הקטנים של המכשיר (רוחב 10.5 ס"מ אורך 12 ס"מ וגובהו 5 ס"מ) אפשר להכניס לתוכו עשרים סיגריות מכל הגדלים, כך אינך חייב למלא את המכשיר בטיגריות בתדירות גבוהה.

מקור הזרם של המכשיר הינו השקע של המצית, והמכשיר מחובר אל לוח השעונים בעזרת ברגים או פסי הדבקה.

בעת לחיצת הכפתור נדלקת נורית אדומה אשר מראה כי המכשיר עובד ובו זמנית נדלקת נורית ירוקה בחלון הקידמי של המכשיר, אשר מאירה את פנים המכשיר, ומראה את כמות הסיגריות שנותרה במכשיר. מחירו של המכשיר לצרכן 98 שקל כולל מע"מ. את המכשיר ניתן לקנות בחנויות מובחרות של אביזרי רכב או שירות דרך היבואן בתל־אביב, רחוב יגיע כפיים 2, תל־אביב טלפון 378730.

מוצרים חדשים מחברת BRIMMS

מוצרים חדשים שהגיעו זה עתה מארה"ב מחברת BRIMMS המתמחה בציוד עזר לשיניים תותבות: קופסת לשיניים תותבות המכילה ריח מנתה, המחזיק מעמד כ־7 חודשים. הקופסה מגיעה בארבעה צבעים שונים: כחול, לבן, ירוק וצהוב. הקופסה הינה התחליף האידאלי לכוס השקופה אשר בתוכה מניחים את השינים התותבות. הקופסה עשויה מחומר קשיח ואטום אשר לא ניתן לראות דרכו וזה פותר בעיה אסטטית של שיניים תותבות הנראות מבעד לכוס השקופה המונחת בחדר האמבטיה או בחדר השינה. הקופסה שומרת על השיניים התותבות מפני שבירה כתוצאה מנפילה וכן כהגנה בטיולים כאשר לא משתמשים בשיניים. המברשת לשיניים תותבות הינה פרי מחקר של שנים רבות, חידית מתאמת לקשיש, כך שלא יצטרך להשקיע כח רב בניקוי השיניים. האחיזה הינה קלה ונוחה, ודורשת מינימום של השקעה פיזית במלאכת הניקוי.

במברשת ישנם סיבים מניילון בצורת חצי ירח המתאימים למבנה השיניים ומאחור ישנם סיבים נוקשים בצבע שחור המיועדים להוצאת שאריות האוכל מבין השיניים. המברשת לשיניים תותבות מגיעה בשלושה צבעים שונים: לבן, כחול ואדום.

שרוולי הגנה נגד מים וללכלוך

שרוולי הגנה יעילים לבעיות עור, גבס, קטיעת גפיים, אזורים דלקתיים, כוויות אלרגיות וכד'.
השרוול נוח לשימוש ואינו גורם לתגובה אלרגית לעור.
ארבעת הסוגים של שרוול ההגנה מיועדים לכף היד, יד, כף רגל ורגל.
השרוולים מוכרים על ידי משרד הבטחון אגף השיקום.

היבואן הבלעדי: מ. פיינגרש ושות' בע"מ
יגיע כפיים 2, תל־אביב
טלפון: 378730, 378062, (03)370454

מון־לי 10 – התכשיר מס. 1 לעצירת נשירת השיער – עכשיו במבצע חסר תקדים בארץ ובעולם:

אם לא תיפסק נשירת השיער – כספך יוחזר!

MON LEE 10 מון לי
תכשיר טבעי לשיער
האסכולה הטבעונית
125cc

רק האסכולה הטבעונית®, הבטוחה ביעילותו המוחלטת של מון־לי 10 בעצירת נשירת השיער, יכולה להרשות לעצמה לצאת במבצע שכזה:

לכל בקבוק של מון־לי 10 מצורפת מעתה תעודת אחריות, המבטיחה – חד וחלק – החזר כספי מלא למי שטיפל בשיער ראשו במון־לי 10 – ונשירת שיערו לא פסקה

מון־לי 10 – התכשיר שאין שני לו בעצירת נשירת השיער ובטיפול בבעיות קשקשים, שיער שומני וגירויים בעור הקרקפת.

מון־לי 10 – לא סינטטי, לא דטרגנטי, לא הורמונאלי, לא כימיקלי; עשוי על טהרת צמחי מרפא מובחרים... ועוד משהו מסוד הטבע!

מון־לי 10 – פטנט רשום, המצאתו של יעקב עצמון – נטורולוג ודוקטוראנט לטבעונות. תוצאת מחקר ופיתוח של שנים רבות.

למשתמשים במון־לי 10 – מומלץ לחפוף השיער בשמפו הטבעי של האסכולה הטבעונית®.

המוצרים ברשיון משרד הבריאות; להשיג בבתי המרקחת, ברשת סופרפארם ובבתי הטבע.

האסכולה הטבעונית® ...מה שטבע יכול לעשות!

לשוחרי הבריאות! "במבו" BAMBU

תחליף קפה מעולה מפירות וצמחים מבריאים, באריזות של 100 גר' ו־200 גרם.

יתרונותיו הבלעדיים של תחליף הקפה – "במבו":
- טעים וחזק ובכל זאת אינו מפריע לשינה.
- אפשר לשתות ממנו כל כמות שהיא בכל שעות היום והלילה ללא כל חשש של נזק.
- אפשר לשתף בשתייתו גם את הילדים בכל הגילים.
- בריא וטעים גם לסובלים מלחץ דם גבוה, מחלות לב, הפרעות בכליות וכו' (שאסור עליהם לשתות קפה אמיתי).

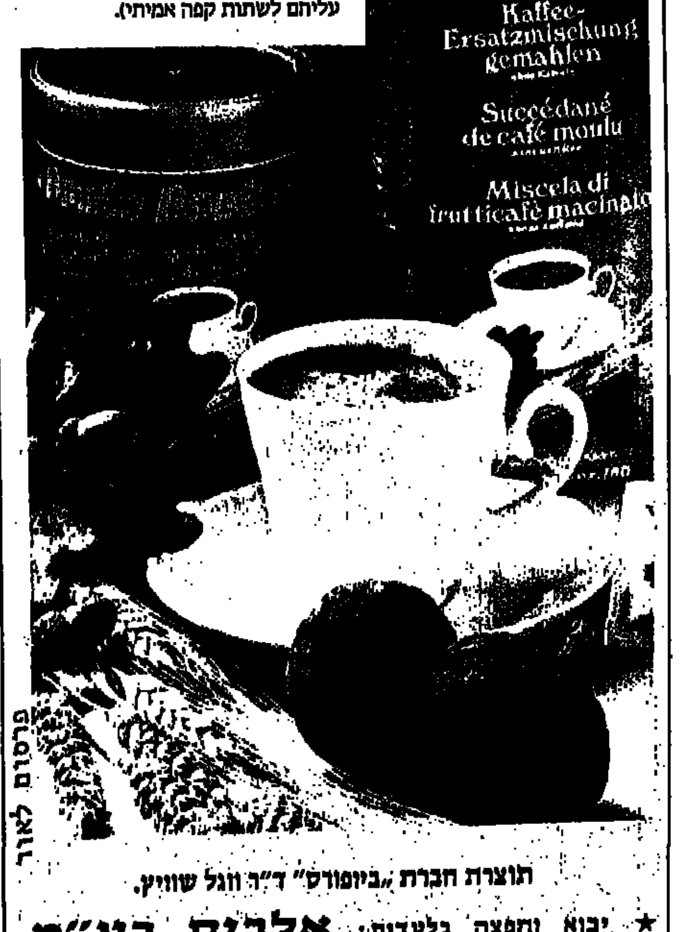

תוצרת חברת "ביופודס" ד"ר ווגל שוויץ.

★ יבוא והפצה בלעדית: אלביס בע"מ, תל אביב, רח' פינסקר 33, טל: 282337.

★ להשיג בחנויות למוצרי מזון טבע.

בריף brelax מרכז לטם מציג את שיטת בריאלקס

להורדת יתר לחץ דם

- הטכניקה מבוססת על נשימה נכונה והרפיה שיטתית, פותחה על ידי יהודית פויאר (M.A) ונוסתה בהצלחה רבה בבי"ח בלינסון (1984).
- סדנאות מתחדשות עם שובה של גב' פויאר ארצה ומתקיימות בירושלים, ת"א, חיפה, ובישובים נוספים.

- פרטים נוספים: גב' פויאר 02-613237
- הרשמה במרכז לטם 03-286648, 03-298318

הצלת חיי אדם בתאונה

תאונת דרכים. הכל עלול לקרות למעורבים בה. מסתם־בחילה עד הלם, משריטה עד פציעה קשה, מצב המצריך הנשמה מפה לפה ובקיצור – עזרה ראשונה העשויה להציל חיים עד שמגיעה העזרה הרפואית המקצועית. מד"א הוציא לא מכבר את "עזרה ראשונה, מדריך לנהג" (הוצ' מועדון הספר העברי), בה מודגמות במלל ובאיורים ברורים, טיפולים שונים, כגון: מתיחת גיד, פגיעות ראש, חבישת פצעים בחלקים שונים של הגוף, הנשמה, דימומים ועוד. בחוברת יש גם רשימת אבזרים וחומרים לעזרה ראשונה שרצוי כי יימצאו בכל מכונית והשימוש בערכת העזרה ראשונה. ■

רימונה שיף

רפואה לפי ההלכה

יש תרופות. ויש הלכה. לפי ההלכה, תפילות יעילות לא פחות מתרופות. אפילו יותר. ויש דברי חכמינו ז"ל, לדוגמה "הסר מכשולים", "שמור נפשך", התאמת המידות של הבן והכת בשידוכים ועוד. את הכל ניתן למצוא ב"חינוך ובריאות" מאת הרב אפ[illegible] ילמנוביץ, ספר בסידרת "חברה והלכה" (הוצ' "מכון העם והמדינה"). לדוגמה, מצוטטת בספר ידיעה שהופיעה בשעתו ב"מעריב", על כי במחקר מסויים נמצא שרמת המישכל של ילדים שסובלים מאנמיה, נמוכה יותר. מכאן מסיק מחבר הספר שארוחת עשר חיונית ומייעץ להורים הרוצים כי לילדיהם יהיו הישגים טובים בלימודים, להקפיד על מתן פת־שחרית ומרגיש כי מקורותינו מצאו זה כבר כי גם כשמדובר במחלות מעיים הנובעות מ"חוסר איזון בין ה'מרות' השונות – מרה לבנה, שחורה, ירוקה ואדומה – וכולן, פת שחרית במלח וכיתון של מים מבטלן", ככתוב ב־ב"מ ק"ז ב'. טוב, ברור לכם כי להלכה יש גם הצעות בנוגע לכל חולי אחר, מחלת צליאק, כלבת, סמים ואיד־לא – יש שם גם "תרופה מונעת לאיידס": איסורי ביאה שונים, פסילת הזימה, החטא של משכב זכר והקפדה על כל הילכות האישות תימנע את המחלה בעלת האופי ה"פאטאלי", כפי שכתוב בספר, בעברית הילכתית צחה. ■

עובדות ואגדות בתרומת דם

חוברת קטנה שהוציא מד"א מלמדת כמה עובדות ומפריכה כמה אגרות וחרדות חסרות־שחר, בכל הנוגע לתרומות דם. לדוגמה, על־פי "תרומת דם, עובדות, חרדות וכמה אגדות" שאלה: אומרים שלא לכל אחד מותר לתרום דם; ואם אני מצונן? תשובה: אם יש לך ספקות, שאל בתחנה. למי שאסור בכל מקרה: נשים הרות, בעלי לחץ־דם מוגבר, חולי־לב, אנשים שטופלו לאחרונה בתרופות אנטיביוטיות, אנשים שחלו במחלות דם זיהומיות כמו צהבת או במחלות מין. החוברת מספרת, לראשונה בגלוי, כי גם להומוסקסואלים אסור לתרום דם, בהיותם קבוצת סיכון של מחלת האיידס. כן יש בחוברת פירוט התחנות לתרומת דם, הסבר על תוחלת ביטוח־דם ועוד. ■

הפיז'אמה תקל על ההצטננות

כמה טיפות על הפיז'אמה, הילד או המבוגר יישן בנעימים, אולי גם יחלום חלומות־פז ומכל מקום, ינשום יותר בחפשיות אם הוא מצונן. התכשיר "קר בולי", שיצרניו נזהרים מלכנותו "תרופה", מכיל מידה מדודה של שמנים ארומטיים וחומרים המפחיתים גודש באף, כגון מנטול, קינמון, שמן אורנים ועוד. עירוב החומרים הופך את התכשיר ליעיל להקלת הגודש באפים סתומים, לדברי היבואן, חברת "אביקי". היצרן הוא חברת "בוטס" הבריטית. החומר מצוי בכמוסות, אשר אסור לבלוע אותן או את תוכנן. יש לחתוך את קצה הכמוסה לפי ההוראות, ולטפטף על ממחטה, או על הפיז'אמה, או על השמיכה, או בתוך כלי מים חמים. האדים המתפשטים הם המסייעים לסובל מהצטננות. ■

בקצרה

■ ועדה של משרד הבריאות אישרה את השימוש בתרופה "קונברטין" ("אנלאפריל") לטיפול ביתר־לחץ־דם. התרופה, מיוצרת בישראל על־ידי "טבע", פרי מחקר של החברה האמריקנית "מארק, שארפ ודוהם", נמצאה יעילה במחקרים רבים שנעשו במדינות סקנדינוויה.

■ סקר שנעשה בין האנשים שהתארחו במרכז הבריאות "לייפסטייל" במושב שורש, מצא שיעור ניכר של ירידה במשקל, ברמת הכולסטרול, הסוכר והטריגליצרידים בדם, ובלחץ הדם.

■ מדי פעם מתבשרים הקרחים והמתקרחים על תכשירים למניעת נשירת שיער וקשקשים. כך מוצג גם "מון לי 10", המיוצר כתמיסה וכשמפו, שפותחו על־ידי הטבעוני יעקב עצמון ממרכיבים טבעיים. המוצר אושר לשיווק על־ידי משרד הבריאות והוא רשום כפטנט.

■ אין סוף לאנשים העוסקים ברפואה לא קונבנציונלית המבטיחה נסים ונפלאות בלי תרופות, בלי רופאים, בלי ניתוחים, או כתוספת להם. כך מלמד יוסי זרז'בסקי, מנהל מכון בשם "בריאות ונוחות", איך להיפטר מכאב ראש ומקמטים, מכאבי גב ומנשירת שיער, ב...לחיצת אצבע. הוא מקיים סדנאות בשיטתו וגם מוכר מכשיר עיסוי יפני.

■ האגודה הישראלית לתכנון המשפחה (מרכז ארצי: רחוב רמב"ם 9 ת"א 65601) מספקת עלון בשם "איך לא למות מאהבה", בו הדרכת לבני נוער – טובה גם למבוגרים – בדבר תכשיר למניעת מחלות מין, עם פירוט השמות והתופעות, סימני היכר, מניעה, כתובות לפניה, טיפולים ועוד. חברותי לדעת.

■ "חילבה סנגריק", שעל אריזתה רשום במפורש "לא תרופה", הוא תכשיר מורכב מאבקת חילבה בכמוסות, האמור להוריד את רמת הסוכר בדם לסובלים מסכרת. היצרן "אורטיס אלטינבורון" מבלגיה.

■ "אקילן" היא סידרת מוצרים להקלת בעיות שונות בכף הרגל ובאצבעות הרגליים. תוצרת "כצ"ט נוניס", לפי פיתוח של חברת "אספטה" ממונקו, מבוססת על איזון ברמת החומציות של העור. כל אחד מעשרת המוצרים אמור לפתור בעיה שונה: עייפות, יובש, אודם, נפיחות, הזעה ועוד. ■

ד"ר ג'יי סיווק*

נוקטוריה להשתנה

שאלה: זה שנים אחדות אני מתעוררת בלילה כדי להשתין, לפעמים אפילו כל שעתיים. במשך היום אני בסדר ויכולה להתאפק ארבע־חמש שעות. רופא המשפחה שלי בדק אם יש לי זיהום ולא מצא דבר. אורולוג בדק אותי והרחיב את פתח השופכה, אבל גם זה לא עזר. אני בת 70.

תשובה: יקיצה בלילה כדי להשתין נקראת בפי רופאים "נוקטוריה". לא כל הליכה לילית לשירותים מצביעה על בעיה. אנשים רבים מתעוררים דרך קבע פעם או פעמיים בלילה וזה נוהג קבוע עבורם. מדאיג יותר הוא שינוי בשיגרה היומית דווקא. סיבות אפשריות להשתנה תכופה:

■ מחלת כליות. סוגים אחרים של מחלת כליות מקשים על הגוף להחזיק במימיו. בדיקות דם ושתן וכן צילום הכליות נועדו לאיתור סיבות להפרעות כאלה.

■ הפרעות בשלפוחית השתן. זיהומים, דלקות, גידולים, אבנים וחסימות במעבר השתן עלולים לגרום לנוקטוריה. האורולוג שלך לבטח בדק אותך כדי לאתר גורמים אלה גם בעזרת תהליך שנקרא ציסטוסקופיה - בדיקת שלפוחית השתן בשפופרת צרה, המוחדרת לשופכה, שדרכה מתרוקנת השלפוחית ממימיה.

■ גידול באיבר הפרוסטטה (בלוטת הערמונית) אצל גברים, גורם להתכווצות השופכה ולריצות הליליות התכופות לשירותים. בגלל החסימה החלקית, השלפוחית אינה מתרוקנת לחלוטין וההשתנות תכופות.

■ סכרת גורמת לגוף להעביר כמויות גדולות יותר של סוכר ומים לשתן. השתנה תכופה היא סימן מוקדם לסכרת, וזאת ניתן לבדוק בבדיקת דם או שתן.

■ יש גם סוג נדיר של סכרת, שאינו קשור בסכרת הרגילה, כאשר נמנע מהכליות להחזיק בכמויות גדולות של מים.

■ סמים אחרים, כמו ליטיום, עלולים להחליש את יכולת הכליות להחזיק במים והתוצאה דומה. גם אלכוהול גורם להטלת מים תכופה.

■ מחלות שגורמות לאגירת נוזלים בגוף, כגון אי ספיקת לב ושחמת הכבד, מביאות להשתנה מוגברת בלילה. אחרי ששוכבים במיטה, הנוזלים שהצטברו ברגלים במשך היום נכנסים למחזור ומצטברים בשתן.

■ בעיות עם עצבי שלפוחית השתן עלולים לעורר השתנה תכופה, תופעה שנקראת לעיתים שלפוחית ספסטית. איתור הבעיות האלה יכול להיעשות בבדיקות של תיפקוד השלפוחית.

רוב ההפרעות שציינתי מעוררות בעיות גם במשך היום. ייתכן שיש אצלך תופעה של עצירות נוזלים כתוצאה מאי־ספיקה בלב בשלב מוקדם. אפשרות אחרת היא מקרה קל של שלפוחית ספסטית. ביום את מסוגלת אמנם להתמודד עם הבעיה. בלילה, לעומת זאת, כשאת מודעת יותר להפרעה בפעולת השלפוחית, את חשה צורך לקום.

כדי לבחון ביתר זהירות את הבעיה שלך, הייתי ממליץ לבקש מהרופא המשפחתי בדיקות של תיפקוד שלפוחית השתן.

* רופא משפחה, בתיאום עם מוסף הבריאות של "וושינגטון פוסט". תשובתו אינה באה במקום התייעצות עם רופא המשפחה שלך. ■

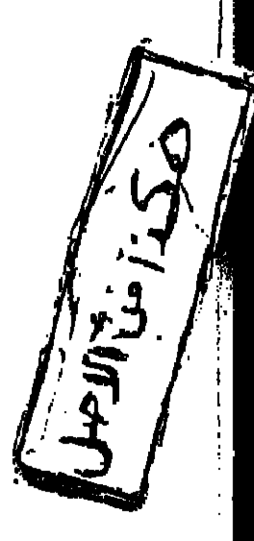

נוני סביר

משענת למשפחת החולה

ILLUSTRATION BY BECKY HEAVNER FOR THE WASHINGTON POST

עמית, בן 16. לפני פחות משנה גילו בגופו סרטן־בלוטות. מאז, עובר הקרנות וטיפולים כימותרפיים.

עמית, אח אמצעי במשפחה. נער פעיל, תלמיד טוב, מדריך בצופים. הבית, בית פתוח. המשפחה המשיכה לתפקד במהלך הטיפולים, עם הרבה התמקדות בנער. האם עזבה את עבודתה. עמית ניסה מאוד לשמור על מסגרת רגילה – לימודים, חברים, צופים. אבל האישפוזים התכופים גרמו לו לירידה חדה בלימודים. החברים, שבתחילה ביקרו ותמכו, הפסיקו לאט לאט להגיע. עמית עזב את בית הספר. נשאר בבית, מרגיש מנותק, מנודה, והחל גם לנדות את עצמו. "לא רוצים – לא צריך". הוא השמין, הקריח, התבייש – והסתגר.

המתחים בבית גברו. כל האיזון המשפחתי הופר: האם, שהיתה רגילה לעבוד, ישבה בבית, עם עמית. מערכת היחסים בין ההורים, בין האחים, מערכת המשפחתית כולה – השתנתה לחלוטין.

ועדיין המשפחה לא חשבה על טיפול פסיכולוגי. עד שאחד הרופאים המטפלים בעמית הבחין במה שמתרחש בתא המשפחתי והציע לפנות ליעוץ משפחתי, על־מנת לסייע במצב המשברי הזה. כי בני המשפחה זקוקים ליעוץ ולסיוע – לא־פחות מבנם.

כאן נכנס לתמונה מכון "תמר" – "תרפיה, משפחה, רפואה". כמו במקרים דומים, אנשי המכון, פסיכולוגים ועובדת סוציאלית, ניסו להשיב את הגבולות אל תוך המשפחה. היעוץ נעשה עם בני המשפחה – יחד ולחוד – תוך עיסוק במצב הנפשי של כל אחד מבני המשפחה כפרט.

בשיחה משפחתית התברר, למשל, שהאח הצעיר הוזנח לחלוטין. הכל נלקח ממנו. האח הבוגר, שחי מחוץ לבית, כל־כך נבהל מכל מה שקורה, עד שניתק כמעט כל קשר עם המשפחה, והיה צורך להחזיר אותו אליה. היה צורך "לעבוד" על ההורים, כי ברור שהמצב המשברי הזה הוא מצב מתמשך. אמנם סיכויי ההחלמה טובים, אבל הדרגתיים.

על בני המשפחה היה ללמוד לחיות עם המחלה, ולנסות לחזור, במידת האפשר, לאורח החיים הקודם.

נעמי מור, פסיכולוגית קלינית, חברת צוות המכון: "אנשים מגיעים בדרך כלל לעזרה נפשית רק בשעת התמוטטות, וחבל. לא כדאי לחכות להתמוטטות. הצורך בהדרכה וביעוץ הוא חיוני, השלמה לטיפול הרפואי. היעוץ הנפשי גם משפר לאין־ערוך את שיתוף הפעולה של המשפחה עם הצוות הרפואי המטפל".

מכון "תמר" הוא מוסד חדש, אבל אנשי הצוות שלו – נעמי מור, פסיכולוגית קלינית, שאול נבון, פסיכולוג שיקומי ורותי ברגר, עובדת סוציאלית – עוסקים כבר שנים רבות בתחום הטיפול המשפחתי והפרטני, בחולים ובמשפחות. "הצורך שלנו לעבוד בשיתוף", אומרת נעמי מור, "התעורר לאחר שבפועל, מצאנו את עצמנו נועצים זה בזה, כי תחומי הפעילות המקצועית שלנו משלימים. מיסוד שיתוף הפעולה בינינו מאפשר לחולים לקבל, תחת גג אחד, את היעוץ המקיף והכולל ביותר, מבחינתם".

הצוות פועל בגמישות: עובדים במסגרת המכון, אבל במקרה הצורך גם מגיעים לבית המטופל. כך אפשר להתייחס למשפחה בסביבה הטבעית שלה, ולאפשר טיפול גם כאשר החולה רתוק לביתו, בגלל המחלה. נעמי מור: "קשת הפעילות שלנו רחבה. אנחנו מאמינים, ורואים בשטח, שמצב משבר במשפחה אינו בלעדי רק למחלות טרמינליות, או למשפחות שמלוות חולים כרוניים לאורך שנים. מתברר לנו שגם בסיטואציות שמצריכות התערבות רפואית זמנית וחולפת, יש לפעמים צורך בסיוע נפשי".

דוגמאות? בטיפולים להפריית מבחנה, לא רק האשה עוברת את הטיפול. גם בעלה שותף מלא לתהליך לעיתים ארוך, קשה, מלווה מתח ותיסכול. או כאשר חולה נכנס לניתוח: ברוב בתי החולים יש היום מערכת תומכת שנלווית בעיקר לילדים, בתקופת הניתוח ולאחריו. אבל לא תמיד המערכת הזו מסוגלת להתייחס במלוא תשומת הלב – מחוסר זמן ומשאבים – למשפחה כולה. כשמבוגר הולך לניתוח – לא תמיד יש התייחסות למשבר שעובר עליו ועל משפחתו. "ניתוח יכול באמת להיות מצב מאוד קשה ומאיים", אומרת הפסיכולוגית. "בני המשפחה הקרובים במצוקה, אבל הם לא מרגישים שיש להם זכות לפנות ליעוץ נפשי, לקבל תמיכה. היינו רוצים שאנשים יוכלו לבוא לפגישה או שתיים, ואין מדובר במצב של טיפול נפשי. פשוט, כדי למנוע מהם להגיע למצב של עומס בלתי נסבל. כשאנשים מגיעים אלינו, אנחנו משתדלים לאפשר להם לבטא את המתחים והחרדות. ובמקרה הצורך, לקבל מידע והסבר נוסף על עצם הניתוח והשלכותיו. כך יורד גם עומס מן המערכת הרפואית".

אפילו בניתוחים פלסטיים, שהם, לרוב, ניתוחים מתוך בחירה, נתקלו במכון במנותחים שצריכים להסתגל לדימוי עצמי חדש. כי לפעמים, בעקבות השינוי החיצוני, חלים גם שינויים התנהגותיים אצל המנותחים, שדורשים הסתגלות של המשפחה – אליהם. הצוות מסייע גם בתחום נוסף – למשפחות שמטפלות בהורים קשישים, בביתם, או במוסדות. המשפחה צריכה להסתגל לשינויים התיפקודיים שחלו אצל ההורה, שהופך תלותי ונזקק, נפשית וגופנית גם־יחד. לפעמים ההורה הקשיש בא בדרישות ובתביעות שגורמות מתח עצום בחיי המשפחה והזוג. "משפחה כזו צריכה כתובת", אומרת נעמי מור, "כי קשה לפזר את הזמן והאנרגיה שנדרשים בטיפול בהורה קשיש, ובו־זמנית בתיפקוד רגיל במשפחה".

גם בתהליכי שיקום של חולים, נפגעי תאונות ונכי צה"ל, תהליכים שמלווים לעתים משפחות לאורך חיים שלמים, אפשר להיעזר בתמיכה נפשית. אפשר ללמוד איך לחיות עם המיגבלה, עם הטיפולים המתמשכים, כחלק ממערכת החיים המשפחתית הכמעט רגילה. בכל איזורי הקושי סביב הבעיות הרפואיות, לסוגיהן, מציעים ב"תמר" אפשרות לדבר על הקושי, על החולשה, על החרדה. יש ערוץ נוסף שמאפשר לפרוק מתחים, שבאופן אחר תוססים בתוך המשפחה. הם פועלים לצד המערכת הרפואית, ופעמים רבות אף נענים לפניות שבאות מרופאים, המרגישים שהמתחים שעוברים על המשפחה הם מעבר ליכולת ההתערבות הרפואית, ושורשיהם אולי קודמים למשבר הרפואי עצמו.

לא תמיד צריך עזרה נפשית. יש משפחות שמצליחות, בכוחות עצמן, להתמודד עם מצבים כאלה.

אבל כשהמתח, החרדה או חוסר האונים לא מוצאים פתרון במערכות הקיימות, כמה שיחות יכולות להקל, להאיר עיניים ולעזור למשפחה לעבור את התקופה הזו, הקשה ממילא – ביתר קלות. ■

אוריאל מירון
אופטומטריסט*

תיפקודי ראיה אצל ילדים

פגמים בראייה אצל ילדים יש לאבחן בגיל צעיר – ולא להזניח בדיקות חוזרות, טיפולים ואביזרים לשיפורים. יש כיום מיגוון פתרונות ל"עין עצלה", פזילה ושאר ליקויים

חוש הראיה, המפותח מבין חמשת החושים, מספק לנו כ־80% מכלל הידע על סביבתנו. חוש זה מתפתח בהדרגה, מן הילדות המוקדמת, עד לשלב הבשלות מבחינה זו, בגילאי 7–8. הראיה שאנו "חשים" אינה רק "תמונה" אלא בבואה המצטלמת על הרשתית, העוברת למוח דרך עצב הראיה. שם היא נקלטת. לתמונה מוחית זו מתוספים נתונים נוספים, פרי זכרון ונסיון קודם. שילוב כל הגורמים האלה, מוגדר כתפיסה חזותית.

התפתחות הראיה עלולה להיעצר או להיפגם, כתוצ־אה ממספר גורמים בילדות: פזילות והפרעות כתשבו־רת העין. הללו ליקויים במיבנה האופטי של העין, הגורמים לבבואה לא חדה על הרשתית, רוחק ראיה גבוה, אסטיגמטיזם, הבדלי תשבורת, עכירות העדשה (קטרקט של ילדות), רעד העיניים ועוד. פזילות והבד־לי תשבורת, הם גם הגורמים העיקריים לתופעת "העין העצלה". התופעות האחרות גורמות לליקויי ראיה בש־תי העיניים.

בדיקות ראיה: מאיזה גיל? היכן?

גילוי מוקדם ככל האפשר וטיפול נאות בבעיה מק־נים סיכויים טובים לשיפור המצב ואף לעצירת ההיד־רדרות. בדיקות ראיה לפעוטות נעשות במרפאות טיפת חלב. אם ההורים חושדים באפשרות של פזילה, יש לפנות לרופא עיניים, או למרפאת עיניים המתמחה בבעיות ראיה של ילדים ופזילה. במרפאות אלו ייבדקו הפעוטות על־ידי אופטומטריסטים מוסמכים. סימנים ראשונים של פזילה שיש לשים לב אליהם, אלה סטיה של העין כלפי פנים או כלפי חוץ, שיפשוף עין אחת ע"י הילד, או סגירת עין אחת כאשר הילד יוצא אל אור השמש.

רוב הבדיקות אינן דורשות שיתוף פעולה רב מצד הילד. אפשר לגלות בקלות, אם שתי העיניים שוות מבחינת תישבורת ("מספר" העדשה שמבטלת את הלי־קוי האופטי של העין). אי־שוויון מרמז אל אפשרות של "עין עצלה". בבדיקות אלה ניתן לגלות את הסיבה לפזילה: פזילה הנגרמת על־ידי שריר חיצוני של העין, הפרעות בתישבורת, קטרקט, או כל סיבה אחרת. מי־דות אובייקטיוויות של התישבורת נעשות באמצעות בדיקה בסיסית, עם מכשיר פשוט ועדשות המאפשרת מדידה מדויקת של הליקויים האופטיים. קיימים גם מכשירים אוטומטים, ממוחשבים, למדידת ליקוי תישבורת. ואולם, הללו עדיין אינם באים במקום בדי־קה על־ידי מומחה.

פתרונות

כאשר מאובחנת פזילה, הטיפול ממוקד במספר מי־שורים:

1. תיקון ליקויים אופטיים (תישבורת) על־ידי כיסוי העין שאינה פוזלת, בכדי לדרבן את העין "העצלה" לתפקד.
2. תירגול שרירי העיניים יפתור את הבעיה של שיתוף פעולה בין שתי העיניים.
3. לעיתים יש צורך לנתח קודם, על־מנת "ליישר" את העיניים לפני שלב התירגול.

כאשר מאובחנות הפרעות בתישבורת חד־עינית או דו־עינית, הטיפול הוא תיקון אופטי, כלומר, משקפיים, עדשות מגע במקרים מיוחדים ולפעמים כיסוי עין אחת. בדיקות מעקב תכופות, שינוי המשקפיים ושיטת הטיפול בהתאם לשינוי במצב הראייה של הילד, יועילו מאד בשיקום ובשיפור תיפקודי הראיה של הילדים.

* חבר ב"סימפס", רשת אופטומטריסטים.

חידושים בעדשות־מגע

השיפורים האחרונים בתחום עיצוב עדשות המגע והחומרים מהן עשויות העדשות מציעות למרכי־ביהן בחירה גדולה יותר ונוחות רבה יותר מאי פעם. "גוד האוסקיפינג" מביא אחדים מהשכלולים:

עדשות נושמות: אלה עדשות "בינייס", שהומצאו בשלהי שנות ה־70, כדי לספק את חדות הראיה שמספ־קות העדשות הקשות, אך גם להעניק למרכיבן את הנוחות של העדשות הרכות. הדגמים החדישים ביותר של העדשות הנושמות נוחים כמעט כמו עדשות רכות בשביל משמשים רבים, וכמעט שלושה מיליון אמריק־נים משתמשים בהם – כפליים ממספר מרכיבי העד־שות הקשות.

החומרים הנבדקים עתה, פלואורוקארבון וצורן בעל תכולה גבוהה, אמורים לסלול את הדרך לעדשות נוש־מות לשימוש ממושך, בעלות חדירות גבוה ביותר לחמצן (העדשות הנושמות הנוכחיות הן רק לשימוש יומי).

שילוב קשה/רך: לעדשה זו יש אמצע "נושם", מוקף שוליים רכים, והיא מספקת חדות ראיה ונוחות גדולה יותר. אך רופאי עיניים מזהירים, כי העדשה נצמדת לפעמים יותר מדי חזק, והמשתמש עלול להתקשות לטפל בה. עדשה כזו, הנקראת "סאטורן", מיוצרת על־ידי חברת כארנס־הינד.

עדשות בי־פוקאליות (ורי־מוקדיות) חדשות: שלא כמו משקפיים בי־פוקאליים ועדשות בי־פוקאליות מד־גם קודם, לעדשות אלה אין חלוקה חדה, המצריכה את מרכיביהן לסגל את ראייתם בשביל קריאה או בשביל ראיה למרחק. לאחת העדשות מסוג זה, עדשה רכה הנקראת "אלגס", יש מרכז זעיר בשביל קריאה, וטבעת חיצונית בשביל ראיה למרחק. עדשות רכות חדשות אחרות מנצלות את כוח ההתמקדות הפרוגרסיבית, כש־הראיה למרחק מתחילה במרכז ומשתנה בהדרגה לר־איה מקרוב כשמתקרבים לקצוות. אך העדשות הבי־פו־קאליות (אפילו החדשות) מצריכות תקופת התרגלות, והן אינן מתאימות לכל אחד.

עדשות צבעוניות: הן יכולות להפוך את עיניך החומות לכחולות – או לירוקות או אפורות. אם כי כבר בעבר היו עדשות מגע צבועות, שמשנות את צבען של עיניים בהירות, עדשות־רכות אטומות אלה, בעלות דגם נקודתי צבוע מסביב ומרכז בהיר, מסוגלות לשנות גם את צבען של עיניים כהות. יכולים להשתמש בהם גם בעלי ראיה שש־שש. עדשות "דורה־סופט" צבעוני־ות מיוצרות על־ידי חברת וולי־ג'סן.

עדשות נגד לכלוך: המדובר בעדשות מיוחדות המ־יועדות להרכבה לתקופות ממושכות. הן דוחות את משקעי החלבון הנורמאליים שמפרישה העין. משקעים אלה, כשהם מצטברים, מושכים לכלוך, מטשטשים את הראיה ויוצרים גירוי ודלקת. ■

שירות "מעריב"

ד"ר מיכאל ליסון
רופא ילדים

דלקת אוזניים חוזרת

אחת המחלות השכיחות ביותר בגיל הילדות. גם ניקוי לא זהיר ומי בריכה או מי ים גורמים למורסות כואבות. יש דלקות החולפות מעצמן. אם יש צורך בדיקור עור התוף, כמעט תמיד נסגר הנקב מעצמו ואין פגיעה בשמיעה.

אחת הבעיות המטרידות את רופא הילדים מדאיגות את ציבור ההורים ומכאיבות לתינוקות ולילדים, היא דלקת אוזניים חוזרת. אחרי מחלות הנזלת וההצטננות, זו המחלה השכיחה ביותר בגיל הילדות. כמעט כל ילד, סובל לכל הפחות פעם אחת ממאורע כזה. במחציתם יעברו מאורע שני, ושליש מאלה שחלו פעמיים מדלקת אוזניים, יחלו פעם שלישית ויותר. זהו בלי ספק תיקף עצום של אוכלוסית נפגעים, ולכן המחלה מהווה בעיה רציניות לעולם הרפואה והכלכלה גם יחד.

כדאי להיזכר במיבנה האוזן. היא מחולקת לשלושה חלקים עיקריים: החיצוני – האפרכסת ותעלת השמע; התיכון – עצמות השמע, כאשר משתי הקצוות ממבר־נות מתוחות; הפנימי – מערכת שיווי המשקל ומנגנון השמיעה.

דלקת באוזן החיצונית נגרמת בדרך־כלל כתוצאה מפגיעה פיזית בתעלת השמע, שמקורה, לדוגמה, בני־קוי לא זהיר, או בחדירה של זיהום בעורתם האדיכה של מי־בריכות ומי־ים מלוכלכים. במקרה כזה מפתח זיהום בעור תעלת השמע, המלווה בצקת ונפיחות של התעלה, עד כדי מורסה סגורה או מפרישה. מצב זה גורם לכאבים עזים ולסבל רב.

הדלקת באוזן התיכונה – דהיינו מאחורי עור התוף ועל פניו, היא הסוג המטריד קשה חלק גדול של אוכ־לוסית הילדים. הסיבה להתפתחות סוג זה על דלקת אוזניים אינה ברורה לגמרי. יש תאוריה המדברת על פגם בתיפקוד צינורית שתפקידה לאפשר איוורור מסו־ים של האוזן התיכונה, אך הסבר זה לא הוכח עדיין בבטחון. גם התיאוריות האחרות לא הוכחו. הביטוי הק־ליני של מחלה זו הוא, בדרך־כלל, כאבי אוזניים וחום גוף מעל הנורמה. מימצאים אובייקטיביים־פתולוגיים נראים על ידי הרופא הבודק על פני עור התוף ודרכו.

הטיפול בדלקת אוזניים מגוון, תלוי בחומרת המצב וכן בתדירות הופעתה של הדלקת אצל הילד המטופל.

הדלקת חולפת לעתים קרובות גם ללא כל טיפול מיוחד, אך ברוב המקרים יש צורך בטיפול אנטיביוטי לחיסול הזיהום ולקיצור משך המחלה. בחלק מועט מה־מקרים יש צורך בדיקור וניקוב עור התוף, כדי לאפשר שיחרור הנוזל המצטבר באוזן התיכונה. פעולה זו נקר־את טימפנוצינטזיס. קורה גם שמתרחשת התנקבות ספונטאנית של עור התוף ואז משתחרר נוזל מוגלתי באורח עצמוני, ללא צורך בניקור על־ידי הרופא. בעק־בות שיחרור המוגלה יש הקלה משמעותית של הכא־בים. כדאי לדעת שברוב רובם של המקרים, עור התוף מבריא מהר והחור נסגר מעצמו, תוך זמן קצר, וללא כל פגיעה בשמיעה.

באותם המקרים של דלקות אוזניים חוזרות ונישנות בתדירות גבוהה, קיימת סכנה של נזק לרקמות שבאוזן התיכונה, ויש כמובן צורך לעקוב במידת האפשר (תלוי בגיל הילד) אחרי התפתחויות בחדות השמיעה.

בעבר היה מקובל, וכך גם היום (אך במידה פחותה), להחדיר "כפתורי איוורור" לעור התוף, על מנת לאפ־שר איוורור והתייבשות הנוזל המצטבר מאחוריו. החד־רת הכפתורים הללו נעשית לפעמים בהרדמה כללית ולפעמים על־ידי טישטוש החולה בלבד. מכל מקום, זה מהלך כירורגי, המבוצע על־ידי רופא אף אוזן וגרון.

במקרים של דלקות חוזרות, היום מומלץ גם טיפול מונע, בשיטת מתן אנטיביוטיקה במינון יומי קטן מהר־גיל ולאורך זמן. שיטה זו משיגה תוצאות טובות מאוד ומהווה תחליף להכנסת הכפתורים, במקרים מסויימים נבחרים.

בסתיו ובחורף, כאשר עולה השכיחות של מחלות דרכי הנשימה, צפויה בכל שנה ושנה עליה גם בשכי־חות דלקות האוזניים. היות וקיים קשר ישיר בין הנזלת ודלקת האוזניים, הרי שילדים עם נטיה לדלקת אוזניים חוזרת הם אלה אשר בזמן הצטננות שכיחה יתכן ויסב־לו גם מדלקת אוזניים.

עדיין אין אנו מבינים די צורכה של הסיבה האמי־תית לדלקות החוזרות בילדים. על כן, איננו מצליחים למנוע אותן בצורה יעילה. ובכל זאת, בשורת נחמה: אצל רוב רובם של הסובלים מדלקת אוזניים חוזרת בילדותם, נפתרת הבעיה מאליה, עם הגיל. ללא כל פגיעה בשמיעתם.

"לאורה" באוזן

יש חדש במאבק בחרשות: מכשיר שמיעה מיניאטורי, מצוייד באלקטרו־דות ובמיקרו־מחשב, שניתן להשתיל בתוככי האוזן. ניסויים שנעשו בו על ידי צוות מומחים באוניברסיטת אנטוורפן, בבלגיה, הגיעו לתוצאות מרשימות אצל אנשים שחרשותם מוחלטת, שרק להם מתאים המכשיר. שני מושתלים ראשו־נים התחילו לשמוע קולות מסויימים וב־כך נפתחה לפניהם הדרך לשיקום. מדו־בר באשה שהתחרשה לפני 30 שנה בגלל שימוש לא מתאים באנטיביוטיקה ובגבר שהתחרש בגלל מחלה מסויימת. חברת "פורלק" פיתחה את המכשיר, המגרה את עצב השמיעה ובכך מהווה תחליף לחלקי האוזן הפנימיים. המומחים סבורים שניתן יהיה להשתיל את הפרוט־זה הזעירה גם בילדים חרשים מלידה ומתכוננת להוציאה לשוק בשנה הבאה.

מיבנה האוזן, עם המכשיר השתול

כך נראה המכשיר הזעיר השתול באוזן

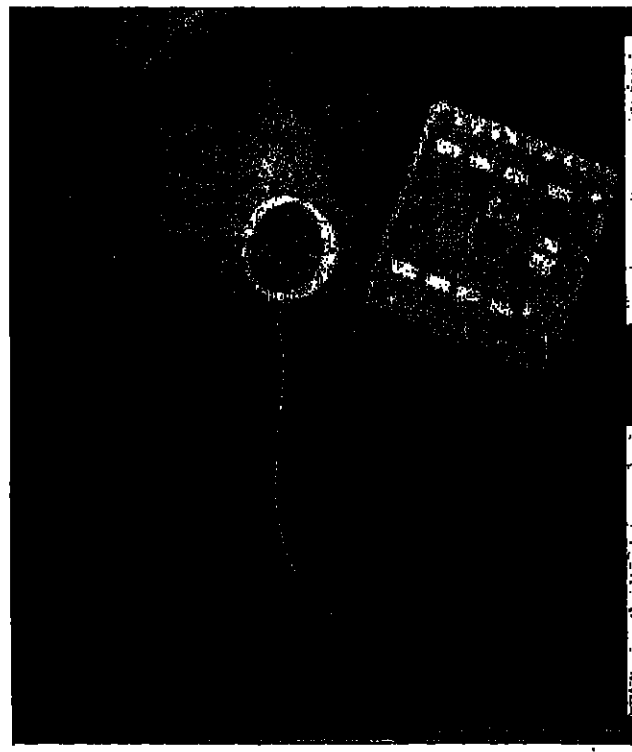

המכשיר השתול באוזן, כפי שנראה בצילום רנטגן

שירות "גאמא"

למכסף
ברכות חמות והצלחה
יבוא ושיווק כל סוגי נירוסטה
תמנע 3 אזור התעשייה רג'ון, טל. 802228

למכסף
איחולי הצלחה
ספקי ציוד פניאומטי
ז'בוטינסקי 102 פ"ת טל. 9222847

למכסף
שפע ברכות
ש. גרף משחר בע"מ
יבוא ושיווק כלי־בית, מטבח ומתנות
זבולון 28 ת"א טל. 821996, 836123

למכסף
מיטב הברכות והאיחולים
גטה טכנולוגיה אקוסטית בע"מ
ספקים של תקרות טרמו־אקוסטיות
היצירה 16 אזור התעשיה החדש אור־יהודה, טל. 03־347228

הפקה: סיון פרסומאים טל. 371207

למכסף
עלו והצליחו!!
אודיל בע"מ
הרצל 71 באר־שבע
טל. 057־75650

למכסף
ברכות לבביות
יורשי מ. טופולסקי
החלוצים 20 תל־אביב
טל. 822454

למכסף
ברכות ליום חגכם
י.ח.ד. בע"מ
שיווק כלים לאולמות, בתי־מלון ומסעדות
יצחק שדה 34 ת"א
טל. 337150/140

למכסף
מפעלי ...ו"ם בע"מ
מוצרי סכו"ם מפלדת אל־חלד
לבית, לבתי־מלון ולמסעדות
אריזות־שי מיוחדות
☆ חוגגים 25 שנות פעילות ☆
קיבוץ ניר־עם 79155, טל. 051־809959

למכסף
שפע ברכות
OFFICINE ERNESTO BELTRAME S.P.A
Maniago /pn – Italy
Culling ITALY
נמני שלום, טל. 03־9240918, ת.ד. 819 פ"ת

למכסף
איחולי הצלחה
מוצרי תכן בע"מ
רח' הארבעה 10 ת"א
טל. 5613636

למכסף
מזל טוב והרבה הצלחה
פילבו
חברה לשיווק בע"מ
רח' החלוצים 27 ת"א טל. 839617

למכסף
ברכות לבביות
קוראל אילת
סוכנויות כלים, ציוד ומכשירים לבתי־מלון ומסעדות
ת.ד. 411 אילת טל. 059־78430

למכסף
ברכות חמות ליום חגכם
המשפץ מפעל מתכת בע"מ
ציפוי כרום קשה לתעשיה והשחזות מדוייקות
לבנדה 36 ת"א טל. 372185, 380537

למכסף
ברכות חמות ובהצלחה
ע.ג.ת ברוך־וויל מחשבים
ד.נ. חוף אשקלון 79195, טל. 051־803711
פקסימיליה: 051־898707

נבדק
מיקורי
לחימום מים
מהיר, עם חסכון
גדול בחשמל.
הזהרו מחיקויים!
על החמם מוטבע מס' פטנט 59569 וכן חותמת
היצרן: חמם אודיס בע"מ
לקבלת כתובת החנות
הקרובה טל. 052־63161
"המרכז לחסכון באנרגיה"
מטרה

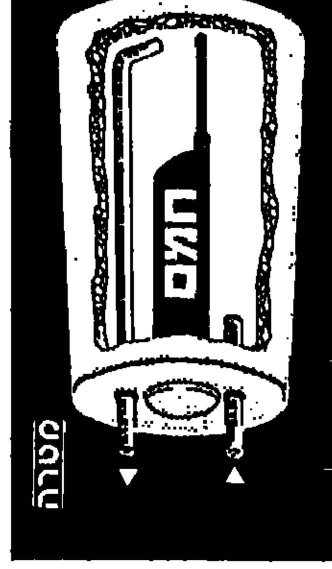

פומפגז
האינסטלטור הפרטי
סתימה בכיור? יש עוזר
חדש בבית – פומפגז
פותח סתימות בכיור בן רגע
פומפגז הוא תרסיס חדש הפותח כל סתימה בכיור ובאמבטיה בלחיצה אחת. פומפגז מכיל חומר שאינו פוגע בצנרת, אינו מכיל חומצות או מלחים, אינו דליק ומשאיר את הכיור נקי ואותך – מרוצה.
פומפגז חוסך כסף וזמן
היום, ביקור של אינסטלטור מתחיל בהמתנה של שעות ארוכות ונגמר בתשלום של 50 שקלים לפחות. לכן, עכשיו, יש פומפגז – בן רגע. פומפגז יעיל לשימוש עד 10 פעמים, ואת חוסכת כסף רק בכל פעם (כל פתיחה עולה לך פחות משקל).
פגז של פומפה
הגיע הזמן להחליף את ה"פומפה" המיושנת בפומפגז, פומפגז מהיר יותר, יעיל יותר ונקי יותר. דאגי שיהיה לך תמיד פומפגז בבית – אינסטלטור פרטי שלך שהוא בהישג יד בדיוק כשאת צריכה אותו.
משווק ע"י גדי חומרי ניקוי, טל. 03־252255, 03־261750.
להשיג בחנויות המובחרות לחומרי ניקוי וב"סופר פארם".
בעלי חנויות לחומרי ניקוי ואינסטלציה המעוניינים בפומפגז יפנו לגדי
★ דרושים סוכנים עצמאיים בכל הארץ

סמדר בת אדם

איכות חיים משופרת

נכות. מוגבלות. ארעית או לצמיתות. ירידה בתיפקוד ובעצמאות, היזקקות לעזרת הזולת. אבזרים אינם פותרים את הבעיה, אבל מסייעים לרווחה, להרגשה הטובה, לאיכות החיים שנפגמה.

לוח לקריאה וכתיבה, למרותקים למיטה

אוחזן לסכו"ם, עפרון וכו'

מיתקן־הרמה לאמבט

ידית־אחיזה לכל סגרה

סכו"ם לתפעול ביד אחת

מגש חפיפה מתנפח

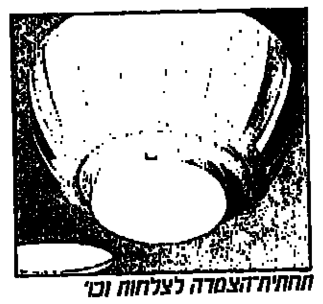
תחתית־הצמדה לצלחות וכו'

ישבון מיוחד לאסלה

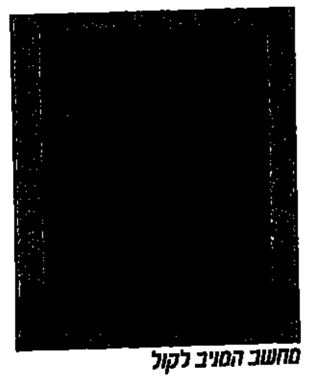
מחשב המגיב לקול

ערב ערב ביד אחת

הפעם מדובר ברווחה. באותם אבזרים שיכולים לעשות את חיי הנזקקים להם קלים יותר. נסבלים יותר. שלא נבוא לידי טעות: לא דרך לחסל את הבעיה, אבל בהחלט דרך להיות אתה בשלום יחסי.

קשישים, נכים ומוגבלים. במיספרים, האוכלוסיה הבוגרת מונה 354,000 קשישים מעל גיל 65, מתוכם 138,000 מעל 75. מספר הבודדים שביניהם – 65,000. הגיל אינו סימן למוגבלות, אך ברור שתחלואים מציקים, מציקים יותר בגיל מבוגר ואצל האדם החי בגפו. לכל גיל ולסוגים רבים של מוגבלות, קיימים היום פתרונות המסייעים לשיפור איכות החיים שנפגמה, ארעית (שבר, ניתוח, מחלה וכיו"ב) או לצמיתות (נכות בלתי־הפיכה).

בתערוכות בנושאי בריאות ורווחה שנערכו בארץ בחודשים האחרונים, הוצגו הדברים הקטנים־גדולים האלה. אדם בשיא כושרו, שיכולתו התיפקודית מושלמת, אולי לא יבין זאת. מי שנפגע, או שצריך לדאוג לרווחתו של מי שנפגע, יבין היטב. ואם יחפש פריטים נוספים על המידגם שיראה כאן – יש, בשפע.

חברת "בריאות ונוחות" מייבאת עזרים להקלת התיפקוד היומיומי. לדוגמה, עבור המוגבלים בתנועותיהם במידה זו או אחרת:

מכשיר עזר לגריבת גרביים, גרבונים, גרבי ניילון וכן להלבשת גרביים ביד אחת בלבד; כף נעליים ארוכה למתקשה להתכופף כדי לנעול את נעליו; "אל קשר" לשריכת שרוכי הנעליים ביד אחת; מוט אחיזה עם וו, לפתיחה וסגירה של רוכסנים; לולאון מסייע ברכיסת כפתורים ביד אחת.

אבזרי אחיזה מיוחדים למי שידיהם חלשות, עקב שיגרון, פציעה, ניתוח וכיו"ב: אוחזן לסכין, למזלג, למברשת שיניים או לעיפרון; כלי אוכל שונים, כמו צלחות וקעריות הנצמדות לשולחן וסכו"ם מותאם לאוכלים ביד אחת בלבד; פותחן פלא; ידית לכל סגרה; מפתח ברזים; ואם מדברים על שיפור באיכות החיים – גם אוחז קלפים.

יש "מקלות־סבא" משופרים: מתקפל; מקל המשמש גם להרמת חפצים; בעל תוספת של מיתקן אוטקה נייד.

חברת "הנדסת אוטומציה" פיתחה טכניקה לסיוע בחדרי השירותים. העקרון המנחה – שפעולת ההורדה קלה לאין־שיעור מפעולות משיכה או סיבוב, הנעשות בכף היד. על־כן בחרו צורת הפעלה קלה, נוחה, נטולת והגיינית: לחיצה קלה על כרית פלסטית רכה. באמצעותה "מורידים מים" בבית השימוש, מטפטפים סבון נוזלי לכף היד, פותחים ברז לשטיפת ידיים, מפעילים מייבש חשמלי ועוד כהנה וכהנה. ויש "הפעלה מרחוק", לא חשמלית, של מכשירים חשמליים. אפשר ללחוץ על הכרית גם ביד או ברגל רטובה, והיא נוחה במיוחד לאנשים בעלי תנועות מוטוריות מוגבלות ולילדים שאנו רוצים להרחיק ממגע עם זרם חשמלי.

חברת "מרי־ברס" מייבאת מיתקן המאפשר לנכים לרחוץ באמבט ללא סיוע: מישטח שניתן להתקינו באמבט הביתי המצוי, הוא יציב ואפשר לשבת עליו בנוחות ובבטחון, בשעת ההתלבשות, הרחצה וההתנגבות.

חברת "שקמה" מתרכזת בעיקר בבעית ההרטבה של מבוגרים. תשומת לב מיוחדת ניתנה על־מנת לאפשר לאדם שאינו שולט על הטלת שתן להמשיך בשיגרת חייו, תוך כדי הגברת בטחונו העצמי. מיגוון המוצרים עונה על הצרכים של כל מקרה בהתאם לכמות ההרטבה, סוג ההרטבה ואורח חיי המרטיב – הממשיך בפעילותו ובניידותו, או המוגבל, או המרותק. בנוסף על מכנסונים מיוחדים וסופגנים, משווקת החברה גם תרסיס מנטרל ריח, המתאים גם למקרים של אנשים אשר לגופם מוצמדת שקית להפרשות, לאחר ניתוח במעיים.

בין העזרים של "שקמה", גם: מספריים פתוחים כאופן קבוע, עם ידית אחיזה נוחה; לוח לחיתוך ולמריחת לחם למשתמשים ביד אחת בלבד; ידית עזר המתחברת למפתח ומקלה על סיבובו.

גם מקומו של המחשב לא נפקד בין העזרים השונים. חברת "קומפיוטרב" מייבאת מחשב המופעל באמצעות קולו של המפעיל וממלא את בקשותיו, כגון הפעלה והפסקה של אורות, רדיו, טלוויזיה, מערכת חימום וכיו"ב. המכשיר מתוכנת כך שיזהה קול או קולות ספציפיים והוא מגיב לכל שפה.

בנוסף לאבזרים שיש לרכוש, מצויות חנויות (של אורתופדיה – מכשירים ותגורות ב"דפי זהב" או מידע במרפאה המטפלת בשיקום) בהן ניתן לשכור לפרק זמן מוגבל אבזרים שונים, כגון הליכונים, קביים, מכשירים וכלים. ■

הבריאות תלויה באורח-חיים

לאורח חייך יש השפעה ישירה על סיכוייך לעבור התקף לב, שבץ או סרטן – כך קובע הפסיכיאטר הגרמני רונאלד גרוסארת-מאטיצק. מסקנותיו אלו מבוססות על שאלון שסקר 1,026 קשישים גרמניים, בנסיון לברר מה היה אורח חייהם ומאילו מחלות סבלו. הוא ראיין אותם פעמיים בהפרש של עשר שנים.

אנשים עצמאיים, שאינם נוטים לנוורוזה, נוטים בדרך כלל פחות לסבול מסיבוכים מסוכנים אלה. סרטן, התקף לב ושבץ אינם תוקפים כמעט אף פעם אנשים מקטגוריה זו. ואולם אנשים התלויים מאוד בבן הזוג, בעבודה, בתחביב או ברעיון נוטים לסבול בין פי שניים לפי חמש יותר ממחלות אלו. לגורם הפסיכולוגי יש, על פי הסברה, השפעה אף גדולה יותר על התפתחות המחלה מאשר לגורמי סיכון ידועים כעישון, מיעוט פעילות גופנית ותזונה לא בריאה.

הפסיכיאטרים מפרטים, כי אנשים מהטיפוס התלותי יגיבו לאבדן אדם קרוב לא רק על ידי דיכאון או תגובת יתר, אלא גם על ידי סרטן הקיבה. אדם הסובל מתחושת אי שביעות רצון מתמדת או כעסים מועד להתקף לב, שבץ או סכרת. אנשים הנוטים להיסחפות רגשית ולהיסוסים סובלים מפחדים כרוניים ותוקפנות הן כלפי עצמם והן כלפי אחרים. אולם הם דווקא פחות חשופים למחלות פיסיולוגיות קשות. שאלון זהה הופץ גם בין תושבי כפר ביוגוסלאוויה וניתוח הממצאים מראה, כי הקביעות נכונות לכל אדם, ללא קשר לרקע תרבותי. ■

אינגה דויטשקרון

יבלות על אברי המין

מחלת המין הנפוצה ביותר בשוודיה כיום קרוייה קונדלום, וממנה מסתבר סובלים כתשעים אחוז מהנגועים במחלות מין בשוודיה. המחלה נגרמת על-ידי וירוס, גורמת להופעת יבלות שחורות בלתי נראות לעין, באברי המין הנקביים והזכריים. אצל נשים מתפשטות היבלות לצוואר הרחם ועלולות לגרום לסרטן הרחם.

בהתראה מקיפה נגד המחלה יוצאת בשוודיה הגינקולוגית הראשית אורה רילנדר, הממליצה לקיים יחסי מין עם קונדום, יותר מחשש הידבקות בקונדלום מאשר באיידס. גם זו מחלה שעד היום לא נמצאה לה תרופה. ניסויים שנערכו בשוודיה בתשע השנים האחרונות, הראו כי אפשר לסלק את היבלות בטיפול בקרני לייזר, לתקופת מה, אך הן מוסיפות להופיע. הטיפול היחיד המצוי כרגע להשקטת כאבי הצריבה והגירוד הוא משחה מרגיעה. מחלת מין זו נתגלתה בשוודיה רק בעשר השנים האחרונות. היא מקשה על קיום יחסי מין, כי והיבלות המיקרוסקופיות מתפוצצות בעת המגע, גורמות לכאבים עזים ומרממות. ■

אסתר אדלשטן, קופנהגן

משוב ביולוגי לפעולות הגוף

קוראים לזה "ביופידבק" ובעברית "משוב ביולוגי". הכוונה, לדברי המשווקים של מכשירים ואבזרים לדרך טיפול זו, אומרים שהיא "טכניקה אלקטרונית לבדיקת פעילויות בלתי מודעות של הגוף. באמצעותה ניתן להשפיע על פעולות בלתי רצויות, בשליטה עצמית מודעת". לא בדיוק מובן, אבל יש אנשים שמתלהבים מהמכשירים השונים. אחרים אומרים "אם לא עוזר, לא מזיק". רופאים, בדרך-כלל, אינם מתלהבים

ימית נוי, מלכת היופי של ישראל, מדגימה שימוש במודד אוטומטי של מהירות פעימות הלב ואת קיצבן. השיטה – "ביו פידבק", בעברית "משוב ביולוגי".

מטיפולים לא קונוונציונאליים. מכל מקום, חברת "פרי מיטק", מייבאת שורת מוצרים כאלה, לבדיקת קצב הלב, להרפייה, להפסקת נחירה, להפגת כאבי ראש "אקופונקטורה אלקטרונית", להרפיית שרירים ולפיתוח שרירים ולמה-לא. ■

אורז כחטיף דיאטטי

מה שגילו המוני הצרכנים של פריכיות האורז למיניהן, מקבל גם חיזוק מרעי. "פת-אורז מומלצת גם כחטיף דיאטטי לילדים", מצטטים יצרני הפריכית בשם זה את דפנה מקורי, הדיאטנית הראשית של בי"ח שיבא ומכון "פרוקרדיה". ומדוע היא ממליצה דווקא על "פת-אורז" בין השאר, מפני שהוא מיוצר גם בלי מלח, עובדה משמעותית לחולי-לב מסויימים. כמו-כן, לדברי היצרן, המוצר הזה מיוצר מאורז מיוחד, שונה מן האורז הביתי ועובר ניפוח כפול. המירקם המיוחד מאריך את משך הלעיסה, יחסית ללחם, ומעניק תחושת שובע. הדיאטנית מקורי מציעה מתכון של סלט טונה דיאטטי למריחה על פריכית האורז: מערבים קופסת טונה, כפית "כמיונז" ללא כולסטרול, מעט בצל קצוץ, מיץ לימון, מלח ופילפל. ■

עישון במסדרון

למרות קולות התנגדות רמים, יותר ויותר חברות אמריקניות מנהיגות תקנות המגבילות את זכות עובדיהן לעשן בשעת העבודה. בין החברות שהנהיגו תקנות ביחס לעישון – "ג'נרל מוטורס", "פורד" ו"יבמ".

מסקר שנערך בין עובדי אותן חברות, מתברר כי רק שני אחוזים מהעובדים דיווחו על איסור עישון מוחלט במקום העבודה כולו. 15 אחוזים דיווחו על איסור במקומות מסויימים, בהתאם לסוג הפעילות בהם. נפוץ ביותר המצב של הקצאת שטחים מיוחדים למעשנים. במפעלים מסויימים "העישון מותר – אלא אם מישהו מתלונן".

עשר מדינות בארה"ב חוקקו חוקים נגד עישון במקומות עבודה. בשליש מהחברות שבהן הונהגו הגבלות עישון, צוינו חוקים אלה כסיבה למדיניות החברה. ב-27 אחוזים מהחברות, המדיניות נכפתה בגלל תלונות העובדים הלא-מעשנים.

רבים המתנגדים לחוקי האנטי-עישון. "איננו מאמינים שחוק אחד יכול להתמודד עם תנאי העישון ב-190,000 חברות הקיימות בעיר ניו-יורק", אמר ג'ורג' קופר מלשכת המסחר בניו-יורק, מתנגד חריף לתקנות עישון שהוצעו על ידי ראש העיר אדוארד קוץ'. חברות פרטיות שרחו את רעיון החוק, ציינו סיבות כמו הנגדות לכפייה.

בחברות בהן הוחלט על הגבלות עישון, צייתו העובדים בדרך-כלל לחוקים החדשים. רק כעשרה אחוזים מהמעשנים פעלו בניגוד לתקנות החדשות.

לא רק בחברות הפרטיות הוצאו התקנות הללו. צבא ארה"ב הודיע באחרונה, כי אסר על 781,000 החיילים ו-540,000 העובדים האזרחיים לעשן מחוץ לאיזורים שנועדו לכך. עוד לפני כן הציע מינהל שירות המדינה לאסור עישון בחלקים מסויימים של 7000 בנייני ממשלה, בהם עובדים 887,000 עובדי-ממשלה. אם תתקבל ההצעה, ייאסר העישון במסדרונות, אולמות, שירותים, חדרי הרצאות וחדרי ישיבות. ■

מאט יאנסי, אי.פי.

התורה החוסכת את חוליות הצוואר

צוואר ברבור

נערות רבות זקוקות למיתקן המיישר את חוליות הצוואר. גם לאחר תאונות שונות הגורמות לתופעה הנקראית "הצלפת שוט" (וויפלש) צריכים תמיכה לצוואר וכן זקוק לכך מי ש"נתפס לו הצוואר", כלשון העם. במקרים קשים, או בתחילת הטיפול, דרושים התקנים קשיחים לסוגיהם, אך במקרים קלים, או כהמשך לטיפול, די בחגורה תומכת, רכה וגמישה במידה מסויימת. בבית המרקחת מצויה חגורה מטריקו ממולא בספוג, המותאמת למידות שונות ונרכסת בסרט מצמיד. אפשר לכבס. תוצרת המפעל הבריטי "רייבנר". הנציג בישראל חברת "ספורטופדיה". ■

רימונה שיף

ירקות עם סגנון
מתכוני כרוב וכרובית

מוגש ע"י
המועצה לייצור ולשיווק של ירקות

המתכונים תוכננו ובוצעו ע"י אשף המטבח מר אורי נטמן במסעדת "הקומה השניה – פנורמה" רח' הירקון 105 תל אביב

כדורי כרוב ממולאים „הקומה השניה"

4-5 מנות

המצרכים:

1 ראש כרוב, 1 כף שמיר קצוץ, 1 גזר
1 בצל גדול, 50 גר' חזה אווז מעושן
50 גרם פטריות 2 כפות מרגרינה
2 כפות אגוזי פקאן קלויים
מרוסקים גס
מלח – פילפל לבן – מיורן
3 כפות מרק עוף או מרק נמס

אופן ההכנה:

1. לנקות את הכרוב, ועם סכין חדה להוציא עד מרכז הכרוב, את הגבעול והליבה.
2. לבשל את הכרוב בסיר גדול עם מים רותחים ומעט מלח במשך כ-10 דקות עד שהעלים התרככו.
3. להוציא את הכרוב מהמים, לקרר במים קרים את הכרוב, לפרק את העלים החיצוניים ולהניח על מגבת לחה.
4. לחמם את המרגרינה בסיר שטוח, לטגן את הבצל כשהוא קצוץ דק לצבע זהוב. להוסיף את הגזר המקולף כשהוא מגורר על פומפיה גסה. להוסיף את הפטריות כשהן חתוכות לפרוסות, והמיורן. לתבל. להוסיף את שארית הכרוב, שלא ניתן לפרק אותו לעלים, כשהוא חתוך לרצועות דקות, ולערבב, לאדות הכל יחד, ולתבל. להוסיף את השמיר הקצוץ, ואגוזי הפקאן.
5. לקחת מגבת מטבח, להניח את המגבת על היד השטוחה, לקחת עלה כרוב גדול או 2 עלים בינוניים ולהניח על המגבת, במרכז כף היד. להניח במרכז עלה הכרוב 1-2 כפות ממילוי הכרוב.
6. לסגור את המגבת בסיבוב, כמו לסחיטה, ולסחוט בעדינות את המגבת יחד עם הכרוב. לפתוח את המגבת, והתקבל כדור כרוב ממולא.
7. להניח את כדורי הכרוב על תבנית אפיה לצקת את מרק העוף ולבשל בתנור במשך כ-15 דקות.

הערה: ניתן לעשות לכרוב כל רוטב אחר לטעמכם.

סלט כרוב אמריקאי

4-6 מנות

המצרכים:

1 ראש כרוב בינוני
1 יח' גזר גדול
1 בצל קטן
2 שיני שום כתוש
1 תפוח עץ מוזהב
1 כף שמיר קצוץ
מלח, פילפל לבן, סוכר
2-3 כפות חומץ הדרים או תפוחים.
2-3 כפות מיונית

אופן ההכנה:

1. לשטוף ולנקות את הכרוב.
2. לחתוך את הכרוב לרבעים להוציא את הליבה. לחתוך את הכרוב לרצועות דקות ולהניח בקערה.
3. להוסיף את הגזר הקלוף כשהוא מרוסק על פומפיה דקה, וכן את הבצל כשהוא קצוץ דק. לתבל עם מלח. לערבב היטב ולתת לסלט לעמוד עם המלח כ-15 דקות.
4. לקלוף את התפוח. לחתוך לרצועות דקות ולהוסיף לסלט. להוסיף את השום הכתוש, החומץ, המיונית והשמיר. לערבב הכל יחד. לתבל עם פילפל לבן – מלח וסוכר.

חינוך

שירות נאמא

היפנים עייפים מן המרוץ

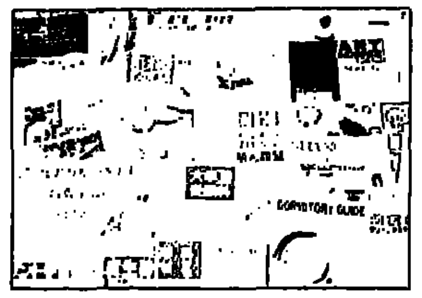

ר יפנים באים. מצקצקים במצלמותיהם, מחייכים בנימוס וקדים קידות עמוקות, הם נושפים בעורפה של אמריקה הגדולה, במאבק על הבכורה בעולם המערבי. ולא נחים לרגע.

מבחנים בינלאומיים במתמטיקה הראו, כי בני הנוער היפנים מקדימים בהרבה את עמיתיהם האמריקנים – 95% מהנוער היפני הם בוגרי תיכון, 40% ממשיכים לאוניברסיטה. וזה לא מספיק טוב בשבילם – ממש עכשיו הם עסוקים במהפיכה שלימה של מערכת החינוך שלהם, כשהמטרה: ליצור חברה של יצירתיות.

כל ההירכיה החברתית ביפן מושתתת על דרגות השכלה. חברות גדולות מגייסות כוחות חדשים מטובי הבוגרים של אוניברסיטות היוקרה, ועובדים בכירים מבין הבוגרים המצטיינים של בתי הספר התיכוניים. לכן המאבק על הזכות ללמוד בבית ספר בעל שם טוב מתחיל עוד בגן הילדים.

כל זה די ידוע. מה שפחות ידוע הוא עד כמה מתקוממים צעירי יפן כנגד השיטה הזו. לא חולף כמעט יום בלי פרסום בעיתון כלשהו נגד השיטה, שהיא אמנם יעילה, אך בו בזמן גם הרסנית ונוקשה מדי. חברי הוועדה המיוחדת שהקים ראש הממשלה נקאסונה לא היססו לקרוא לילד בשמו.

"700 בני נוער יפניים התאבדו ב-1986; רבע מהם היו קרבנות של התעללות גופנית או מילולית במוסדות בהם למדו", מדווח העיתון דיילי יומורי. "115 אלף התמוטטו וויתרו על המשך הלימודים, אחוז גבוה כפי שלא נרשם מעולם", קובע העיתון אסאי שימבום. ואולי מרשימים מכל היו ממצאי סקר שערך הטיימס של יפן: 17% מהרווקים הכריזו כי הם מוכנים לוותר על חיי משפחה לטובת קריירה – לפני עשר שנים הביעו נכונות דומה 30% מהרווקים.

למרות זאת, הריפורמות שהציע נקאסונה, גם אם יבוצעו בהדרגה, אינן מקובלות על הכל. המירוץ אחרי ההשכלה ה"נכונה" נמשך, לעיתים, כפי שמודים חלק מהמשתתפים בו, ללא טעם. אשה בת 32, אם לשני בנים, מספרת: "אני קיבלתי השכלה רחבה. לעיתים קרובות שאלתי את עצמי לשם מה המאמץ הרב. ידעתי, שברגע שאנשא אפסיק לעבוד". יש אומרים שהאמהות היפניות הן המניע העיקרי מאחורי המהפיכה היפנית. עליהן מוטל נטל גידול הילדים, החינוך ובעצם, עיצוב ההצלחה החברתית. יש ביניהן שמתחילות במירוץ עוד בשלב ההריון, בקבוצות העשרה שהן משתתפות בהן לטובת העובר.

חינוך חינם ניתן לבני 6־15. בכל רמות הלימודים יש אפשרות לחינוך במוסדות פרטיים. לבוגרים מובטחת תעסוקה, ביחס ישיר כמובן לרמת המוסד בו הם לומדים והישגיהם האישיים. לכל זה יש מחיר: ראש מלא נתונים, לא תמיד יצירתי; סדר יום עמוס מגיל צעיר, מחיר גבוה שהורים נדרשים לשלם עבור החינוך בבית הספר ובשיעורי עזר; מתחים שלא אחת נפרקים באלימות.

"אין ספק שהתחרות קשה מדי", אומר מנהל בית ספר יסודי ציבורי נודע, "רק שניים מבין 300 התלמידים, שלומדים כאן ושאחר־כך ממשיכים לשני בתי־ספר תיכוניים ציבוריים ידועים, מתקבלים לאוניברסיטת טוקיו. בכשלון מאשימים אותנו, ומשנה לשנה קשה יותר לזכות באמון ההורים".

אם לא די בכך, יש גם המישמעת. רשימת האיסורים ארוכה ומגבילה כמעט הכל, מאורך השיער ועד צורת הילקוטים. "פעם", מספרים תלמידים, "נהגנו לצעוד לפחות שבעה צעדים מאחורי המורה, כדי לא לדרוך חס וחלילה על הצל שלו".

המצדדים בריפורמה מעוניינים, בעצם, להקל על חייו של התלמיד היפני. לפשט ולהקל את מבחני הקבלה לאוניברסיטאות, להרחיב מסגרות לימודים ותכניות שונות, לתת כיוון יותר בינלאומי ללימודים וכן, גם לשפר את רמת ההוראה. ■

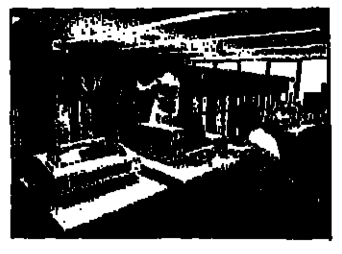

חינוך חינם ניתן ביפאן לבני 6 עד 15. בכל רמות הלימודים יש אפשרות לחינוך במוסדות פרטיים. לבוגרים מובטחת תעסוקה, ביחס ישיר, כמובן, לרמת המוסד בו הם לומדים. כל ההירארכיה ביפאן מושתתת על דרגות ההשכלה.

כרובית

[illegible]

מרק כרובית מוקרם

5־4 מנות

המצרכים:

500 גר' כרובית
1 בצל בינוני
1 כף שטוחה מרגרינה או חמאה
1 כף גדושה קמח
3 כוסות מרק עוף (פרווה)
1 כוס חלב
¼ כוס שמנת מתוקה
מלח – פילפל לבן
אגוז מוסקט מגורר
1 כף שמיר טרי קצוץ

אופן ההכנה:

1. להמיס בסיר את המרגרינה, ולטגן לצבע זהוב את הבצל, שהוא קצוץ דק.
2. לנקות את הכרובית. לפורר לפרחים קטנים, ולהוסיף לבצל. לטגן יחד מספר דקות. להוסיף את אגוז המוסקט, וקמח. לערבב. ולהוסיף את כל הנוזלים פרט לשמנת. לערבב ולתבל. לתת למרק להתבשל כ־15 דקות על להבה קטנה.
3. להשלמה להוסיף את השמנת והשמיר הקצוץ ולהגיש.

כרובית ברוטב גבינה ובצל ירוק

6 מנות

המצרכים:

1 ק"ג כרובית
2 כפות מרגרינה או חמאה
1½ כפות קמח
2 כוסות חלב
2 כפות גבינה צהובה מגוררת
3 כפות בצל ירוק חתוך דק
2 שיני שום כתוש
מלח – פילפל לבן

אופן ההכנה:

1. לשטוף את הכרובית, ולפרק אותה לפרחים.
2. לבשל את הכרובית בסיר עם מים רותחים ומעט מלח במשך כ־5 דקות. להוציא ולשטוף מיד במים קרים, ולסנן את הכרובית מהמים.
3. לחמם בסיר שטוח את המרגרינה, להוסיף את הקמח והשום הכתוש, ולערבב לרביכה.
4. להוסיף את החלב, תוך בחישה מתמדת. לתת לרוטב לרתוח על להבה קטנה במשך 5 דקות תוך עירבוב תמיד. להוסיף את הגבינה המגוררת ולתבל. להוסיף את הבצל הירוק, ולערבב את הרוטב עם פרחי הכרובית.
5. להעביר לתבנית פיירקס או תבנית אפיה קטנה, ולאפות בתנור בחום בינוני כ־15־10 דקות.

כרובית מוקרמת בגבינה

6–4 מנות

המצרכים:

1 ראש כרובית גדול
¼ ליטר רוטב מורנאי
מלח, פילפל

אופן ההכנה:

1. לנקות את הכרובית, ולהשאיר אותה שלמה, לבשל את הכרובית בסיר עם מים רותחים ומעט מלח, עד שתתרכך. להוציא ולהניח בתבנית אפיה ולשמור חם.

2. להכנת הרוטב:
1 כף מרגרינה או חמאה
½ כף קמח
קורט פפריקה מתוקה
¼ כפית מלח
1 ספל חלב
¼ ספל שמנת
½ ספל גבינה צהובה מגוררת
2 כפות גבינת פרמזן מגוררת
½ כפית חרדל חריף
קורט פילפל לבן

אופן ההכנה:

1. להמיס בסיר שטוח את המרגרינה או החמאה. להוסיף את הקמח והפפריקה, לערבב. להוסיף את הנוזלים, לערבב היטב.
2. לבשל על להבה קטנה כ־10 דקות. להוסיף את הגבינות ולערבב, ולבסוף להוסיף את החרדל, ולתבל.

לצקת את הרוטב על ראש הכרובית ולהקרים בתנור בחום עליון חזק, או מתחת לאסכלה.

הכל של מיכל

מתחכמים לחגורה

החוק המחייב חגירת חגורות בטיחות בעת נהיגה גם בעיר – הביא איתו להיט חדש לחנויות: אביזר קטן, המונע הפעלת לחץ החגורה על הנוהג. מדובר ב"קליפ קלאפ", מוצר פשוט, המורכב על החגורה ואשר ניתן לכיוון בקלות. הוא עוצר את משיכת החגורה במקום הנוח לנהג ובכך מרפה מהלחץ. לא בטוחה כל כך שמשרד התחבורה יהיה מאושר מההמצאה של "המוח היהודי", אך מי שרוצה – יוכל להשיג, במחיר 7.90 שקל, בחנויות לאביזרי רכב. היבואן: חברת "ארד".

טיפוח הגוף

■ שיטה חדשה להסרת שיער מהרגלים: דפילטור הנמרח כמו דאודורנט, ונשטף במים לאחר מספר דקות. טוב לגברים שאינם משתמשים בסכיני גילוח; מומלץ לנשים עם בעיות ורידים. מיובא, ע"י "אדי קוסמטיקה". 15 שקל. משווק בפרפומריות.

■ סידרה חדשה של מוצרים לשיער, מיוצרת על ידי חברת "אומגה קוסמטיקה" מראשון־לציון. המפעל המשפחתי, בבעלות משפחת שאול לביא, מייצר על פי נוסחה שוויצרית והסידרה החדשה משווקת באריזות מודרניות מעולות ונוחות לשימוש. שמפו המכיל חינה ולציטין, 8.70 שקל, קונדישנר – 9.70 שקל.

■ החברה הוותיקה "חלאבין", מייצרת, בהצלחה, קרם גוף בשם "מיד נייט" (חצות הלילה), שבאחרונה משווק באריזה חדשה. המוצר החדש בסידרה הוא דאודורנט־ספריי, נטול אלכוהול, המיועד לסובלים מצריבה בבית השחי. 175 גרם, 11 שקל.

גם מזה וגם מזה

■ חידושים בלתי פוסקים. גבינות, חלקן באריזות, חלקן במוצרים, בעיקר בגבינות השמנת. החידוש האחרון: "נפוליון" של "תנובה", בשלושה טעמים, טבעי, עם שום ושמיר ועם בצל. 250 גר', 2.80 שקל. האריזה נאה במיוחד ונוחה לשימוש. ניתן לאיכסון בקירור – עד 60 יום.

■ פקקי בטיחות למוצרי ניקוי של חברת "יצהר". החברה משתמשת בפקקים מיוחדים, מיובאים מגרמניה, למוצרים שיש בהם סיכון לשימוש לא נכון בבית (אקונומיקה, חומצה וכו'). פתיחת הסגר המיוחד מצריך שימוש בכוח, וסיבוב תוך כדי לחיצה, תנועה שילדים קטנים מתקשים לבצע אותה. במכון התקנים כבר שוקלים אפשרות לחייב את כל היצרנים לעבור לפקקי בטיחות ל"מוצרים מסוכנים".

■ רשת חנויות "קלאס" דואגת גם לגברים. הרשת מגוונת את מבחר המתנות לגברים, וביניהם ניתן למצוא בקבוק למשקה חריף, מהסוג שרואים בסרטים, שם מחזיק הבוס את הבקבוק בארון המשרד. מותר למלא גם במשקאות קלים...30 שקל.

■ חברת "אויקל" מייבאת מאיטליה מייבש כביסה קטן, שאפשר לתלותו על הקיר. המייבש הוא, למעשה, מתלה כביסה הנסגר בשקית ניילון ומפזר חום מייבש אותם, בעודם תלויים. ניתן לתלות בשקית עד 5 ק"ג כביסה. תהליך הייבוש תלוי במשקל: בין 15 דקות ל־90 דקות. מכיוון שהמכשיר (75 ס"מ רוחב, 12 ס"מ עומק) פועל בשיטת טורבו – כלומר מערבל אויר חם – ניתן להשתמש בו גם כמייבש שיער או
המחיר במזומן: 520 שקל. להשיג בחנויות חשמל, "משביר לצרכן" ו"שקם".

■ מי שאוהב חומרי ניקוי, ויש לו אוסף וארון מיוחדים למוצרים אלה, לא יוכל שלא להתלהב מהמוצר החדש שמיבאת חברת "דנשר", מתוצרת "ג'ונסון ואקס". מדובר באבקה ריחנית לריענון שטיחים. היא אינה מנקה, אלא "בולעת" ריחות שנספגו בשטיח (סיגריות למשל). 350 מ"ל. 3.60 שקל. לפזר ולשאוב. להשיג בשלושה ריחות.

■ חברת "החודש" מחולון מייצרת זרועות נשיאה למכשירים אלקטרוניים, בעיקר לטלוויזיות, רמקולים, מחשבים וכו'. כושר

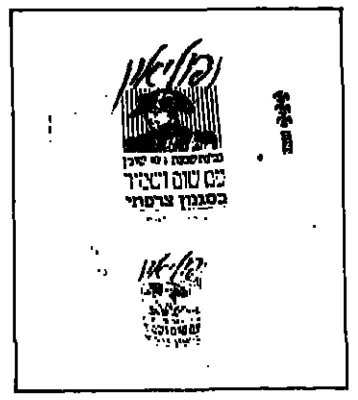

הנשיאה של זרוע כזו נעה בין 40 עד 60 ק"ג והיא ניתנת לרכישה בצורות שונות המתאימות להצמדה לקיר, לשולחן וכו'. 195 עד 360 שקל, בהתאם לדגם.

■ מי שזקוק לדשן אורגני, יגלה עניין בקומפוס החדש של קבוץ דברת. לצורך הפקת ה"הומוס", דשן אורגאני, ייבא קבוץ דברת חמישה מיליון תולעים אדומות מאיטליה. תולעים אלה "מפרקות" את הזבל והופכות אותו, בתהליך טבעי, לקומפוס מעושר, המחזיר לאדמה את פוריותה. 2.5 ליטר, 10.60 שקל.

■ סוכר פירות, מיוצר ע"י "טעם טבע", נמכר בבתי־מרקחת וברשתות השיווק. מומלץ לשומרי משקל ולמעדיפים להימנע משימוש בסוכר לבן. סוכר פירות (פרוקטוז) מתוק מאוד, ולכן הצריכה היומית קטנה יותר. זהו מוצר המתעכל ללא השפעה על רמת הסוכר בדם. מומלץ לחולי סכרת. 6.90 שקל.

■ "טעם טבע" מיצרת גם "פרוגליטים", קוביות פרי למניעת עצירות. הקוביות מכילות מרכיבים טבעיים בלבד, כמו תאנים, תמרים ועוד. המינון המומלץ: חצי קוביה לפני השינה. בבתי מרקחת ובחנויות טבע. 7.30 שקל.

מיכל הולצמן

ספרים מבית טוב ספרית מעריב
הופיעה מהדורה נוספת
גידול צמחי בית והטיפול בהם
מאת: דוד לונגמן
ספר שכולל בתוכו פרטים מלאים על דרך הטיפול בצמחי בית, ההיסטוריה של הצמחים ותיאורם. בלווית איורי הדרכה וצילומים מרהיבים.
להשיג בחנויות ובספריות מעריב:
ת"א, דרך פ"ת 72 א', טל' 03-332211
חיפה, בן־יהודה 29, טל' 04-523689
באר־שבע, קק"ל 90, טל' 057-74850
ספרית מעריב

אדר נשים

סוניה פרידמן,
פסיכולוגית

תמיד משנוררת ממני

ש: אלה: חברה לעבודה תמיד משנוררת ממני דברים, כמו אספקה משרדית, מסטיקים וכסף קטן, כשאני לא שם. זה מפריע לי, אבל אני לא רוצה להתכסח איתה. איך אפשר לפתור את העניין בצורה דיפלומאטית?

ת: יש אנשים שאינם רואים כל פסול בשאילת דברים בלי לבקש רשות. בלי ספק, חברתך לעבודה פועלת על העקרון הזה. והואיל ואף פעם לא אמרת לה שהשנוררויות שלה מפריעה לך – אין לה דרך לדעת מה הרגשתך.

הסבירי לה, שכשאת מוצאת שחסרים לך דברים מהשולחן, זה מפריע לך. אבל אמרי לה שאת מבינה שהיא לא מנסה להרגיז אותה בכוונה. אפשר גם לשקול החזקת מסטיקים נוספים במקום מיוחד על השולחן, כדי שתוכל לקחת אם היא באמת מוכרחה.

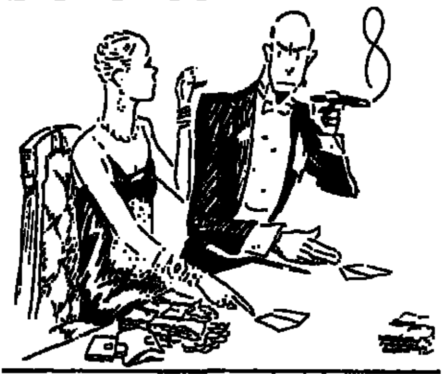

סיכסוך כספי

ש: בעלי ואני תמיד מתווכחים בשאלה על מה להוציא את הכסף. למשל, הוא רוצה לקחת את המשפחה לחופשה של שבועיים, אבל אני מעדיפה להשתמש בכסף בשביל משהו שאנחנו באמת צריכים, כמו תיקונים בבית. איך נוכל לפתור את הבעיה?

ת: בימינו, זוגות נשואים מתווכחים על כסף יותר מאשר על כל דבר אחר. אבל חשוב לנסות להבין למה בן הזוג רוצה להוציא כסף בצורה מסויימת. במקרה שלכם, נראה שבעלך צריך חופשה, ממש כשם שאת מרגישה צורך להוציא את הכסף על דברים מעשיים יותר. אם תשללי זאת ממנו, עלולות להיווצר ביניכם בעיות נוספות.

נסי להגיע לפשרה עם בעלך. מדוע לא תצאו לחופשה לשבוע אחד במקום לשבועיים, ובכסף הנותר תשתמשו לשיפוצים? בדרך זו, בעלך לא ירגיש מקופח, ואת תוכלי לעשות משהו שבעינייך יש לו קדימות.

מדמיינות מחלות

ש: כל פעם שאני שומעת שמישהו חולה או גוסס ממחלה איומה כלשהי, אני מתחילה לדמיין לעצמי שיש לי סימפטומים של אותה מחלה. לעתים קרובות, אני באמת מרגישה כאב, ואני מצליחה לשכנע את עצמי שאני גוססת. למה זה קורה לי, ואיך אוכל להפסיק את זה?

ת: הפחד מפני מחלה – ואובדן השליטה על גופנו – הוא כה עז אצל אנשים מסויימים, שבאופן בלתי מודע הם מפתחים דאגה כפייתית לבריאותם. ככל הנראה זה מה שקרה במקרה שלך. כשאת שומעת על מישהו שלקה במחלה נוראית, החששות שלך מפני מחלה עוברים מהתת מודע אל המודע. ומשום שהפחדים שלך כה עזים, לעתים קרובות הם מתבטאים במיחושים אמיתיים.

את צריכה לנקוט צעדים מסויימים כדי להיפטר מהפחד הכפייתי הזה ממחלה. ראשית, עשי בדיקות רפואיות סדירות, כדי שתדעי את מצב בריאותך האמיתי. שנית, כשאת שומעת על מחלה של מישהו, הזכירי לעצמך שהעובדה ששמעת זאת, אין פירושה שלקית במחלה. שלישית, הואיל וקשה להיפטר מאובססיה כזאת, כדאי לשקול קבלת עזרה מקצועית.

שאלון: האם את בוגרת בנפשך?

נראה שאחדות מאיתנו מצויידות יותר מאחרות להתמודדות עם חיי המבוגרים. כדי לגלות מה מידת בגרותך, בחרי בתשובה המתארת בצורה הטובה ביותר את תגובתך למצבים המובאים להלן:

1. את שומעת את בעלך מתלונן שאת תיכננת את כל הפעילויות בחופשה שלכם. את:
א) כועסת, כי עשית כמיטב יכולתך להתחשב בתחומי ההתעניינות שלו;
ב) מרגישה הקלה – מקווה שבפעם הבאה גם הוא יתן יד;
ג) מתרגזת ואומרת לו, שלהבא הוא יוכל לעשות הכל בעצמו.

2. חברות לעבודה מרכלות לירך על חברה שלך. את:
א) מסכימה איתן, כדי לא להיות יוצאת דופן;
ב) אומרת להן שאת אינך מסכימה איתן;
ג) מעמידה פנים שאינך שומעת.

3. חברה כועסת עלייך בגלל שבגדת באמונה. את:
א) כועסת ומחליטה לא לדבר איתה יותר;
ב) מאשימה את האדם שהלשין עלייך;
ג) מתנצלת ומבקשת את סליחתה.

4. השכנה שלך גמרה לעשות שיפוצים בסלון שלה, ואת רוצה לעשות כמותה. אך בן זוגך טוען שאתם אינכם יכולים להרשות זאת לעצמכם, ואת יודעת שהצדק איתו. את:
א) עדיין מתעקשת, כי את רוצה להרשים את שכנתך;
ב) את מתלוננת שמצבך הפיננסי אינו טוב כמו שלהן;
ג) את מסכימה לארגן את התקציב או להשיג עבודה נוספת כדי לשלם בעד השיפוצים.

5. את עובדת קשה כדי להשיג מנוי מטעם המועדון שלך לוועידה הארצית. אך מישהי אחרת נבחרת. את:
א) דורשת לדעת למה לא בחרו בך;
ב) משלימה עם התבוסה ומבטיחה לעצמך להשתדל יותר בשנה הבאה;
ג) מאשימה את עצמך, או מוציאה את האכזבה שלך על בן הזוג.

תני לעצמך עשר נקודות על כל אחת מהתשובות הבאות:
1 – ב'; 2 – ב'; 3 – ג'; 4 – ג'; 5 – ב'.

אם הגעת ל־40 עד 50 נקודות: את מכירה בנקודות החזקות והחולשות שלך, את עומדת על שלך כשאת צודקת ומודה כשאת טועה.

20־30: את לא תמיד כנה עם עצמך או מגלה רגישות לזולת, אך את מתנהגת בצורה בוגרת רוב הזמן.

0־10: את נוטה להסתתר מאחורי פנטזיות, כדי לעשות את חייך טובים יותר. את עוד צריכה לגדול קצת.

מארשה רוזן

(שרות "לידיס הום ז'ורנאל", מיוחד ל"מעריב")

ספרית מעריב
הופיע
"ארץ קשת וענן"
מדריך הטיולים החדש של
עודד פיינגרש
בקש בחנויות ובספרית מעריב
ת"א: דרך פ"ת 72א'. טל. 03-332211
חיפה: בן־יהודה 29. טל. 04-523689
באר־שבע: קק"ל 90. טל. 057-74850
ספרים מבית טוב ספרית מעריב

הפתעה!!!
דרך אחרת להכיר אנשים!!!
03-5742235
04-442105
עד 21.00 וגם בשבת.

משקל קל
עם
דליה ניר
● דיאטה ומוטיבציה
● ייעוץ אישי ומעקב
● סדנאות נופש והרזיה, הקניית הרגלי אכילה נכונים
(הסדנאות נערכות במלון "פלס" בנתניה בתאריכים: 22/11–27/11; 27/12–1/1/88)
פרטים והרשמה:
משקל – קל טל. 236043, 03-243055

מרכז ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון
תל-אביב: שד' בן גוריון 47, פינת דיזנגוף 166
מיקוד 64589, טלפון: 03-243157/8

תנובה אֹסֶם

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש דצמבר 1987

קורסים בני שלוש פגישות במחיר -.30 שקל

בישול סיני א'
החל מה- 1.12.87, מידי יום ג', בשעה 16.30
הכנת סלטים ורטבים
החל מה- 28.12.87, מידי יום ב', בשעה 16.30

קורסים בני שתי פגישות במחיר -.25 שקל

בישול במיקרוגל
החל מה- 1.12.87, מידי יום ג', בשעה 10.00
החל מה- 6.12.87, מידי יום א', בשעה 20.00
החל מה- 29.12.87, מידי יום ג', בשעה 16.30
בישול ללא כולסטרול
החל מה- 2.12.87, מידי יום ד', בשעה 10.00
הכנת פטיפורים (2 ימים צמודים)
ימים ג'-ד', 8-9.12.87, בשעה 20.00
תרבות הארוח והרכבי תפריטים
החל מה- 30.12.87, מידי יום ד', בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות במחיר -.20 שקל

סדנא לקשוטי מזון
יום ג', 8.12.87, בשעה 16.30
יום ג', 15.12.87, בשעה 09.00

הרצאות חד פעמיות במחיר -.15 שקל

1. אפית עוגות גבינה
יום ג', 24.11.87, בשעה 10.00
2. אפית עוגות מזרחיות
יום ד', 25.11.87, בשעה 10.00
3. פשטידות בשריות
יום ד', 25.11.87, בשעה 20.00
4. תבשילי חצילים – בשרי
יום ב', 30.11.87, בשעה 10.00
5. עוגות גבינה ללא אפיה
יום ב', 30.11.87, בשעה 20.00
6. ארוח לערבי החורף
יום ד', 2.12.87, בשעה 20.00
7. הקפאת מזון
יום א', 6.12.87, בשעה 10.00
8. תבשילי דגים
יום א', 6.12.87, בשעה 16.30
9. תבשילי קדרה
יום ד', 9.12.87, בשעה 16.30
10. עוגיות מזרחיות
יום א', 13.12.87, בשעה 10.00
11. פשטידות צמחוניות ב'
יום א', 13.12.87, בשעה 16.30
12. לביבות וסופגניות לחנוכה
יום ב', 14.12.87, בשעה 16.30
13. ארוח לערבי החורף
יום ב', 14.12.87, בשעה 20.00
14. לביבות וסופגניות לחנוכה
יום ב', 15.12.87, בשעה 10.00
15. עוגות ופשטידות במיקרוגל
יום ה', 24.12.87, בשעה 10.00
16. מרקים מהבילים לחורף
יום א', 27.12.87, בשעה 16.30
17. פשטידות ועוגות במיקרוגל
יום ב', 28.12.87, בשעה 20.00
18. מרקים מהבילים לחורף
יום ג', 29.12.87, בשעה 10.00
19. בוהוריים – (ארוחות בוקר־צהרים נוסח אמריקה)
יום ג', 29.12.87, בשעה 20.00
20. תבשילי קדרה
יום ד', 30.12.87, בשעה 10.00
21. פשטידות בשריות
יום ד', 30.12.87, בשעה 20.00
22. עוגות ופשטידות במיקרוגל
יום ה', 31.12.87, בשעה 10.00

הרצאות חד פעמיות במחיר -.10 שקל

ארוח גבינות – מתכון חדש
1. יום א', 22.11.87, בשעה 20.00
2. יום ג', 1.12.87, בשעה 20.00
3. יום א', 27.12.87, בשעה 20.00

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות ובטעימות

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכז ההדרכה תנובה־אסם,
שד' בן גוריון 47 ת"א, טלפון 243157/8 בין השעות 08.00 - 15.00 בלבד.
אפשר לרכוש את הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד", "תפוד ועוד", "חוד ועוד", ו"בצד ועוד" במחיר -.5 שקל היחידה
או את שלושת הספרים במחיר -.12 שקל, או ארבעת הספרים במחיר -.17 שקל.
כמו כן את ספר "הבישול הביתי" במחיר -.15 שקל.

פרטים על תוכניות הלימוד:
במרכז ההדרכה ירושלים: רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651
במרכז ההדרכה חיפה: רח' עמק הזיתים 3, הדר–הכרמל טל. 04-521501

פיטר סיברג, (1925), יושב ראש אגודת הסופרים הדניים, מנהל מוזיאון בעיר ויבורג, סופר בעל פעילות סיפרותית ומדעית במעלה ראשונה. כתב שבעה רומנים ומספר רב של נובלות. זכה בפרס לספרות של ועדת הצפון.
הסיפור „צוק סלע" לקוח מתוך אנתולוגיה דנית, היוצאת לאור בהוצאת „מעריב", בתרגומה של אסתר אדלשטין.

צוק סלע

הוא הובא על אלונקה כמו בובה שהיתה מוטלת על צדה. הסדינים היו מוכתמים בכתם דם גדול ולא סימטרי. פניהם של הסניטארים היו אפורים מלאות. ששה גברים הניחוהו על מיטה והובילוהו בדומיה לאורך המסדרון אל חדר הניתוחים: בראש צעדה האחות הראשית ובידה גליון רפואי בעל דפים ריקים, שעה שרופא דחף בצורה ברוטלית דלת מטלטלת והשליך מקטורן ועיתון ערב על הכסא הסמוך לו. חצי שעה לאחר מכן הוא הועבר לחדר ליחיד.

בנארם אינו נפטר באמצע היום, היא אמרה לעצמה, כשקבלה הוראה להשגיח על הבחור, שאת שמו איש טרם ידע.

בדרך כלל אופסים הכוחות לקראת ערב. היא עמדה הכן ליד הדלת ובידה כוס מים, מזרק, מחט ושעון, כאשר אלו שהובילוהו פנימה יצאו החוצה. כתם שמש זע על וילון השעוה, מסכות של עלטה היו פרושות בחדר על המיטה ועל הצרור הגדול והלבן, שלא חש כלל כי היה מוטל שם ולעולם אף לא יידע זאת. ידה נרעדה והמים נתזו על שעונה. כמעט השמיטה את מיכל האל־חלד עם המחט. היא הניחה אותם על השידה, הסירה מידה את השעון והתבוננה במחוגיו הפעורים כמקור.

מתחת לשביס התחבושות יכלה להבחין בשמץ מעפעף עינו, חוטם מעוקל הסולד קמעה, שפתים צרות וסנטר בלתי מפותח. כיעור כשינה ילדותית, גבר שלעולם לא תאהב. הוא לא יחוש דבר. זה יסתיים עד מהרה. יעבור בקלות. והוא לא יהיה עוד בנמצא.

שמה היה איינו.

היא אמרה לעצמה: מוטב שיחזיק מעמד. לא היה צורך ביישור סדינים, לא בסידור שמיכות, לא בטפיחת כסתות, לא בסירי לילה, לא במים לשתיה ולא בגלולות שינה. כל מה שצריך היה לשבת ולהמתין ולהרהר, כיצד נמוגו החיים לתוככי התחבושות וכיצד היא אינה מסוגלת לצעוק עליו, לעוררו ולבקשו לחדול ממשחקי הקונדס המסוכנים הללו, כגון עקיפת משאיות דלק גדולות במהירות מסחררת. על אופנוע. מוקדם או מאוחר ברור כי אחת ממשאיות גדולות אלו, אמורה היתה להסתובב בצומת.

היא התבוננה בשעון שמחוגיו נסגרו כמקור ששבע. היתה זו שעת צהרים מוקדמת. בעוד שלוש שעות תחליף משמרת, עד אז לא יתרחש דבר. היא קוותה בלבה כי השוטר שנבר בחפצים שנמצאו בבגדיו, יצליח לגלות פיסת נייר עם שמו, כדי שתוכל לשוחח עמו, לפנות אליו פניה ישירה, כדי שאפשר יהיה לפתות לפנות בשם אל הדבר הזה, הרהרה לנפשה. הוא הרי לא היה רוח רפאים, שאפשר היה לכנות בכל שם שלא יהיה. אדם חייב היה לומר מה שמו. כך, על כל פנים, אהבה. מה נורא היה להוודא לשם של מישהו, אותו ראית אך מימיך לא הכרת.

בצורה שבה שכב שם, יכול היה לדעתה להקרא רוברט. רוברט, הוא אמרה לו, רוברט. היא הוסיפה ואמרה כי לא ידעה למעשה מה לומר לו, מכיוון שמעולם לא התנסתה בכך. אך היא שהתה במקום בכך יכול היה להיות סמוך ובטוח, חרף העובדה שהוא לא ידע מכך. זו כבר לא היתה שאלה של זמן, היא תוסיף לשבת לצדו כל עוד יהיה צורך ואפילו קצת יותר, מכיוון שחילופי משמרת לא היו מיטיבים עתה למצבו.

מחוגי השעון נתרחקו זה מזה באופן ניכר.

היא העתיקה כסאה אל מאחורי המחיצה בסמוך למיטה. נטלה אחת מידיו שהיתה נתונה באספלנית ולטפה אותה בזרת ידה. ברופק חלפה מעין הדיפה קלושה, ספיחות זעירות שכמו באו ממגרש כדורגל מרוחק, בערב אחר.

כל כך נכספה לומר לו מילה, לא מפני שחיבבה אותו, אלא משום שלדעתה מה שקרה לו היה כה מצער. אמו היתה וודאי אומרת לו כי היה בן נאמן. ארוסתו – יתכן שהיתה אומרת כי רצתה אותו לנצח. מה זה היה עוזר. כל משאלותיו ימוגו בקרוב מזכרונם הקצר של האחרים. היא היתה מבקשת עבורו רחמים. היא מוכנה היתה לתמוך בו ברגעים קשים בקלים, למרות שלעולם לא תוכל לאהוב אותו.

„רוברט" היא אמרה. „אתה שקוף בתכלית. לא יעזור דבר. אין מה להסתיר. בזמן הקצר שנותר לך, אל תשתנה. אין כל חשיבות לכך שאינך אומר דבר. אני אצלך. שמי איינו. לא, אינך מכיר אותי".

מחוגי השעון נעצרו עתה דום. צפופים מאד זה לזה.

היא העבירה ידה סמוך לפיו. את היד השניה הניחה על מצחו. היא הרכינה ראשה לעבר הצרור והקשיבה.

שוב התבוננה בשעון. השעה היתה מאוחרת. איש לא הגיע להחליפה. לא נותר לה עתה לעשות דבר. היא עזבה את החדר ופנתה לקיטון הזעיר של האחות הראשית ודיווחה על מה שקרה, איך שקרה, ללא קול, ללא מכאוב.

האחות הראשית הנהנה בראשה וסובבה את חוגת הטלפון.

היא נטלה את מעילה ויצאה אל המסדרון על דמדומיו. גבר זר קרב ובא לקראתה. הוא שאל האם היא יודעת מה המצב.

היא אמרה שזה נגמר.

הוא נילווה אליה וסיפר לה איך קרה הדבר. הוא לווה אותה לאורך רחובות העיר והיא האזינה לכל דבריו.

„אוהה", היא אמרה כשפרץ בבכי, והיא חייבת היתה להסב פניה אליו.

„הוא השיג כל מה שיש להשיג", אמרה.

הגבר שלידה שאל למה התכוונה.

שום דבר מיוחד.

הוא התחנן בפניה כי תוסיף להקשיב לדבריו ולו מעט מן המעט, עד שתבין הכל. הוא התלווה אליה למקום מגוריה.

„בוא", היא אמרה, „זה בסדר, בוא". ■

לדרום אמריקה עם מדריכי נאות הככר

המסלול הקלאסי (א')
סיום בקרנבל. 34 יום.

המסלול הקלאסי (ב')
פתיחה בקרנבל. 34 יום.

פולקלור בברזיל
בין ימנזיה לקרנבל. 20 יום.

המסלול האטלנטי הקצר
מהקרנבל בריו לקרחוני פטגוניה.
22 יום.

המסלול האטלנטי המקיף
מבהייה לקרחוני פטגוניה. 33 יום.

3 קרנבלים בברזיל
מהאמזונאס למפלי האיגוואסו.
18 יום.

המסלול הדרומי המקיף
מפרו ובוליביה ופטגוניה וארץ האש
עם סיום בקרנבל בברזיל. 37 יום.

מרכז אמריקה
טבע ופולקלור בין שני האוקיינוסים.
30 יום.

לקבלת חוברת מפורטת והרשמה:
ירושלים – קרן היסוד 36, טל. 699385, 02-636494
תל־אביב – הירקון 252, טל. 03-5463111
חיפה – הרצל 61, טל. 673028, 04-672605

מפגשי יעוץ למטיילים לדרום אמריקה יתקיימו בכל יום א' ו־ה' החל מ- 9.11 משעה 17:00 במשרדנו בת"א.

נעלי לב הזהב
רח' סוקולוב 25 חולון
טל. 844959

מבחר נעליים
לנשים גברים וילדים
שירות, אמינות ואדיבות

שאל כל לקוח
נעלי לב הזהב על בטוח

אולמי היכל מחולון
חולון, שד' קוגל 38, טל. 846388, 849218
* חתונות * בריתות
* בר מצוה * נשפים וארועים
מזוג אויר מלא
גלאט כשר (חלק)
מבצע 20 ש"ח למנה כולל מע"מ מינימום 200 מנות

אורניק
רח' קרית שמונה 27, חולון
טל. 5567473
לרגל הפתיחה 10% הנחה למביא מודעה זו
* מכשירי כתיבה
* צורכי צילום
* צילום ארועים
* מתנות
מזכרות ומתנות
הנחות גדולות על קניה מרוכזת

בדיקה חינם
אגזוזים
סגלבט
המרכז להרכבת אגזוזים
* 15% הנחה תינתן לכל המביא מודעה זו. עם אפשרות ב-2 תשלומים.
* אחריות של שנה תינתן לכל אגזוז כולל הרכבה.
* שרות אדיב ולאורך זמן.
המוסך: רח' המלר 19
א.ת. חולון טל. 5591437

גליליון
רהיטי יוקרה
גלריה - א. תעשיה חולון האורגים 5 טל. 5561973
מבצע
סט 2 + 3 + שולחן מרכזי + 4 יחידות מזנון
רק 3,475 ש"ח
ב-6 תשלומים ללא ריבית
שלחן סינתי מתנה
בית הלוחמה - צומת קרית אתא (מאחורי הגלידרות) מרכז חיפה טל. 04-720116
ירושלים - יד חרוצים 16 טל. 02-712940
רמת השרון - ... טל. 791131
... - ... כפר סבא טל. 052-437150
בית אלי - ... תעשיה ישן נתניה טל. 053-619068
... - א. תעשיה ... טל. 916429

מבצע מיוחד בעיר חולון
קנה בבתי העסק המופיעים במדור זה וזכה בכרטיס הגרלה
למכונית חדשה
ובנוסף פרסים על כל קניה
פרטים בבתי העסק
המבצע הגדול בשיתוף מועדון צרכנים לקוראי מעריב ובתי העסק הנבחרים

LE BLUE MARKISE
המרקיזה הכחולה
תכשיטים
בעיצובים מיוחדים ומקוריים
במחירי המפעל
SOKOLOV 58 HOLON
רח' סוקולוב 58 חולון 03-884852

חנות לחומרי בנין ואינסטלציה
וצרכי בית
שכפול מפתחות
מפיץ מורשה רב-בריח
מחירים זולים
שרות אדיב
האחים לוי חולון, רח' שנקר 68 טל. 884472

אקסקלוסיב
כלי מיטה, מגבות,
מפות, עבודות יד
לנדוניה ולמתנות
רח' סוקולוב 88 - חולון
טל. 840625
השם מחייב

סלון סבוי 77 בע"מ.
סוקולוב 77, חולון טל. 03-882588
White Westinghouse
* מכונות כביסה * מייבשי כביסה
* מדיחי כלים * מקררים * מקפיאים
* תנורי בישול * מיקרוגל

הקשר האישי
שלכם למוצרי
חשמל ביתיים
בשרות ובאיכות
במבצע כל השנה

לכל עובדי:
אלבוט
* אלסינט
* אקפראם
* אל-אופ
* ארקיע
* בנק הפועלים
* בית"ח תל השומר
בזק ת"א-ירושלים
* ועד הפועל
* מכון וייצמן
* מבטחים
* מקורות
* מוטורולה
* בית"ח קפלן
סלון סבוי מאחל המשך עבודה פוריה

להושבי חולון והסביבה
אתכם ובשבילכם
לאורך כל הדרך!!!
ישראכרט
אשראי גמיש -
עד 20 תשלומים
VISA

מוגש ע"י גרין-קארד, יצחק שדה 34 / 5 337129, סגנון, 11.11.87

ג'מוסין
חיים בסגנון אחר

(המשך מעמ' 15)

כשהיה בן שש עשרה נאלצה משפחתו, שהתגוררה בגבול מנשייה, לעזוב את ביתה. "היו יריות. הבדווים חדרו לתוך הבית. היה שטח הפקר". הם הפכו להיות פליטים. התגלגלו בכל מיני מיבנים ציבוריים בתוך העיר. עד שבאו לכאן, לכפר הערבי הנטוש, שהשתרע על מדרון הכורכר, צפונית מזרחית לתל-אביב. נכנסו לבית ערבי דל שבחצרו רפת.

היום הבית הערבי הדל והרפת הרעועה הפכו ליחידת-שיכון "רבי תכליתית", פרי שיפוצים ותוספות ושיפורים של ארבעים שנה בקרוב. יש מגורים ויש מקום לקבלת אורחים, ויש חנות לוידאו, ויש מחסנים, ובין לבין – יש מקום לערוגות ולעצים. "פעם", מצטוטק חזן, "בא אלי מישהו מרחוב בלוך. יש לו שם דירה בבית יפה, ארבעה חדרים והכל. משהו לוכסוס. אמר לי, 'יאללה חזן, בוא נתחלף. קח את הדירה שלי, תן לי את הבית שלך פה'. אמרתי לו: 'למה לך?' אמר: 'אני גר בבית משותף, בעיות עם שכנים, בעיות עם חדר מדרגות, בעיות עם רעש מהרחוב, בעיות עם העשן של האוטובוסים. תראה איזה חיים אתה חי. בית קטן, חצר משגעת. צמחים. קצת תרנגולות. קוטף פרחים. כל בוקר אוסף ביצים טריות בשביל החביתה. אתה חי על האדמה ולא על הבטון. זה החיים האמיתיים. ועוד בתוך העיר'".

האדמה הכי יקרה במדינה

קצת אחרי חזן, במעלה הסימטה, ביתו-מבצרו של "האשכנזי". אליעזר שכטר. עוד מעט יתגוג את יום הולדתו השמונים. בחצר הבית, המוקפת חומת פח, בית-המלאכה הרומם. החצר זרועה עמודי אנטנות. זה היה המקצוע שלו. אנטנות. בכל רחבי הארץ, וגדולת הארץ – כשסיני היתה שלנו. משם שלפו אותו לתכנית הטלוויזיה "זה הסוד שלי". עד עצם היום הזה גאה גבעת עמל א' כאירוע הזה: תושב השכונה בהופעה על מירקע הטלוויזיה.

אבל שכטר הזדקן קצת מאז. לא עושה יותר אנטנות. לא מטפס עליהן לגבהים של עשרות מטרים. איך הגיע להתגורר בשכונה הזו – היה כל השנים רווק, או משהו כזה – מסבירים לנו יודעי-דבר – עד שיום אחד התחתן עם תימניה שהיתה גרה פה עם האמא שלה. אחר-כך היא מתה. וככה הוא נשאר פה לבד.

במעלה גבעת הכורכר גר בן-דרור ימיני, נולד ב-54', בבית שבו הוא מתגורר עד עצם היום הזה. אביו הגיע לכאן ב-48'. עם תעודת פליט. בן-דרור הוא עתונאי, מחבר מסות פוליטיות, פעיל פוליטי, רוגל בהשתלבות במרחב. לדבריו, מזה שנים אין מגע בין העיריה לבין התושבים בגבעת עמל א' בקשר לפינוי ופיצוי. המגע האחרון היה, כך נדמה לו, לפני 15 שנים. רצו לתת לכל משפחה, לצרכי דיור חלופי, סכום של 30 אלף דולאר. מה יעשו עם סכום כזה? איפה ישיגו שיכון במחיר כזה?

לא נראה כי בעלי החזקה יסכימו לפנות את השטח שהם יושבים עליו תמורת נזיד עדשים. אין הם ששים לדבר על הנושא. "אף אחד לא מדבר אתנו על פינוי ואנחנו לא מדברים עם אף אחד" – הם אומרים – "אם ירצו שנלך מכאן, יצטרכו לפצות אותנו בצורה הוגנת. אחרי ארבעים שנה שאנחנו יושבים כאן, לא יוכלו לזרוק אותנו סתם ככה". ■

תנו את הלב לאמא

"לאמא באהבה"
מדליה ממלכתית ועדיליון, מתנה לאם ולרעיה
בעיצובה של הפסלת זיוה כספי

אמא יש רק אחת!
מה ניתן לאמא היקרה שלנו ביום הולדתה?
יש פתרון - מדליה חדשה משובצת בעדיליוני זהב וכסף.
שתי יצירות פיסוליות של הפסלת הישראלית זיוה כספי,
מופיעות משני צידי המדליה,
במגוון תליונים מרהיבים,
חלקם משובצים באבנים יקרות.

המחירים:
החל מ- 6.5 ש"ח (מדלית נחושת),
" 23. ש"ח (מדלית כסף),
" 40. ש"ח (עדי כסף),
" 106. ש"ח (זהב וכסף),
" 195. ש"ח (זהב),
" 265. ש"ח (זהב + יהלום).
ניתן לשלם ב-3 תשלומים*.

לחשיג בחנויות החברה הממשלתית למדליות - ירושלים - אחד העם 5 - טל: 02-668105 -
תל-אביב - מנדלי 3 - טל: 03-227428 ואצל הסוחרים המורשים.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות
ירושלים, רחוב אחד העם 5 טלפון: 02-668105, תל-אביב, רח' מנדלי 3, טלפון: 03-227428

ג.ק.מ.

*לבעלי כרטיסי אשראי בתוספת ריבית חודשית 3%.

ספרית **מעריב**

הופיע כרך נוסף
"ילקוט הצמחים"
מאת: נסים קריספיל
כל מה שרצית לדעת על:
צמחי הרפואה, תיאור, פולקלור, מתכונים
בלעדיים ותושיית שדה.
לחשיג בחנויות ובספריות מעריב:
תל-אביב, דרך פ"ת 72 א', טל: 03-332211
חיפה, בן-יהודה 29, טל: 04-523689
באר-שבע, קק"ל 90, טל: 057-74850
ספרים מבית טוב – ספרית מעריב

שחמט

שאול הון

הפתעות ליריב

בדוקרב שנערך בבודפשט על העליה לתחרות המועמדים הפתיע פורטיש את נאן, שבחר בהגנת גרינפלד. נאן ידע שפורטיש משחק 4. מה-ב3 והתכונן לכך. אולם פורטיש בחר בהמשך אחר וניצח במשחק קצר. הריהו.

פורטיש — נאן

1. ג4 פ-ו6, 2. ד4 פ-ו6, 3. פ-ג3 ד5, 4. ר-ו4 (במקום מה-ב3) ר-ז7, 5. צ-ג1 ד:ג, 6. ה4 ג5, 7. ד:ג מה-א5, 8. ר:ג4 0-0, 9. ה5 (שוב הפתעה לנאן) פו-ד7, 10. פ-ו3 פ:ג5, 11. 0-0 (ללבן יתרון רב בהתפתחות) פ-ג6, 12. פ-ד5 ר-ה6, 13. בא4 פ:ב4, 14. פ:ה7+ מ-ח8, 15. ר-ד2 צא-ד8, 16. ר:ו ז:ו (מונע מפלט מהפרש), 17. א3 מה:א3, 18. צ:ם פ-א6, 19. פ:ו6+ ח:ם, 20. צ-ג2 פ-ב4 (שחור הצליח אמנם להשוות, אך מצבו גרוע), 21. ר:פ מה:ר, 22. מה-ג1 מה-ה7, 23. מה-ה3 (מאיים פ-ו5 עם מה-ח3+) צ-ו5, 24. צו-ג1 מ-ז8, 25. ח3 ג6, 26. פ-ד4 (ניצול חולשת ג6) צ:פ, 27. מה:צ צ:ה5, 28. מה-ז4 שחור נכבע.

כך הפתיע גם היבנר את קורצ'נוי השנה בטילבורג, כששינה מהנוסח ששיחק נגדו בטילבורג אשתקד.

היבנר — קורצ'נוי

1. ה4 ה5, 2. פ-ו3 פ-ג6, 3. ר-ב5 א6, 4. ר-א4 פ-ו6, 5. 0-0 פ:ה4 (קורצ'נוי בקי בנוסח זה, אותו שיחק גם בדוקרב עם קרפוב), 6. ד4 ב5, 7. ר-ב3 ד5, 8. ד:ה ר-ה6, 9. פב-ד2 (ליובוביץ' נגד יוסופוב הקדים ג3 ואח"כ פב-ד2) פ-ג5, 10. ג3 ר-ה7 (נגד קרפוב ב-1981 שיחק קורצ'נוי ד4), 11. ר-ג2 ר-ו4, 12. צ-ה1 מה-ד7 (עדיף 0-0), 13. פ-ו1 (הקרב היבנר-קורצ'נוי אשתקד נמשך 13. ח3 ר-ח5, 14. פ-ו1 צ-ד8, 15. פ-ז3 ר-ו6, 16. פ-ד4 0-0, 17. ר-ו5!? פ-ה6 וקורצ'נוי ניצח. עתה משפר היבנר ואילו קורצ'נוי ממשיך כאן) צ-ד8, 14. פ-ה3 (במקום פ-ז3) ר-ח5, 16. פ-ו5 0-0, 17. פ:ד+ פ:ם, 18. ב4 פ-א4?! (גורר הפסד, דרוש פ-ה6), 19. ר:ח7+! מ:ר, 20. ה6! שחור נכנע, על זה בא 20. פ-ו5+ מ-ז6, 21. ו4 ועמדת שחור מתפוררת.

★ גרמניה המערבית זכתה בגביע מרכז אירופה, צברה 15 מ-20. אחריה צרפת 13, יוגוסלביה 12, שווייץ 11, אוסטריה 7.5, לוכסמבורג 1.5.

★ אנגליה: בתחרות אמנים צעירים ניצח גארי ליין (בן 20), שצבר 7.5 מ-9, אחריו מייקל ארמס (בן 15) 6.5. בכך השיגו תואר אמן בי"ל.

סיום מס' 104

במשחק החמישי נגד קרפוב הפסיד קספרוב (בשחור). בדוחק זמן שיחק 36. – מה-ד7?, 37. מה:א6 צ-א1?!, 38. מה:ז6+ ושחור נכנע. היתה לו הצלה, איך?

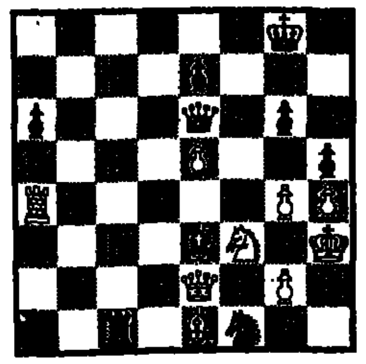

[illegible]

בולים

אליעזר בן

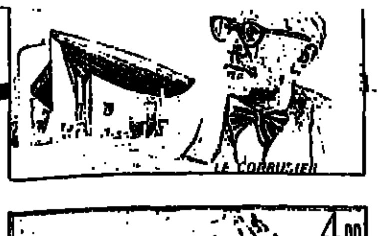

מרק שאגאל ואישים נוספים על בולי מונקו

במלאות 100 שנה להולדתו של הצייר היהודי הדגול מארק שאגאל, יונפק במונאקו, ב־16 בנובמבר, בול בערך של 4 פרנק, המציג את דיוקנו על רקע ציורים שונים של האמן.

אישים נוספים המופיעים על בולי מונאקו הם: השחקן הצרפתי המפורסם לואי זיובה (1887־1951). דמותו מופיעה על בול בערך 3 פרנק ו־לה קורביזיה (1887־1965), מגדולי האדריכלים במאה ה־20 (4 פרנק).

בתחום המוסיקה יופיעו שני בולים, בערך של 5 פרנק כ"א, המציגים את מוצרט וברליוז על רקע יצירותיהם. וכן מופיעים דיוקניהם של הממציאים אייזיק ניוטון וסמואל מורס.

"יובלוקס 88"

בין ה־29 במרץ ל־4 באפריל 1988 תערך בלוכסמבורג תערוכת הבולים הבינלאומית ה־9 של אספנים צעירים, בשם "יובלוקס 88". חותמת מיוחדת מפארת את פתיחת התערוכה.

ולתערוכות הנערכות עוד השנה:

"אולימפקס 87" – נערכה בספטמבר ברומא, החותמת מראה עתיקות האמפיתיאטרון.

"מילנו 87" – בסוף נובמבר במילנו.

4 עונות השנה

ארבעה בולים בערך נקוב של 1.31, 1.69, 2.74, ו־4.56 פרנק, מציגים צמחים הגדלים בארבע עונות השנה – אביב, קיץ, סתיו וחורף. הצמחים – כל אחד בצבעם הטבעי. הבולים יראו אור בנובמבר במונאקו. כן יופיעו שני בולים בערך של 6 ו־7 פרנק, המוקדשים לנושא "התקופה היפה", וכהם תמונות נוף מרחבות מונטה קארלו בשנת 1925. ■

ברידג'

אדריאן שוורץ

מחנה הצעירים

התאחדות הישראלית לברידג' ארגנה מחנה צעירים במרכז הימי קיסריה. המחנה, בניצוחו של הבינלאומי דוד בירמן, זכה להצלחה גדולה והשתתפו בו יותר מחמישים איש. את המשחק שלהלן, שהיה מסובך למדי, שיחקו הצעירים בתחרות והוא הכשיל את רוב השחקנים.

צפון
♠QJ4
♥K654
♦87
♣Q654

מערב
♠765
♥AJ73
♦AQ54
♣102

מזרח
♠3
♥98
♦1032
♣AKJ9873

דרום
♠AK10982
♥Q102
♦KJ96
♣——

צפון – דרום פגיעים, מחלק מזרח

דרום	מערב	צפון	מזרח
--	--	--	3 קלאב
3 ספייד	פאס	4 ספייד	פאס
פאס	פאס		

ההכרזה טבעית והחוזה הסופי סביר אך נראה כמיועד לכשלון בגלל החלוקה הלא־טובה לכרוז בשליטים והמיקום של ההארטים והדיאמונדים. הבעיה של הכרוז היא להימנע מהפסד של שתי לקיחות בדיאמונדים ושתיים בהארט.

מערב יצא ב־10 קלאב והכרוז טרף בידו. לכרוז ברור בשלב זה שמזרח מחזיק באלוף, מלך ונסיך קלאב ולפיכך נראה כי שאר הנכבדים החסרים לו נמצאים בידי מערב. בהתאם להערכה זו עיבד הכרוז תכנית זו: לאחר שטרף את הקלאב המשיך בספייד אל הנסיך בדומם. אחר־כך שיחק דיאמונד מהדומם והעביר אותו למלכה במערב. מערב שיחק שוב קלאב והכרוז חזר וטרף בידו ושיחק ספייד נוסף אל המלכה בדומם. אחרי לקיחה זו חזר בדיאמונד ל־9 שבידו, מערב לקח באלוף וחזר בספייד, שאותו לקח האלוף של הכרוז. כך נתהווה המצב שלהלן:

צפון
♠——
♥K654
♦——
♣Q6

מערב
♠——
♥AJ73
♦54
♣——

מזרח
♠——
♥98
♦10
♣AKJ

דרום
♠K
♥Q102
♦KJ
♣——

הכרוז שיחק עכשיו את המלך והנסיך דיאמונד והמשיך במלכה הארטס. למערב שתי אפשרויות ושתיהן מוליכות להפסד. אם לא יקח את המלכה, ימשיך הכרוז בהארט נמוך למלך בדומם. מערב בוחר באפשרות השניה, לקח את המלכה באלוף ונאלץ לחזור בהארט, שהרי זה הצבע היחיד שיש לו. הכרוז העביר ולקח ב־10 בידו. כך עלה בידיו לבצע את החוזה. ■

רהיטי

מס' 1 בכורסאות טלויזיה בארץ
כורסא גמישה המצטיינת בנוחות ובעיצוב חדשני, ניתנת להטייה לאחור.
שלדה עשויה עץ מכוסף בתהליך כבישה צורנית.
המפעל: רח' הפרנא 21, חולון, טל. 03־803701 אולם תצוגה: נחלת בנימין 132, טל. 827230
בנסון

מפיץ מורשה לרהיטי אמקור
בהשגחת מכון התקנים
בר כוכבא 61 חולון טל. 809228 – 806679

שווארמה מס. 1 בעיר
פול מצרי אורגינל
מסבחה, שקשוקה
פלאפל תימני אוריגינלי
רח' חוז 1 כפר סטרומה, חולון טל. 03־5057827

מטבחים ... ריהוט לפי הזמנות
חולון (לשעבר רח' התחיה 14 יפו)
טלפון לתאום פגישה: 03-858729, 870408

וידאוסט
טיפרית קסטות וידאו
שרת 44 חולון טל. 842505, 841537
ברשותנו כל הסרטים של כל החברות
כל סרטי וולט דיסני — כל סרטי אימפריה
כל סרטי M.G.M.
כל סרטי T.V.K. — כל סרטי ר.ק.ע.
כל סרטי הדיאוצי — כל סרטי ערוץ 1
הספריה מס. 1 בעיר

רינה
עיצוב
שיער
(צוות לענין)
עיצוב שיער, תיקור ופדיקור, נשים, גברים, ילדים
6591623

מבצע מיוחד בעיר חולון
קנה בבתי העסק המופיעים במדור זה וזכה בכרטיס הגרלה
למכונית חדשה
ובנוסף פרסים על כל קניה פרסים בבתי העסק
המבצע הגדול בשיתוף מועדון צרכנים לקוראי מעריב ובתי העסק הנבחרים

יהלום ... יהלום
התעשיה רח' האורגים

מכון לגירים אוטומטיים
תיקון ושיפוץ
ממסרות אוטומטיות
החלפת שמנים וכיוונים
רח' הסתת 22, אזור התעשיה חולון
טל. 809577

מרכז ההודו והבשר
עופות, דגים, בשרים, שימורים
מכירה בסיטונות וליחידים
רח' חנקין 59 חולון טל. 5564397

שוק המציאות הקבקב

כל בו רוית
מרכז מסחרי קרית שרת חולון
פרפומריה וחומרי ניקוי
שרות אדיב ויחס חם במחירים מפתיעים
גבעת התחמושת 19, חולון
טל. 808088
אשראי עד 30 יום

קונדטוריה
אשר ובניו
* תוצרת עצמית מעולה
* עוגות ועוגיות
* מוצרי מאפה מוקפאים
* מקבלים הזמנות לאירועים
רח' הבנאי 19 אזור התעשיה חולון.
טל. 03־838889

חשמל שיר-הו
* חומרי חשמל לבנין
* תיקון מכשירי חשמל ביתיים
* ביקורי בית
מרכז מסחרי – קרית שרת חולון (ליד בנק לאומי)
טל. 5585182
שרות עם כל הלב
בהנהלת מוטי